

Алманах *Светонис*
7/2022

© Валентина Атанасова Тодорова – съставител, 2022
© Издателство „Фабер“, 2022

ISSN 2367 – 7074

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Гл. редактор:

Валентина Атанасова

Членове:

Стефан Моллов

Иван Антонов

Катя Николова

Лъчезар Стаменов

акад. Леонид Дудин

Михаела Дешлиу

Превод на материалите:

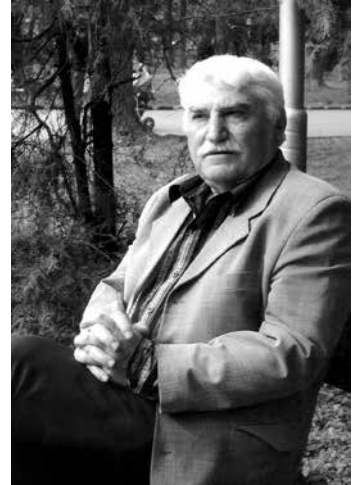
Иван Антонов, Люлин Занов

Валентина Атанасова

В памет на Стефан Моллов

Той беше не само наш ръководител, той беше наш приятел и баща. Той мислеше и милееше за всеки един от нас. Познаваше семействата ни, децата и внуците ни. Даваше ни съвети и правеше всичко възможно да ни помогне в трудни моменти.

От 2013 година насам той беше председател на нашето Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“. Беше инициатор на стотици идеи, осигуряваше средства за тяхното осъществяване. Радваше се на всичко постигнато. Той беше радетел на дружбата ни с поетите и писателите от ЛИТО „Радуга“ на името на И. И. Лажечников – гр.

Воскресенск, Русия, с поетите и писателите от град Кавадарци – Северна Македония, от град Браила – Румъния, от Гърция – гр. Атина и др.

В продължение на 8 години преди създаването на Сдружение „Сцена на духовността“ беше Председател на Дружеството на писателите в гр. Плевен. Той притежаваше дарбата да общува, да завързва приятелства и да разгръща не само творческия си потенциал, но и дарбите на всички свои колеги. Съдбата му отреди да бъде кормилото на Дружеството в нелеки преходни времена, но благодарение на богатия си жизнен и професионален опит той го въздигна от тоталитарните руини и го превърна в действаща демократична институция.

Стефан беше ярващ човек с необикновена съдба и благ характер. Но той служеше на Христос най-вече в старание да служи на цялото гражданско и литературно общество.

Автор е на много книги с поезия и проза. Негов забележителен принос в литературната ни история е книгата му с документалистика „Хроника на едно председателство“.

Благодарим ти, приятелю, за светлината, която привнесе в нашия живот! Скърбим дълбоко за загубата всеки ден! Ще те помним навеки с топлината на твоята усмивка, с широтата на твоята душевност и с делата ти!

Валентина Атанасова

6 АЗ НЯМА НИКОГА ДА ТЕ ПРЕДАМ

*На прекрасния приятел –
Стефан Моллов*

Аз няма никога
да те предам.
Напук на време и пространство,
напук на всяка празна суета
на всякакво непостоянство
аз няма никога да те предам.

Аз няма никога
да те предам.
Угасват в мрака мигове честити
сред делничната, шумна суетня,
но спомени остават в мен зарити.
Аз няма никога да те предам.

Аз няма никога
да те предам.
Отнася вихър погледи и думи.
Какво остава ми? – не искам и да знам.
Останаха мечтите ни безумни.
Аз няма никога да те предам.

Тъгуваме! Почина нашият български приятел Стефан Моллов

7

Управителният съвет на Възкресение Литературно сдружение „Дъга“, кръстен на И. И. Лажечников с дълбоко прискърбие съобщава, че сутринта на 21 март 2021 г. в България в гр. Плевен на 82-та година от живота, известен Български писател и публична фигура, председател почина от последиците от коронавирус Международната творческа федерация „Сцената на духовността“ от Стефко Колев Моллов, поставил началото на приятелските творчески връзки между писателите на Възкресение и Плевен през 2010 г.

Скърбим за загубата на нашия голям приятел и изказваме най-искрени съболезнования на неговото семейство и приятели. Светла му памет!

*Виктор Лисенков
председател на ЛИТО „Радуга“ на името на И. И. Лажечников
гр. Воскресенск, Подмосковието*

ДНЕС, 21 МАРТ 2021 Г. НИ НАПУСНА НАШИЯТ КОЛЕГА И ПРИЯТЕЛ, ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА МЕЖДУНАРОДНО ТВОРЧЕСКО ОБЕДИНЕНИЕ „СЦЕНА НА ДУХОВНОСТТА“ – ГР. ПЛЕВЕН – СТЕФАН МОЛЛОВ – ДАРОВИТ ПИСАТЕЛ И ПОЕТ, ПРЕКРАСЕН ЧОВЕК И РЪКОВОДИТЕЛ, ОБЩЕСТВЕНИК, ДЪЛГОГОДИШЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДРУЖЕСТВОТО НА ПИСАТЕЛИТЕ – ПЛЕВЕН, ОРГАНИЗАТОР НА РЕДИЦА НАШИ И МЕЖДУНАРОДНИ ТВОРЧЕСКИ ИЗЯВИ, АВТОР НА РЕДИЦА КНИГИ!

ПОКЛОН ПРЕД СВЕТЛАТА МУ ПАМЕТ! НИКОГА НЯМА ДА ГО ЗАБРАВИМ!

ОТ УС НА СДРУЖЕНИЕТО

ПЪТУВАНЕ ДО РЯЗАНСКАТА ЗЕМЯ

1.

Тазгодишните метеорологични метаморфози изненадаха не само нашите топлолюбиви български приятели, но и всички нас. Средата на юни е – бихме могли да се порадваме и на по-топло време, особено в Деня на Русия. Времето за този ден и всички планирани събития отминаха, уви, в атмосфера на прохлада, ветрове и дъжд. Даже и днес, когато пиша тези редове, неумолимо приближава „короната“ на лятото – средата на юли, а навън е същият ръмящ дъжд, сивота и неспирния шум на вятъра. Това е като природно бедствие!

В един от тези дни – 13 юни, с нашите приятели тръгнахме на интересно пътешествие до Рязанската земя, за да посетим Рязанския Кремъл и село Константиново – родното място на Сергей Есенин.

Дъждът упорито не спря, но, разбира се, той не можеше да развали общото радостно настроение.

Няма да крия, че аз не-много закъснях. Но, честно казано, приятели, много се срамувам от това. Лошо е, когато „седем чакат един“, но имам основателни причини за този случай. И не се обиждам, когато ме закачат (по български), в зависимост от причината: „Олга, която спи долга“, после „Олга, която снима долга“, „Олга, която ходи долга“ и т. н.

А днес имах най-основателната причина: до три часа сутринта търсах вестници и книги, които дълго време подготвих за пристигането на българските гости, повече от година, и ги поставях уж на най-видно място...

Малкият автобус беше удобен и уютен, и въпреки дългия път, времето за разговори и шеги, обсъждане на книги и събития премина незабелязано. Тук-там пламна смях, който се подхвана от всички. Радостта пътуваше заедно с нас.

Стефан не пусна книгата „Поети за поети“ (Издателство „Сребърни думи“), в която излезе дългото му писмо, изпълнено с думи на благодарност и възторг, написано след първото посещение във Воскресенск. Той беше неизказано щастлив, прелистваше страниците напред-назад, говореше високо на български, показваше с пръсти написаното на приятелите си и заедно ентузиазирано говореха за написаното. После ме погледна, усмихвайки се с добрите си очи и попита: „Олга! А защо на мене

две книги?“ И като разбра, че и двете са предназначени за него, той гордо обяви на всички: „Ще дам едната на библиотеката! В Коиловци!“.

След това, спуснал леката си шапка над очите си и седнал удобно в креслото, той бавно прелисти книгата много пъти с интерес, криейки неспирните емоции в мустаците си.

Изненадващо красивата Валечка Атанасова, подреждайки вестниците и намирайки в тях публикации на български поети, не скри възхищението си.

Пищната ѝ руса коса красиво рамкираше лицето ѝ с леко оцветени устни, а постоянната ѝ усмивка днес изглеждаше още по-очарователна.

Весела и жизнерадостна, както винаги, тя успя да обърне внимание на всички, а кроткото ѝ и често „не се притеснявай“ (на български) искрено и бързо спечели всички.

Нашите приятели, а и ние с удоволствие разгледахме страниците на „Воскресенск литературный“, съревновавайки се помежду си, цитирайки и коментирайки ги.

...През целия път Мариян беше зает със снимките, малко се разсейваше и то само, за да покаже все по-добър кадър.

Особено му хареса паметника на Краставицата, който е на входа на град Луховица. От изненада той се смееше дълго време и показва снимката на всички, които не са успели да видят този необичаен обект по време на шофиране.

Иван Антонов беше сдържан, беше за първи път с нас, повече слушаше, отколкото говореше, но поддържаше разговорите охотно и дружелюбно.

...А ето го и Рязанския Кремъл. Слизаме от автобуса, отваряме чадърите и от катедралния площад се отправяме към историята на града и Кремъл.

2.

Рязанският Кремъл ни посрещна любезно и тихо. Нямаше посетители, а с тях – и суматоха. Сутринта дребният дъжд не спря да ръми, но това по никакъв начин не помрачи доброто настроение.

...Пътуването до Рязанския Кремъл беше част от плана за приемане на писателите от България по инициатива на ръководителя на ЛИТО – Леонид Дудин.

„Посетете този прекрасен град, – предложи той, – необикновена красота! Няма да съжалявате“.

Там, на стотина метра от Кремъл, той завършва военно училище, а на километър от Константиново, отвъд река Ока, се намира полигонът

Селецки, където кадетите усвояват бойни умения в летни и зимни лагери, подготвяйки се за офицерска служба.

...Рязанският Кремъл е най-старата част на града, открит исторически и архитектурен музей-резерват, един от най-старите музеи в Русия.

Именно на мястото на Кремъл през 1905 година е основан град Переяславл – Рязански. (През 1778 година в резултат на административни и териториални реформи, извършени от Екатерина II, той е преименуван на Рязан, а през 1796 година става център на Рязанска област.) Разположен е на висок, стръмен хълм, заобиколен от реките Трубеж и Лебед.

Беше интересно както за нашите български гости, така и за нас, които бяхме тук за първи път, защото с всяко посещение се отваря нещо ново.

Екскурзоводката ни заведе дълбоко в Кремъл, разказвайки кратки истории за всеки храм.

Разходихме се по Глебовския мост, удивихме се на красотата на църквата Богоявление, на величието на катедралния храм Преображение и Успение Богородично, на изяществото на Светия Дух.

Важно е да се отбележи, че архитектът Василий Зубов, противно на обичайната прекомерна скромност на руските строители, е изписал върху камък удостоверение за авторството си на църквата на Светия Дух и положил този камък върху нейния портал.

Пълният надпис на този камък гласи: „Лято 7150 (1642 г.) тази църква е завършена при архиепископ Моисей Рязански, при игумен Севастиян. А майстор беше Солта на Галицкая – Василий Харитонов, син на Зубов.“ Прочетете от Солигалич!

Въпреки мрачното време, всички направихме много снимки, за да вземем със себе си частица от богатата история на Кремъл.

След вкусния обяд имахме още едно пътуване из Рязанската земя – до село Константиново – родината на Сергей Есенин.

3.

...След смъртта на Сергей Александрович Есенин почитателите на творчеството му от ж. п. гара Дивово до село Константиново (14 км) пътуваха най-често пеша. Майката на поета – Татяна Фьо доровна, а след това сестрите му – Александра Александрова и Екатерина Александрова посрещаха много гости в къщата на Есенин.

Така в тетрадките за рецензии се появиха хиляди записи с пожелания за откриване на музея на поета в Константиново. Музеят е открит на 2 октомври 1965 год. като филиал на Рязанския областен краеведски музей, превръщайки се с годините в един от най-големите музеи в стра-

ната. Сърцето на музея-резерват беше и остава къщата на родителите на Сергей Есенин.

В коридора е ъгълът на поета. До прозореца има дървено легло с цветно одеяло. Наблизо има сандък, в който се съхраняват книги на любими писатели. На закачалка до леглото е шубата на майката, която синът нарече „шушун“. По стените има семейни снимки. Обръща внимание „Похвалният лист“ на „Ученика от Константиновското селско училище от Рязански окръг, Есенин Сергей Александрович за много добър успех и отлично поведение, показани през учебната 1908-1909 година. През 1909 – 1912 г. Есенин учи в църковно-учителското училище Спас-Клепиков.

През октомври 1969 г. в запазеното имение на помещика Л. И. Кашина е открита литературна експозиция, която позволява по-задълбочен и подробен разказ за живота и дейността на С. А. Есенин. Сега имението Кашина е част от Държавния музей-резерват на С. А. Есенин, в него се помещава музеят на поемата „Анна Снегина“.

...Осемдесетте години бяха белязани с изграждането на нови музейни експозиции, включително в църквата на Казанската икона на Божи-ята майка / сградата на храма от началото на 1972 г. е включена в музея/. През 1990 г., по искане на енорияшите от село Константиново, църквата се връща в Рязанската митрополия. От този момент храмът започва да действа.

...Леонид Дудин пише за скъпи на сърцето му места: „Преди повече от половин век за първи път попаднах на тези места. Тук премина моята кадетска младост. Три лета живяхме от другата страна на Ока в Селци, срещу село Константиново. Израснахме романтични.

А въпросите за гостуването в село Константиново бяха излишни. Върнахме се мълчаливо при кадетските палатки и не обсъждахме темата за похода. Всеки израстваше сам за себе си...

В онези дни Сергей Есенин се споменава само като поет в програмите на средните училища. Но не можех да си избия от главата: „Ще се махна от пътя, ще слеза от склоновете, колко умни мъже и жени има!“ Свободата е дар от Бога. Пламъкът на любовта, драмите и трагедиите – от майката... По това време ние, кадетите, понякога бяхме привлечени от копане с лопата и пазарлъгък. Тогава цялата заливна равнина се превърна в един голям празник на труда, поезия на небето и земята. А лицата на рязанските красавици бяха неустойими, неописуеми. Това са лицата на поезията на Есенин“, лицата на самата Русия.

...Малко по малко небето се разведри. Слънчевите лъчи иззад облаците осветяваха безкрайната шир и далечината на брега, областта на де-

рето, правейки я по-изпъкнала и изразителна, тревите цъфтяха гъсто и ухаеха. Белите стволоче на брезите наоколо сякаш побеляха още повече. Вятърът откъсваше от тях дъждовни капки и те полетяха към раменете и главите ни, разпръсквайки весели искри при докосването си в краката ни.

Не исках да говоря, всеки мислеше за своето, опитвайки се да запази в паметта си частица от очарованието на есенинската земя.

4.

Стъмни се, когато всички, малко уморени, се върнахме обратно. Виктор Иванович разказваше нещо на Стефан Моллов, а той, като свали шапката си, започна да я върти в ръце, слушайки внимателно. По всичко личеше, че е много доволен.

Лъчезар Стаменов обсъждаше нещо с Чавдар Луканов. Мълчаливата му съпруга – Жана, замислено гледаше през прозореца към бягащите цъфтящи поляни.

Елена Юрова и Галина Василчук, разговаряйки тихо, сортираха вестниците, Валентина Атанасова показваше на Марина Золотова закупените сувенири, които впоследствие акуратно прибра в чантата си.

Сергей Глебов разговаряше с Иван Антонов. Мариян Тодоров не спираше да снима всичко, покрай което минавахме, на моменти възкликваше и показваше на Вера Бернат снимките от таблета...

За известно време, като разрядка на мълчание, експлозивна вълна от смях се търкулна покрай автобуса.

Гледайки през прозореца мигащите имена на селата, някой си спомни пътуването ни из селата на България и името „Опа-нец“, което тогава ни изглеждаше смешно.

Всички се смееха в един глас, оживяваха се, вдигаха шум и когато някой възкликна: „Вижте, реката „Во-бля“ (Клатушкане), тук със сигурност се получи ефектът „смях влезе в устата ми...“.

И сякаш някой изтри с ръка умората и отново потекоха разговори и спомени.

...А у мен, под еднородния тътен на колела, редовете започнаха да се оформят в бъдещо стихотворение:

* * *

Територия – Рязанска област. Константиново.
Купол на църква. Гладко небе.
Люляков храст. Стара хижа.
Божията радост – ни даване, ни вземане.

13

Разстоянието е такова, че сърцето прескача,
просторът без ръб – не можем да го обиколим,
всичко е бездънно, висините – дълбоки,
докосване – и тялото трепери...

Какво криеш в себе си, Константиново?
Какво таиш в големия си покой?
И какво има в облаците рубинени,
в сиви вълма обградени над Ока?

Къде е учителят от онези безстрашни години,
ръка за ръка по рязанската пътека?
... Отвъд реката – две рябини червени,
изгарящи кадетските години.

Ливадни цветя, разпръскващи
меден дим в различни цветове,
разпръснати върху простора –
възхищение за младите.

Ту молитва, ту песен се чува –
весел звук от хармоника...
Жените танцуват в бродирани рокли,
с шапка, закичена с мак, притропва хармонист.

Безценна тъга прозира от образите...
И той се тревожи, и болезнената строфа
на Есенин призовава –
откровенията нависоко да полетят.

Константиново. Рязанско цвете.
Училище, липи, гладко небе.
Бяла топола. Селска колиба.
Божия радост – ни дава, ни взема...

Днес, сбогувайки се с Рязанската земя, всеки от нас прие с възторг мистериозната аура на древния Кремъл, както и на село Константиново, заедно с разкошната панорама на река Ока и горите отвъд нея, които бавно се изнизваха в тъмнеещия, тъжен хоризонт.

Олга Новикова
2017 г.

Превод:
Валентина
Атанасова

Разходка в парка • Худ. Иван Шишкин

Олга Новикова

* * *

Поети на Свищов и Плевен,
душите ни със вашите трептят,
в съзвучие със повик дъвен
сърцата търсят нашите сърца.

А залезът в Свищов е тъй прекрасен –
пламък във Дунав потопен...
И гълъби над Плевен във небето ясно,
над Костницата е свободен ден...

* * *

*На българския поет и приятел
Иван Антонов*

1.

Свищов обвеян е със слава
на опълченец и до него – руският войник.
В Русия уважаваме ний правото
на пиедестал да са загиналите във войни.

Минават дните. Светлина се плиска
над дати и над времена,
над памет непреходна, обелиски,
под които спят бойците в тишина.

О, град Свищов, от доблест си обвеян!...
Във блясъка на Дунавска вълна
безкрайната ти повест се люлее
и пише я небесната ти висина!

2.

Слънце ярко като във картина
осветява всичко живо, всичко тленно,
свързва ни с любов, с надежди сини,
прави братството завинаги нетленно.

Край града от светлина величие
вятърът над Дунав сред тополите довява.
В обелиска светлина потича,
възкресила непреходна слава.

Всичко тук е мъдрост тиха,
във която е само сърцето.
И велика обща памет в утро лихо
като слънцето в небето.

* * *

*На добрия приятел от България
Арсений Синджирлиев*

Почакай, Арсений! Виж щъркелите
със клюн как тракат в своите гнезда!

Минутка ми дай, само минута,
за да оставят във мене следа.

Света са те, светлина и красивата вярност,
велика привързаност към родни места.
На мен е дал Господ шепичка радост –
заветните думи във моите уста.

В Русия все дълги са зимните вечери
и може да видя отново в съня
аз древния Царевец, маковете червени
и по върховете планински снега.

На аеропорта трасето е дълго и тясно...
Ще вляза в машината... Краткият път...
Почакай, Арсений! Виж щъркелите!
О, за сърцето сега е вълнуващ мигът!...

* * *

*На българския поет и приятел
Лъчезар Селяшки*

Град Свищов прилича на мелодия –
целият, от край до край.
Град Свищов със топлина в сърцето броди,
във дланите в кристално пламъче сияй.

Прегърнат от баири хладни,
осветен от златна свещ,
следата за живота в него жадна
е магия от културна глеч.

Там плавно се прелива светлината,
а слънцето разстила своите искри
и знак за вярност е реката
за тези, станали приятели добри.

И вгледаш ли се по-дълбоко в камъка,
във онова, било е някога и което е сега,
ще видиш белега от пламъка
в сърцето му с родопската следа.

* * *

На светлия човек
– Бисера Друмева

18

От бисери светли бе нашият ден,
от радост – желаната среща.
Намяташе сенки мигът свечерен
по шалчето синьо на твоите плещи.

И птици, летящи с небесни крила
над ръцете ти бели кръжаха,

клавишите ваеха за тях синева
и сребърни звуци високо блестяха.

Над теб се любуваше тихият парк
как целия свят с обич поглеждаш.
Ах, музика, вечер... Приятелски знак
между Воскресенск и Свищов за надежда.

Андрей Ливен

КАРНАВАЛ

19

*Ах, Шуман, от теб аз взех
тези названия!*

Аз открегнах тихичко вратата, маската свалих,
в моята градина с цветовете най-пъстри влезте смело,
няма място зад кованата врата за лицемерно дело,
а устата от душата ми усмивката е взела.
Ще ви срещне с истинско опиянение тук моят лик.

О, зад каменна ограда като властелин
аз живея тъй отдавна в таз градина
сред цветя и сънища, с тръпчиво вино.
Здрава е оградата, която пази тъй ревниво
клоните от рози и горчивия пелин.

Ала в моята градина за магическа игра
призовавах себе си и слънчевите сенки златни.
Но с властта на вълнението непонятно
от сенките, угаснали отдавна и стократно,
пристига споменният рай.

В рамките красиви за златни стихове
пак изплуват нежните измами
и на сцената от благополучие и драми
на Пиеро душата е убита само,
а балът шумен диша с лунни сънища и ветрове.

LETTRES DANSANTES

(Играещите букви)

20

триолет

На сцената житейска – вечен триолет:
Пиеро и Коломбина с Арлекин.
И през пътуването на годините през векове
е на сцената житейска вечен триолет.

И както сменя се нощта със утринен просвет,
така едни и същи са картините на всички дни,
а на сцената житейска – вечен триолет:
Пиеро и Коломбина с Арлекин.

ЛУНЕН СОНЕТ

Разля се призрачен от светлината лунен ред,
във кръг разхвърлящ сенки пъстри даром.
А под прозореца Пиеро – печален силует
и трепетния звън на тънкострунната китара.

Разстила се и тих сънят. Отминават си годините така...
Сърцето – цяло във властта на струнното опиянение...
На мен отново се присънва блясък на луна,
като сребро потрепва отминалото вдъхновение.
И търси, и зове лъчът печален
при тебе, тебе, Пиеро, иззад облака потаен
с китарата тогава – до колоната.

Не ме търси, вълшебна светлина,
отдавна Пиеро не е ни тук, ни там.
И здраво закована е вратата на балкона.

Превод:
**Иван
Антонов**

СЦЕНА**ТЕАТЪРЪТ НА ВАЛЕНТИН СЕРОВ***(154 години от рождението му)**„Искам да рисувам само радостното“,
казва именитият руски художник*

Да пресъздаде радостта от живота, от любовта и от изкуството е може би най-съкровената мечта на художника, в чието творчество има толкова шедьоври на портретната живопис. Серов бе реалист в най-добрия смисъл на тази дума. Той безпогрешно виждаше скритата истина на живота и във всичко, което рисуваше, се проявяваше самата същност на явленията, която ничии други очи не можеха да видят, отбелязва поетът Валерий Брюсов, възхитен от проникателността в портретите на Серов.

Роден в артистичното семейство на музиканта и диригента А. Н. Серов, бъдещият живописец, график и майстор на портрета учи живопис при Иля Репин и още съвсем млад навлиза бурно и успешно в художествения живот на Русия. Още от края на XIX век художникът е привлечен и заинтересуван от многообразието на „артистичните проявления“ в руския театър и от живота, творчеството и сценичните изяви на редица големи актьори. Този негов интерес, продължил впрочем през целия му творчески път, се реализира в създаването на множество портрети на „прекрасни театрални играчи“, както са наричали тогава актьорите. В цялото значително по обем и творчески размах творчество на Валентин Серов театралният портрет заема особено място с необикновената проникателност на художника във вътрешния свят на модела, с кристалната яснота на убеждението, че всеки човек – а артистът особено много – е склонен да играе роля и образът и обликът на творческата личност са двойствени и почти неуловими. Но майсторството на Серов в театралния портрет е именно уникалната му способност да вникне в същността

на актьора и да покаже истината за твореца и човека, за неговото място в изкуството и във времето. Галерията от актьорски портрети на Валентин Серов представлява своеобразна игра с художествените спомени и не само съхранява образа на един или друг голям актьор, а по своеобразен начин изследва и пресъздава „трепета на духовния живот“, както се изразява самият художник.

През 1908 г. Серов рисува портрета на двама от най-големите актьори на Малий театър – А. Ленски и А. Южин-Сумбатов. Александър Ленски, който по думите на

Станиславски притежава „свършено изключително сценично присъствие“, е прочут с ролите на Хамлет, Отело и Чацки. Александър Южин е актьор на величавите характери и силните личности като Макбет или Ричард III. Избирайки редкия типологически вид на двоен портрет, живописецът изобразява актьорите по време на репетиция. На платното се виждат детайли от декора и реквизита и макар актьорите да не са в сценични костюми, художникът се стреми да проникне в творческата лаборатория на театъра, да улови момента на „влизането“ в ролята. Освен това Серов е успял да предаде с фино чувство за хумор и малко лукавство чисто човешките характеристики на своите герои – боготвореният от многобройните си поклонници Южин като че ли осъзнава своята неотразимост, а Ленски сякаш играе някой от своите любими простодушни герои.

В някои от най-известните театрални портрети на Валентин Серов – като тези на великата трагическа актриса М. Ермолова, големият бас Ф. Шаляпин или звездата на Московския художествен театър В. Качалов, създадени през 1905 г., художникът не само улавя напрегнатия миг „преди излизане на сцената“, когато актьор-

ът е „затворен“ в себе си, съсредоточен и напрегнат като музикален инструмент, но и сложното състояние на човека-творец. В позата на Ермолова, в трактовката на нейната фигура и гордата ѝ осанка са съсредоточени недостъпността и огромната концентрация на творческа енергия. В портрета на Шаляпин, изпълнен в уникалната техника на рисунка с въглен върху платно, изключително точно е намерен жестът, издаващ възхищението на артиста. А в миниатюрните рисунки на В. Качалов или на прочутата балерина Тамара Карсавина, изпълнени с графит, най-въздействащо е съсредоточаването във вътрешния живот и дух на твореца.

Само един-единствен път Валентин Серов изпробва силите си в областта на театралния плакат, но затова пък създава за прочутите сезони на „Руския балет“ в Париж истински шедьовър – лист, изобразяващ танцуващата в балета „Силфида“ Анна Павлова. Възхищение предизвиква работата на художника и като декоратор в постановката на операта „Юдит“ в Мариинския театър, и като автор на завесата към балета „Шехерезада“ по музика на Н. Римски-Корсаков, също за „Руските сезони“ в Париж. Има и още един актьорски портрет на Валентин Серов, който в началото на XX век предизвиква едновременно скандал и възхищение в артистичните среди – портретът на балерината Ида Рубинщайн. Цял Париж бил покорен от необикновенния талант на „перлата“ в балетната трупа

на Сергей Дягилев. Серов също е поразен от актрисата, която вижда в парижкия театър „Шатле“ в спектакъла „Шехерезада“. Във всяко нейно движение има такава монументалност – истински оживял архаичен барелеф, възкликва художникът и прекрасно пресъздава в своето огромно, почти двуметрово платно, изисканата чувственост, изтънчената умора и нега, излъчващи се от всяко движение на балерината. В театралните портрети на Серов проличава принципно новото му отношение към модела, който интересува художника не като определен социален типаж, а като конкретен човешки характер. И макар той да съзнава съвсем ясно, че при актьорите съществува вечната дилема между душа и маска, че те имат два живота и стотици лица, в портретите му акцентът винаги е сложен върху „трепета на духовния живот“. Колкото и да прерисуваш една картина, все излиза като фотография, докато изведнъж някак от само себе си всичко се оправя. Но затова трябва нещо да подчертаеш, друго да изхвърлиш, трето да не доизречеш, а понякога и почти неволно, да сгрешеш. Без някоя и друга грешка нещата не се получават, убеден е Валентин Серов.

Светлана Панчева

ХУДОЖЕСТВЕНО ЗАЩИТЕНИ ТВОРБИ

Започвам този обзор с предварителната уговорка, че няма да правя анализ на публикуваните творби, тъй като това би отнело твърде много време.

Безспорен факт е, че алманах „Светопис“ се утвърди като орган на Международното творческо сдружение „Сцена на духовността“. Хубава традиция станаха представянията на всеки нов брой пред членовете на сдружението и пред обществеността.

Поредният шести брой се появи в публичното пространство с известно закъснение, отново поради финансови причини. По съдържание и обем той е продължител на предхождащите го броеве от предишни години. Запазени са рубриките, които битуха досега.

Шестият брой на „Светопис“ отключва съдържанието си с един емоционален, бих го нарекъл, пътепис на Лъчезар Стаменов, за посещението на нашата културна делегация в гр. Воскресенск, Русия. Авторът умело води разказа и ни запознава с всички срещи, които е имала делегацията ни с руските колеги и приятели. Това прави съпричастни и нас, за което трябва да му благодарим. Да благодарим и на Иван Антонов, който в представянето на предишния брой пети е направил професионален анализ на публикуваните творби.

Както винаги и в този брой на алманаха преобладават поетичните текстове. Авторите, в по-голямата си част, вече са познати на читателите. Представени са и кратки биографични бележки за тях.

Интересно четиво е подготовеният от Валентина Атанасова материал за руския писател Иван Бунин. Както е известно, той приема съдбата на емигранта. През 1933 година му е била присъдена Нобеловата награда за литература. А от 1934 г. до 1936 г. в берлинското издателство „Петрополис“ излизат 11 тома съчинения на Бунин. Трябва и е необходимо да се припомним тези факти на съвременната читающа публика, защото днес книжният пазар е злят от англоезични съвременни автори, изповядващи съмнителни морални ценности.

Цикълът „Плевенски и воскресенски автори“ се открива с три стихотворения на Андрей Лисенков. Той е заслужил поет на Подмосковието и добър преводач от български език. В броя е преведен от Валентина Атанасова. След него са преведени творби на Вера Кошелкова. Те са

преведени от Иван Антонов. Следват руските поети Григорий Осипов и двете Галина Голова и Галина Самусенко също в превод на Иван Антонов, Валентина Атанасова и Люлин Занов. Тук трябва да прибавим и един много талантлив поет – Денис Минаев – директор на Издателски дом „Сребърно слово“.

В този раздел е представена и руската поетеса Ирина Терьохина, последвана от доайена Леонид Дудин – почетен председател на Воскресенското литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников. Много добре познат на читателите от други предшествващи издания на „Светопис“. В този брой стиховете му са преведени на български език от Иван Антонов. Друга поетеса от Русия, представена в брой шести на „Светопис“ е Людмила Чебишева, която е „Заслужил поет на Подмосковието“, последвана от Марина Золотова, също носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“. Марина е член на Съюза на писателите на Русия. Солистка на певческата група „Бяла свещ“. Нейните стихове са преведени на български език от Валентина Атанасова. От същия преводач е преведена на български език още една поетеса – Марина Кабанова, по текстове на която са създадени много песни.

Друга талантлива поетеса от същата кохорта е Ольга Новикова. Някой ще каже, че тук са преведени много поетеси, Поети има и те са двамата Сергеевци – Сергей Антипов и Сергей Глебов – членове на Съюза на писателите на Русия и на литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников. Прекрасните творби на Сергей Антипов са преведени от Люлин Занов и Валентина Атанасова.

Какво е характерно за поетиката на нашите руски приятели? Преди всичко – верността към руската поетична традиция. В по-голямата си част това са пушкински стихове с характерния песенен стих. В тях е възпята красотата на руската природа. Не липсва и една от вечните теми в поезията – Любовта. В някои от творбите си авторите защитават своята гражданска позиция. В други те са дали простор на своите емоционални преживявания, белязани с есенинска светла тъга.

Не са забравени и прозаичите от руската страна: Юрий Фокин, Тамара Курбацкая и Виктор Лисенков. Виктор Лисенков е член на Съюза на писателите на Русия. Тук е представен с очерк за Константин Яковлевич Ваншенкин, озаглавен „Син на нашия отчаян век“. Самият Ваншенкин започва да пише стихове на 17 години като доброволец на фронта. Издава през живота си 80 книги. Съпруг е на талантливата Инна Гофф...

Тамара Курбацкая е член на Литературно обединение „Радуга“. Член е и на Съюза на писателите на Русия. В алманаха е представена с разказа „Сложен избор“. В него авторката разказва една покъртителна история

от времето на Втората световна война. Показана е драмата на един местен човек. Разказа е преведен от Иван Антонов.

Юрий Фокин е роден в град Воскресенск. Публикува очерци и разкази. Член е на Литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников. Член е на Съюза на журналистите на Русия. В „Светопис е представен с разказа „Червената чайка“ в превод на Валентина Атанасова.

Трябва да благодарим на преводачите от руски език: Валентина Атанасова, Иван Антонов и Люлин Занов за добре поднесените текстове, с които ни правят съпричастни към творчеството на нашите колеги и приятели от Русия.

В същия цикъл „Плевенски и воскресенски автори“ присъстват със свои творби и наши български колеги. Да започнем с дамите: Анелия Янковска-Сенгалевич е представена с три стихотворения, две от които са с морска тематика: „Морето“ и „Спомен за море“. Интересен метафоричен език с отправки към други светове. Анелия Янковска-Сенгалевич е член на Съюза на българските писатели.

Валентина Атанасова. Тя е главен редактор на изданието и член на Съюза на българските писатели, но тук присъства като редови автор със „Свободата на сърцето“, „Безсънна нощ“ и „На вълнолома“:

*„Една жена, безплътна като дим –
върви по пясъка и стъпки дири,
но там, на вълнолома – тъй любим,
единствено тъга и студ намира.“*

Хубавата поезия не се нуждае от обяснение!

Виктория Маринова участва в алманаха с четири стихотворения и хайку. Виктория има топъл лиричен глас и вярва в добрата дума.

Диана Стефанова е поетеса с метафорично мислене и оригинална образност. Нетрадиционни стихове, в които по вълнуващ начин са представени вечните човешки теми за тайните на битието.

Катя Николова – член на Съюза на българските писатели. Тук е представена с три стихотворения, в които авторката размишлява за любовта в междуличностните отношения:

*„Как да заличиш / обидата от приятел,
който те облича / в износени дрехи...“*

Любка Ванкова. Екипът на изданието честити 80-годишнината на авторката. В „Букет“ тя показва любовта си към майката: „като мадона, свята майчице, сияй!“ Поезията на Любка е заредена с оптимизъм, въпреки превратностите на времето:

*„Човек не може времето да спре –
най-хубавите спомени отлитат.“*

Мара Девия – стихове за живота, за неизбежността на съдбата:

*„Толкоз бури преживях,
че и на слънце ми е хладно...“*

Маргарита Чапанова – стихове за мечтите и любовта, за онова, което предстои. Авторката разсъждава върху смисъла от съществуването и въпросите, които животът представя:

*„Този свят е само кратък миг
от битието.“*

Павлина Петкова е автор на десетина поетически книги. Освен поезия, пише публицистика и литературна критика. Документалната ѝ книга за Юлия Вревская „Обичаме те, Юлия“ претърпя две издания. В представените тук стихотворения диша топло лирическо чувство, личи желание за сливане с необята:

*„Търся вятъра,
който нощем люлее
пендарите на звездите...“*

Стефания Цанкова – популярен автор в писателските среди. Поетеса с активна гражданска позиция. Носител на множество литературни награди, както у нас, така и в чужбина. Представените в настоящия алманах стихове са изпълнени със съкровено чувство към света, който ни заобикаля. Съпричастност към страданията на ближния, към любовта и човешката доброта:

„И все притихвам в някакви копнежи.“

В следващите редове искам да споделя впечатлението си от творбите на поетите от същия раздел на алманаха. Тук ще избягна подредбата, за да кажа няколко думи за Стефан МОЛЛОВ, уви, той вече не е между нас. Навярно четете стихове в небесните селения. Вечна му памет! Изданието отбелязва неговата 80-годишнина. Сега е моментът отново да си спомним за човека, твореца и приятеля – Стефан Моллов, за председателя на нашето сдружение, за което той отдаде много усилия за създаването му и за неговото укрепване. В отпечатаните три негови стихотворения се третират вечните теми за раздялата с близък човек, за любовта, която ни е докоснала в щастливите мигове от живота, за всичко онова неотменно, което съпътства битието ни.

Отбелязана е и кръглата 70-годишнина на Иван Антонов. Един поет с утвърдена гражданска позиция. Неговата поезия е философска и драматична. Това не му пречи да бъде и същевременно нежен лирик. В интимната му лирика се долавят интонации от поезията на Димчо Дебелянов и Яворов, а на моменти – и от Сергей Есенин. Иван Антонов се доказва и като превъзходен преводач от руски език.

Иван П. Митев е представен с две стихотворения „Ода за любовта“ и „размишления“. още от самите заглавия се разбира какво терзае този автор. това е любовта във всичките ѝ измерения, както и вечните въпроси на битието, които „никой век не разреши“.

Кънчо Великов е автор на книги с лирика, литературна история, есеистика и книги с хайку поезия. Лауреат е на Национални конкурси за поезия, редактор на редица книги. Публикуваните в алманаха негови стихове се опитват да обяснят чудото „любов“ в този толкова тъжен и толкова хубав наш свят.

Лъчезар Селяшки е поет от Родопа – Орфеевата планина. автор е на повече от 20 поетически книги и още толкова на преводна полска поезия. Активен преводач от полски език. член е на Съюза на преводачите в България. Поезията му е пределно ясна със стремеж към поетичен синтез. тя е изчистена от всякакъв словесен баласт, с точно и премерено поетично слово. Екзистенциалният заряд на неговите стихове пронизва в дълбочина словото и търси извечния смисъл на съществуването ни. в алманаха е представен с хайку поезия:

*„Планински вир –
дълбока
и ясна тъга.“*

Людмил Симеонов – поет на носталгичния стон по нещо отминало и невъзвратимо. Учител, дългогодишен главен редактор на вестник „Дунавско дело“ – Свищов. Той е автор на няколко поетически книги. Носител на приза „Златно дунавско перо“. Поетът се възторгва от полета на лястовиците, от цъфналите ябълки, от малките човешки радости. Затова и стихотворенията му са кратки, но заредени с много човешка любов и неизказана доброта. В броя присъства с три стихотворения, където в „Смисъл“ е казал:

*„След толкова тегоби и печали
на времето в безмилостния ход,
една косица детска да погалиш –
нима е малко за един живот?“*

Люлин Занов – поет на земята, на вековните нравствени ценности, завещани от дедите ни. Люлин Занов е поет с изострено гражданско чувство. Той е загрижен за бъдещата съдба на майка България. Това тревожно чувство е легнало в темела на представените в алманаха две стихотворения.

Стефан Митев – автор на повече от 15 книги – поезия, сатира, разкази, романи. Но преди всичко Стефан Митев е поет. Поет с много дълбока поетична мисъл. Тази мисъл го води понякога из дебрите на фантастичното. Живял живота на емигранта, той преоткрива отново бащината си земя:

*„Невяра просторите срина, прости –
избягах от теб, от тебе далече.
Но там чак разбрах, че кръвта ми си Ти,
че просто на теб съм обречен.“*
(„Завръщане“)

Последният автор от този цикъл е най-младият член на сдружението – Цветелин Андреев. Той е с музикално образование. Пише стихове и текстове за песни. В този брой на „Светопис“ той е представен с три стихотворения. Те носят своите любовни послания – така присъщи на всяка младост. Младият поет е ясен и искрен. Изповедният тон в творбите доказва това. Предстои му дълъг път към върховете на Словото и както е казал Кавафис: „... дано да е далечен“. Пожелавам му го от сърце!

Ще завърша този цикъл с творбата на Лъчезар Стаменов „Извън канона“. Тя се отличава с много тънък и фин хумор. Четивото е поднесено занимателно, чете се с интерес. Диалозите пределно ясно охарактеризират персонажите. Лъчезар е изградил плътни художествени образи.

С участието на Йордан Бъчев се открива следващия цикъл. Йордан Бъчев по професия е учител. Автор е на пет книги, в които водеща тема е злободневният хумор. Със своите епиграми авторът бичува недъзите на обществото ни. Показва ни истинския лик на „преходното време“, в което живеем.

Със свои творби в цикъл „Хумор“ участва и Добринна Симова. Тя е автор на десетина книги с лирика и сатира. В този брой участва с епиграми. Експресивна в своя изказ, авторката ни показва пошлото в обществените нрави.

В следващия цикъл **IM MEMORIAM** е включена паметка за Танчо Илиев. Той е автор на две книги с разкази. Членувал е в Съюза на независимите български писатели. В този брой на алманаха е публикуван фейлетона му „Памет“. Вместо да ни разсмее, фейлетонът е тъжен, защото доказва нерадостната съдба на българския пенсионер.

В раздела „Критика и публицистика“ известната наша писателка и критичка Благвеста Касабова разглежда новата книга на Боян Ангелов – „Марин Дринов“. Книгата е изпълнена с респектираща фактология за големия наш възрожденец, учен и патриот. Характеризирайки обстойно написаното от Боян Ангелов за Марин Дринов, Благвеста Касабова заключава, че книгата е поредната сполука за своя автор и се явява като щедър дар за всички наши сънародници, които все още тачат „всичко българско и родно“.

В следващия цикъл „За първи път в „Световис“ са представени две имена – Анна Токарева и Даниела Заркова.

Анна Токарева е автор на две поетични книги. Тя е член на Съюза на писателите на Русия. Нейни стихове са преведени от Валентина Атанасова и Тихомир Йорданов. Тук са публикувани две нейни стихотворения. Те са изпълнени с топла тъга по отминалото, но с вярата, че „Божията светлина не ще изтлее“.

Даниела Заркова – изявен читалищен деец, секретар на НЧ „Пробуда – 1990“ – гр. Плевен. Тя е доказал се ръководител, познат на плевенската публика и на културните среди в града. Представена е в алманаха с две стихотворения: „На Охридското езеро“ и „На брега на Егейско море“. Тематично тези творби са свързани. Спонтанно написани, те явно са един емоционален изблик на авторката, породен от посещенията на тези дестинации.

В цикъла „Млади дарования“ е представена Деница Заркова – завършила магистратура в СУ „Св. Климент Охридски“. Обича повече есеистичната форма и смята, че с нея изразява по-добре своето отношение към света. Участва в броя с есето „Красотата на есента“. С детска красота и непосредственост, младата авторка ни въвежда в света на приказното, превъплъщавайки се в образа на една малка катеричка. Написаното е свежо и се чете с лекота. Не знам защо, но финалът ми напомни за „Малкият принц“ и фразата „Най-същественото е невидимо за очите, то се вижда само със сърцето“.

Елица Илиева е също млад автор, студентка в СУ „Св. Климент Охридски“. В „Световис“ участва за втори път със стихотворенията: „Сирак и сирена“ и „Мечтае поета“. В тях по свой начин тя интерпретира темата за любовта, където има срещи, има и раздели, но има и надежди...

В цикъл „Културни институти“ Илияна Димитрова“ представя своя краеведчески материал „Ч-ще „Хр. Ботев 27“, с. Коиловци – стожер по пътя към духовното развитие“. Авторката прави една ретроспекция на историята на читалището. Проследява неговото развитие от създаването да неговото настояще. Разказва за неговите творчески колективи. Написаното се отличава с вещина и познаване на материята.

В цикъл „Музикално и сценично изкуство“ директорът и художествен ръководител на хор „ХОРАЛ“ – Елена Смирнова разказва за дейността на хора, за неговото участие в много културни празници в гр. Воскресенск и в Подмосковието. Тя е призната за победите в номинацията „Най-добър диригент“.

В цикъла „Плевенчани не забравят“ е публикувана паметка за поета Хинко Георгиев от писателя Георги Стойков, също покойник. И двамата автори са знакови личности в културния живот на гр. Плевен. Поклон, дълбок поклон пред паметта им!

Издание то публикува обширен материал за Асен Лещов от книгата „ОТ ОБНОВА ДО БЪРНО“. Публикацията е подготвена от Красимир Петров – уредник в отдел „НОВА ИСТОРИЯ“ на РИМ – гр. Плевен.

Брой шести завършва с кратка биография на художника на броя АНРИ МАТИС /1869-1954 /.

В заключение ще кажа, че брой 6-ти на алманах „Светопис“ е изпълнил предназначението си. Той запознава културната общественост с дейността на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен. Публикуваните творби на неговите членове са зрели и художествено защитени. Те на дело воюват за ония морални ценности, съхранили ни като народ.

*ноември 2021 г.
с. Караисен*

Кънчо Великов

ЦИКЪЛ ПЛЕВЕНСКИ И ВОСКРЕСЕНСКИ АВТОРИ

Андрей Лисенков

37

Андрей Викторович Лисенков е роден през 1988 година във Воскресенск. Завършил е Московския държавен технически университет „МАМИ“ (факултет автоматизация и управление).

Работи като инженер-технолог. Член е на Съюза на писателите на Русия. Автор е на книгите: „Изкушението на светлосенките“ и „Високосният век“. Член е на редакционния съвет на антологията „Съзвучие“ и алманаха „Воскресенск – моя светла родина...“

Публикувал е в антологията „Златни строфи от Москва“, „Златни строфи от Подмосковието“, „Литературен Воскресенск“, алманах „Слънчоглед“, „Белоберъзов свят“, „Подмосковски поетични съзвездия“ (България), журнал „Поезия“, „Московски вестник“, „Форум“.

Лауреат е на литературната премия на името на Елена Слободенюк (2013), дипломант на конкурса „Литературен Воскресенск“ (2008).

Награден е със Златен Есенински медал, медал „Елена Слободенюк“, диплом на Московската областна организация на Съюза на писателите на Русия.

Носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“.

КЪЩИЧКИ ЗА ПТИЦИ ОТ ДЕТСТВОТО

В какви странни неща вярвах
в безоблачното свое детство:
например, че лятото е топло, когато скорецът
се върне в слънчев ден от юг,
зимувайки, в къщичка за птици скрит.

Дори митът да беше скоро развенчан,
оттогава под моста изтече много вода,
но към тези къщички от детството, влече ме и сега.
Веднага ми става топло на душата,
само като погледна къщичка за птици.

А днешните деца нямат време за птици,
техните песни не ги съблазняват,
дори не забелязват къщичките за птици.
Но друго ме разстройва повече –
все по-рядко самият аз наблюдавам скорци...

ВРЕМЕ ЗА СЪЛЗИ

Ние вярваме, че плачът от горещата влага
е просто слабост и самоизмама.
Но почакайте! Дори и Бог плака
и изплака за нас повече от един океан.

Даже древните хора в битки и пиршества
своите трескави сълзи от никого не са крили,
поемали са загуби и болка от поражения
и от сълзите им моретата в наследство сме получили.

Животът на войника е кратък – само врагът е вечен.
От незапомнени времена родния дом е защитаван от мъж.
Колко верни съпрузи бяха убити. Сълзите на жените
през вековете се стичаха в руслата на криволичещи реки.

Днес страстно прогонваме сълзите на нашето време.
И сухата сол на езерата бихме могли да създадем.
А по морето, събирайки непролетите сълзи,
корабите вече са заседнали от чисти чувства.

* * *

Живея като светулка,
прогонвам тъмнината.
В кибритена кутийка
целия си свят побирам.

39

Ако някой нежно
отвори моята кутия,
ще му дам светлина,
в нея ще се стопа тъмнината.

Давам светлина от душа.
Отново ще повярвам в най-доброто,
ако за себе си някога чуя:
„Той жив е
и свети!“

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Ани Тобиева

40

Ани Тобиева е родена в с. Ореш, област Свищов. Завършила е Техникум по селско стопанство – гр. Свищов.

Живее в град Плевен. Работила е в УМБАЛ „Георги Странски“ – Плевен и в НЧ „Ракитин-1969“. Пише стихове.

Публикувала е свои творби в алманах „Мизия“ и в „Новият пулс“.

Автор е на поетичните книги: „Двата сезона“ (1992), „Нестихваща наслада“ (1993), „Галактика с нежност“ (2002), „Вихърът на времето“ (2011). В ръкопис е книгата ѝ „Солена сълза“.

Членувала е в Дружеството на плевенските писатели.

БЕЛЯЗАНА СЪДБА

О, пролетници цветни, окъпани мечти!
Летях със вас на воля в небесни висоти.
Но тежка орисия се спусна и слана
попари ми крилете и изгори цвета.

И в миг небето гръмна и силно затрещя,
откърши ми листата, заби ме в пропастта.
Дъждовникът, от бури унесен и от жал,
в сърцето ми се впива и вие от печал,
а раните не стихват, изгарят всичко в мен,
стояват ми мечтите и ме сковават в плен.

Защо ли ме преследваш, ориснице-съдба,
за мене ли изпрати пътеката-беда?
Защо ли по петите ме следваш от дете?
Защо ли ме догони навръх петдесетте?

* * *

О, как кълнят и до днес твоите думи! –
 като взривни ракети,
изстреляни право в сърцето
 и без жалост натякват ми
твоето мнимо отсъствие,
защото не знаят, че още си в мене,
защото не знаят, че още очите ми
 парят,
отмалели от болката,
 дето обсеби душата ми,
защото не знаят,
че в стих любовта ми превърната,
ще остане да свети в очите
 на всичките влюбени.

41

* * *

Всичко дадох на тебе, любов,
но защо ли си толкоз капризна
и лутаща в полет, изгаряща в зов,
жадувана, с чувства различни?

Понякога – бясна и смях от смеха,
изгубена радост за миг от мига
и плаха, разтърсваща болка под стряха...
Изплака капчука – стопи се снега.

Но идва неведома мисъл, ужасна –
до теб се опивах във тихите пътища,
а любовта ми на крачка умираща, гасне,
само огънят тлее в кошмарните сънища...

Валентина Атанасова

Валентина Атанасова живее в град Плевен. Завършила е Институт за подготовка на културно-просветни кадри в град Варна, специалност „Театър“.

Работила е дълги години като библиотекар, като специалист по програма „Глобални библиотеки“ и като координатор в Регионален експертно-консултантски и информационен център – фонд „Читалища“ – Плевен.

Автор е на 20 книги – с поезия, преводни и една с рецензии и отзиви за новоиздадени книги. Три от нейните книги – „Мълчанието на тревите“, „Знайко-Опознайко“ и „Сезон на нежността“ са преведени на руски език.

Нейни стихове са публикувани в местния и централния печат от 1979 година насам – в „Новият Пулс“, сп. „Пламък“, в. „Словото днес“, сп. „Читалище“, в. „Дума“, в. „Земя“, в. „Уикенд“, сп. „Ружица“, сп. „Славейче“, в. „Литературен Воскресенск“ и др.

Участвала е в много сборници за поезия, алманаси и антологии.

Има преведени творби на няколко европейски езика.

Участва със свои публикации във вестник „България“ – най-големият таблоид, издаван на български език в гр. Чикаго, САЩ.

Нейни стихове са публикувани в електронните издания – библиотека „Словото“ и електронния вестник „Литературен свят“.

Носител е на много национални и международни награди и на ордените на името на Елена Слободянюк и Иван Бунин.

Превежда стихове на руски, сръбски и македонски език.

През 2018 год. излезе от печат книгата ѝ – „За думите и отвъд тях“ – с рецензии и отзиви за новоизлезли книги, а през 2019 – книга с разкази и стихове за деца – „Облак птички пъстропери“ и „Залезът на думите“ – поезия, през 2020 г. – „Луната – кърваво лале“ / Щрихи върху живота и творчеството на поета Никола Ракитин (2021), а през 2021 г. – книгата ѝ със стихове за деца – „Две звезди“ и юбилейната ѝ книга – „Сянката на сърцето“ (лирика).

Зам.-председател е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен и главен редактор на алманах „Светопис“.

Член е на Съюза на българските писатели и почетен член на Съюза на писателите на Русия към отделение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников – гр. Воскресенск.

ОБЪРКАНА ДУША

(Разказ)

43

– Няма нищо случайно – каза Тя, настигайки го по тротоара в гръб.

Той се спря и се обърна. В погледа му не личеше и капка изненада.

Тя си помисли: „Дали ме е следил?“

– Няма нищо случайно – отвърна Той. – Преди девет години се срещнахме точно тук. И пак беше Коледа.

Вятърът подхвърли кичур черна коса пред очите ѝ. Тя го отметна с рязко движение на главата и каза:

– Но това вече е минало и няма значение.

А всъщност си мислеше: „Девет години – цяла вечност между любовта и страданието. Късно е, прекалено късно за всичко.“

Нейните думи видимо го бяха объркали и Той не отговори.

За кой ли път от години насам го объркваше?

За да избегне темата, попита:

– Как са децата?

– След толкова много грехове не знам как Бог ми даде този небесен дар – Лара? Не заслужавам нищо. (Говореше за красивата си, малка внучка).

– Всеки човек заслужава нещо хубаво и истинско в живота си. Защо мислиш, че си грешен? – любовта не е грях. Пък и по принцип, всички ние – хората, така се раждаме – грешни.

Спомените я връхлетяха изневиделица и Тя видя тях, двамата, в кафенето, в задименото, топло кафене, до камината, когато Той я попита:

– Ще споделиш ли остатъка от живота си с мен?

– Не-отвърна рязко Тя, без дори да се замисли (беше мислила много преди този момент по въпроса).

Само Господ ѝ беше свидетел за това колко много го обичаше – безрезервно, с цялата си душа, но това за нея нямаше значение, ако други щяха да бъдат нещастни.

Тя и тогава го обърка, но Той не ѝ се разсърди.

Обърка го и после, когато без никакъв повод се скара с него на улицата с единствената цел да прекрати тази абсурдна връзка, тази агония.

– Обиждаш любовта ни! – смутен, разстроен и объркан, почти шепнеше Той. – Не разбираш ли? Не мога да повярвам, че това се случва.

– Никога не обиждам! Върви си! За мен всичко свърши.

За нея нищо не беше свършило и Тя го знаеше добре, по-добре от всички, но иначе и за двамата ставаше много сложно. А в това време

любовта щеше да се похаби, да излинее, да изчезне. А кой би желал една мъждееща любов?

– Искам да ти кажа нещо преди да се разделим и да си пожелаем „весели празници“ – каза Тя и вдигна очи, за да срещне неговите. – Всичко беше много хубаво. Обичах те от цялото си сърце. Ще те обичам дори и в гроба.

Беше мълчала дълго. Каза го най-сетне. Защото утре можеше да бъде късно.

– Но, защо...

Тя сложи пръст пред устните си.

А в същото време си помисли: „За какво ли му е притрябвало моето признание сега?“

Но Тя не можеше да удържа повече чувството в себе си. Думите излязоха сами от устата ѝ. Тялото ѝ сякаш изтръпна и оня священ трепет, който така добре познаваше от преди, разлюля гласа ѝ. Беше забравила това усещане, мислеше, че е изчезнало завинаги в неведението. В този момент, обаче, не можеше да го понесе.

Ароматът на парфюма ѝ се разнесе внезапно из въздуха и Тя видя как ноздрите му се разшириха. Разбра, че Той го усети, но бързо се овладя.

– Е, весели празници!

Остави го на улицата като малко дете, изгубило пътя си – една объркана душа пред прага на Рождество.

Вятърът отново люшна черния кичур над очите ѝ и погледите им се разминаха някъде в пространството – безнадеждно тъжни, изпепелени.

„Бих искала да ти обещаая, че някога ще се върна, – помисли си Тя – но не мога. Вече нямам сили. Желанията ми са малко парченце слюда, понесено от ураган“.

Светлините вече трептяха в прииждащия мрак и всичко изглеждаше някак си нереално. Хората като марионетки, пришпорени от вятъра, бързаха с покупки в ръце към домовете си. Сняг започна да затрупва тротоари и къщи. Вятърът позатихна.

Искаше ѝ се да заспи върху снега и да сънува ония хубави, отлетели безвъзвратно мигове, да остане там, докато се слее със земята в безкрайната нощ, която идваше.

„Още една объркана душа пред прага на Вечността“ – помисли си Тя и забърза към къщи.

* * *

С тялото си усещам пукота на земята.
Слънцето е студена светеща точка хром.
В ръката си държа книга –
същата, която ми подари на разсъмване.
В нея пулсират желания и огнени мечти.
Студеният вятър развява листите на книгата,
докато тя накрая се затваря съвсем.
Есен е. Вятърът развява косите пред лицето ми,
за да не види никой огромните сълзи,
отронили се от очите ми и потънали
в измразената земя – две ледени топчета.
Книгата се затвори на цикъл „Надежда“.
Надежда ли?...

45

Надеждата умря отдавна.

Но в книгата все още пулсира животът,
който не изживяхме заедно...

Виновни няма!

Виновен е само вятърът,
който затвори книгата и ни разпиля
в различни посоки...

Вера Кошелкова

46

Вера Николаевна Кошелкова е родена през 1948 година в село Фос – Завод Курска област. Учила е в СОШ № 14-г. Воскресенск. Завършила е Коломенския Държавен педагогически институт. Работи като начална учителка в МОУ „Хорловско училище-интернат“.

Започва да пише стихове в зряла възраст. Печатала е в районни периодични издания, в алманах „Воскресенск – моя светла родина...“, в антологии на писателите от България и Русия „Съзвучие“, в списание „Педагогически четения“, във вестник

„Литературен Воскресенск“, в „Искра-ТВ“, в „Воскресенск и воскресенци“, в алманах „Светопис“, в международен сборник на авторите от интернет-общество „Artelen“.

Автор е на книгата „Ние заедно“, в която освен свои стихове, помества стихове и на млади поети от училището-интернат. Автор е и на книгите за деца „Нека слънцето свети за всички“ и „Грашчета“.

Лауреат е на поетически районни и областни конкурси.

Носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“.

ОГЪН

Какво огромно наслаждение,
когато огънят в нощта гори –
усещаш топлина от буйното движение
и гледаш пламъка във него как трепти,

подобно мини-фойерверки,
искри навсякъде трептят.
И гледам с изненада чудото,
когато искрите нагоре летят.

И чувам клапите да пукат –
огънят не е просто наблюдение,
под шепота на близкия поток
гледам, затаила дъх, странното видение.

От тази приказна картина
сърцето се облива с топлина,
а мъката ми някъде замина
заедно със пепелта.

ЗИМА

Дари ми зимата вълшебство.
Снежинки до болка в очите искрят.
Този мраз украси гората със сребро,
скри пожълтялата трева в снега.

47

Окова водоемите с искрящ лед,
нарисува шишарки по прозорците на къщите.
В своето кралство снежната буря извиваше
възлите на огромните дъбове.

Върху плитките на замръзнали брези
и трепетлики хвърли зимно одеяло,
сложи бяла барета на храстите,
покри всичко наоколо топло и здраво.

А природата дреме в дълбока тишина.
Зимата все по-скъпа ми стана –
очарова околностите със своята красота
и мир благословен в душата ми настана.

ЗА СНЕГА

Идва снегът, лек и игрив,
сякаш лебедов пух из въздуха лети.
Върти се и поляга тих,
като меко одеяло.

Искри снегът, свеж и чист.
Януари изсипа вълни от снежни преспи.
Снегът е бял и пухкав, и лъчист,
сякаш току-що е паднал днес.

Ляга върху къщата, пътеките, градината.
Скърца ритмично в студа под нозете.
И плетеницата думи, като паяжини,
се крие на зимните стихове в редовете.

Превод:
Валентина
Атанасова

Виктор Лисенков

48

Виктор Иванович Лисенков е роден през 1954 година в с. Губино, Воскресенски район. Има висше техническо и хуманитарно образование. Около 35 години работи в органите на държавното и областното управление.

Лауреат е на Московската областна Дума в областта на социалната защита на населението.

Член е на Съюза на писателите и на журналистите на Русия. Член е на Висшия творчески съвет на областната писателска организация.

Автор е на книгите: „Адрес мой: ст. Воскресенск...“, „Воскресенские пенаты“, „Излучинные бытия“, „Не просто возраст“. Негови творби са преведени на български език. Председател е на редакционния съвет на алманах „Воскресенск – моя родина светла...“ и на антология „Съзвучие“. Лауреат е на областния конкурс „Ние сме горди със своето Отечество“, награждаван е със Знак за отличие „За заслуги пред Воскресенски район“, с много държавни и обществени награди, в т.ч. Златен Есенински медал, медал на името на А. П. Чехов и на името на Елена Слободенюк.

СЕПТЕМВРИЙСКА ВЕЧЕР ВЪВ ВОСКРЕСЕНСК

Само едно споменаване на Воскресенск, както ми се стори, докосва у Константин Яковлевич Ваншенкин най-нежната струна на душата му. Тук те с Инна Анатолиевна са били щастливи, тук опознавала света тяхната дъщеря, тук в почти горското царство им е било лесно да мислят и пишат.

Те не малко са написали – по неговия израз – в нашия „уютен град“. И ако трябва да се спомене за песен, то това са класика в жанра. „Я люблю тебя, жизнь“ и „Альоша“ се появяват във Воскресенск в периода 1956 – 1967 години.

В един от дъждовните воскресенски дни на 1956 година е могло буквално да бъде измито написаното в навечерието му стихотворение, станало наскоро и песен „Я люблю тебя, жизнь“ (тогава то е носило заглавието „Балада за живота“ и е било два пъти и половина по-дълго). Дъждът застигнал Константин Яковлевич в Чемодуровската гора, където бил за гъби. Мокър бил до кости. Пороят измокрил и външния джоб на старичкото му палто, където едва не размил записаното в намиращия се там лист хартия – тогава са писали обикновено с черен молив. Кой би

могъл тогава да узнае съдбата на тази знаменита сега песен, звучала не само на земята, а и в космоса.

Известно е, че първият космонавт Юрий Алексеевич Гагарин именно тази любима своя песен е включил за изпълнение на космодрума Байконур при заключителния етап на подготовката на космонавта за полета:

Я любля тебя, жизнь,
что само по себе и не ново,
я люблю тебя, жизнь,
я люблю тебя снова и снова.

Вот уж окна зажглись,
я шагаю с работы устало.
Я люблю тебя, жизнь,
и хочу, что бы лучше ты стала.

Мне не мало дано:
ширь земли и равнина морская,
мне известно давно
безкорыстная дружба мужская.

В звоне каждого дня
как я счастлив, что нет мне покоя!
Есть любовь у меня,
жизнь, ты знаешь что это такое.

Как поют соловьи,
полумрак, поцелуй на рассвете.
И вершина любви –
это чудо великое – дети.

Вновь мы с ними пройдем
детство, юность, вокзалы, причали.
Будут внуки потом,
все опять повторится сначала.

Ах, как годы летят,
мы грустим, седину замечаю.
Жизнь, ты помнишь солдат,
что погибли, тебя защищая?

Так ликуй и вершись
в трубных звуках весеннего гимна!
Я люблю тебя, жизнь,
и надеюсь, что это взаимно.

Константин Ваншенкин се сеща, че критиката го е определила като оптимист. Но той всъщност счита себе си по-скоро за тъжен поет.

Превод:
**Иван
Антонов**

В околностите на Москва, Братсево • Худ. Иван Шишкин

Виктория Маринова

Виктория Маринова е родена през 1963 г. в гр. Велико Търново. От 1-ви клас живее в гр. Плевен, където е завършила ТМЕТ – специалност „Автоматизация на производството“. Учила е във ВМЕИ гр. София

С писане се занимава самостоятелно от малка – първия си стих пише на 8 години.

Нейни стихове са отпечатвани в регионален и национален печат, в Алманасите: „Ирин-Пирин“ от 2006 г., „Ехо от Мелта“ 2014 г., „Светопис – 2“, „Светопис – 3“, „Светопис – 4“, „Моето синьо лято“ – 2017 г., „Нова българска литература“ – поезия, том I, в антология на руски език „Созвучие“, в списание „Моята мечта за книга“, с тема на броя „Романтика“, в електронна книга „Коледно пробуждане на българския дух“ от 2008 г., излъчена по ТВ „Скат“.

Отличена с Грамота „Изявен талант“ от конкурса „Поетични звуци“ 2008 г., награда от Конкурс за есенна поезия 2008 г. към сайта kafene.bg, номиниран стих в поетичния конкурс „Състояние на полет“ – 2016 г.

Първа награда в конкурса „Награда Лъчезар Станчев за поезия в сонет, 2019“.

Грамота за отлично хайку в международен конкурс „Вишнев цвят“, отлично хайку на английски език, включено в антологията „Jumble Vox“, отлично хайку на немски език, включено в книгата „So geheimnisvoll“. Отлично хайку и втора награда за танка в V-ти национален конкурс за хайку и танка „Хармония между небето и земята“ 2018 г.

Грамота от конкурс за хайку в Хърватия – IRIS HAIKU CONTEST 2018.

Първо място в хайку конкурс EURO KUKAI 2018, с участници от цял свят.

Номинирани разкази в конкурса „12 разказа за доброто днес“, номиниран разказ – „Натали“, в хумористичен конкурс „Очи за себе си“ 2013 г.

През 1995 г. и 1996 г. списва страница за дамски фитнес във вестник „Културизъм“. Автор е на поетичните книги „Купидоновите стрелички“ и „Жизнотека“.

Член на творческо сдружение „Сцена на духовността“ и на Български хайку съюз.

СИГНАЛНО БЯЛО

Ще опазя враговете си – с пощада
щедро ще ги наградя за благодарност,
че без тях животът ми ще е възел хлабав,
а пада се, ако не си завързан здраво.

Ще съм мълния и този път за кратко,
а после ще блестя – пречистена звезда,
високо горе – и за заспали сладко,
и за будувашите птици без гнезда.

Като маяк ще светя и за посока
нека служа на изгубените в мрака.
А щом се съмне – не ми изтича срока,
тъй както на светулките в шубрака.

Ще продължа да съм звезда за другите,
от другата половина на Земята...
И в небето не е лесно на слугите,
орисани със звездното разпятие...

ЛЕДЕНОТО ЕЗЕРО

Една върху друга прилежно
редят се снежинките кротко.
Рисуват картина във снежно,
на бряг и забравена лодка.

А в нея гребла уморени
попиват валежите жадно.
Доскоро в ръце устремени
са порили езеро хладно.

Сега то е в лед приковано –
няма ги птичите крясъци,
простора огласяли рано
с първите слънчеви блясъци.

Наоколо борове скрежни
лъщят като скъпи бижута.
Поместват им клоните нежно
елен и красива кошута.

СЛЪНЧЕВА ВЕЧЕР

Слънцето рисува по морето,
украсява вълните с блясъци.
И достигат брега те напето,
бели чайки прелитат с крясъци.

53

На хоризонта кораб се вижда,
а синевата в облак от злато.
Вятър с бавен танц го раздвижва
и разнося свеж мирис на лято.

На брега стари пясъчни кули
изоставени тъжно се ронят.
Толкова весел смях те са чули
от децата, които се гонят.

А ти чу ли в красивата вечер
как от мене обичан си вечно?

Галина Глебова

54

Галина Павлова Глебова е родена през 1969 година в селище Хорлово, Воскресенски район. Завършила е Московския всесъюзен задочен финансов техникум, специалност „финансист“.

Работи в социална служба за защита на населението в гр. Воскресенск.

Нейни творби са публикувани във вестниците: „Наше слово“ и „Куйбишевец“ (Воскресенск), „Лице“ (Раменско), „Петрозаводски университет“ (Петрозаводск), в списание „Остров“ (Воронеж), в антология „Съзвучие“, в поетическия сборник „Книги и съдби“, „Не потъмнява златото на Победата“ (Издателски дом „Сребърно слово“), в българския алманах „Светопис“.

Лауреат е на областния литературен конкурс „Звездно перо“, дипломант на поетически конкурси в гр. Воскресенск и гр. Коломна.

Член е на Литературно обединение „Радуга“ на името на И.И.Лажечников – гр. Воскресенск.

* * *

Изгаряй, свещ, на мойта скръб,
дай ми надежда, болката пусни.
Това, което в началото бях,
няма да бъда в края на пътя си.

Станях по-мека, по-толерантна,
думи напразно не произнасям.
И опитът, ценен със възрастта,
от дребнавост ме предпазва.

Опитвам се да решавам сложни задачи
от книгата на битието.
Научавам се да изглеждам и чувствам
различно от мнозина други.

И се уча да обичам, да прощавам обиди,
уча се да търпя, когато нямам сила,
докато не е угаснала звездата,
която Господ ми е отредил.

* * *

Дърветата в скреж, наоколо – сняг, сняг.
Божествена, спяща природа.
Полуоблечена,
 не,
 полугола,
в сиянието на вечната младост
 а изгрева ранен.

55

Както понякога тишината е скъпа,
тъй и мълчанието скъпо е,
 но не сковава душата.
И изведнъж ловците.
 Тръби, тръби рогът.
Коне се надбягват, кучета –
 нарушен е покоя.

Гората се събуди,
чуха се шумолене и пукот,
събудени от неканените гости.
И биейки клони по гърбовете им,
гората ги оплита със смърчови мрежи.
Роговете замлъкнаха,
 кучетата хленчеха,
останали без нощувка и хляб.

Ханс Кристиан дремеше и сънуваше
Царицата на девствения сняг...

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Галина Голова

56

Галина Михайловна Голова е родена през 1957 година в Москва. След завършването на Московския държавен задочен педагогически институт работи като учителка на началните класове в Москва. От 1987 до 1992 г. живее и работи в Магадан, което е свързано с назначението на съпруга ѝ по служба. От 2000 год. живее във Воскресенски район.

Награждавана е с орден „Отличник на народното образование“. Увлеча се от поезия, пише песни по свои стихове, пише проза. Член е на Съюза на писателите на Русия. Автор е на книгата: „Обичай ме такава“ и на романа „Неувереност“.

Носител е на орден на името на Елена Слободенюк.

* * *

Нощ. Луна. Прозорецът ми е отворен.
Топло е, макар че въздухът е във студен.
И навярно, мили, аз сама ще си говоря
как, защо прозорчето забрави ти и мен!

Ти най-хубавият някога за мене беше,
думите изричаше със страст
и все за любов пред мене ги редеше,
а изчезна, сякаш нищо не е било между нас.

Равнодушно някак си, приятелю изчезнал,
миналото наше разруши,
ласките ми, любовта ми – непознати бездни
са за тебе, а дори не се сбогува ти.

О, аз те чаках в пек и в дните мразовити,
бяха все безкрайни зими и лета!...
И понякога, понякога се питах:
ти ли си ми нужен или мойта самота?

А животът ми премина във очакване...
Може би е грешно и нелепо е –
за несбъднати желаниа поплаквах,
времето когато ги зове.

57

Със прозорчето нощта ми се целува
и прегръща стария ми дом,
малко ми остава в нея да будувам –
утрото зад ъгъла пристига мълчешком.

Превод:
**Иван
Антонов**

РАЗСЪМВАНЕ

Събуждаше се розова зора
зад мъгла, заспала над полята.
С пурпурен, рисуван сарафан
път проправяше си по билата.

А мъглата покри алените ѝ бузи
със своята сива брада,
не желаейки да се раздели със земята,
придържайки се към влажна подутина.

Но зората се забавляваше на тревата,
раздвижвайки тихите разстояния,
събуждайки поляни и дъбрави,
които зад сивата покривка не заспаха.

Дланите на съцветията се отваряха,
ликуваше уханното лято
от звънящите наоколо междуметия
и искрящите цветове на зората!

ФАЛШ

58

Моят приятел не умря, не загина,
замина мълчаливо, по английски,
завой направи във съдбата
и не довърши чашата с уиски.

О, колко прекрасно обичаше той!
Колко нежно целуваше китките ми!
В света нямаше сила, която
със щастието да ме раздели!

Пееше той като Лейля, зовейки пролетта,
душата му във небесата полетя,
за наслаждение във плен,
унесена слушах неговите песни.

Изглеждаше – вокалите са чисти,
но лъжата като котка се прокрадна,
аз чашата със фалш изпих, не по английски,
а мислех си, че е глътка уиски.

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Галина Самусенко

Галина Самусенко е родена на 10 април 1958 год. в град Коломна, Воскресенски район. През 1980 год. завършва енергетическия факултет на Московския университет за инженери по железопътен транспорт (МИИТ).

Работила е като инженер в Коломенския топловозостроителен завод, като преподавател в Мониинския гарнизонен Дом на офицера и в Техникум УЕС – гр. Коломна. В момента работи в „МАП №2 Автоколона 1417“ като началник на кондукторите в градския и междуградски транспорт.

От поезия се увлича още от детските години. Публикувала е свои стихове във вестниците: „Коломенски алманах“, „Наше слово“, „Граница“, „Куйбишевец“, в алманах „Сребърен дъжд“, в международния литературен журнал на Съюза на писателите. Съставител е на сборника със стихове за майката – „Ти си единствената ми неизразима светлина“ (2016). Свои разкази е публикувала в международния литературен журнал „Страна Озарение“. Лауреат е на Пушкинския конкурс за поезия (гр. Коломна) и на поетическия конкурс „И се събуди поезията в мене...“ (гр. Воскресенск).

Увлича се от живопис и изготвяне на кукли по техниката на скулптурния текстил.

Автор е на книгите с поезия и проза: „Живи картинки“ (2011), „Под сянката на старите кули“ (2013), „Незамислени сюжети“ (2014).

Член е на Съюза на писателите на Русия.

ТЪЖЕН ПРАЗНИК

Днес е рожденият ми ден.

Не го очаквах с нетърпение.

И въпреки, че гости поканих при мен,
не бях и много вдъхновена.

И въпреки, че тази дата

е захаросана смокиня,

разбираме със съжаление –

годините изтекоха, а младостта отмина.

Остана ми едно разсъмване по-малко.

И всичко е като при други –

близки, приятели, любов.

Във внуците си ще живея,

ще се оправдавам,
че на света нямах време за живот.

60

Слънцето грее. Извън прозореца
– веселие в плюс.

И пролетта за мен танцува блус...

ПРОЛЕТНО УТРО СЛЕД ДЪЖД

Дъжд през нощта във локвите закапа,
зачука по затворените прозорци,
по сънната настилка потоците подкара,
градинските пътеки заплаши да размие.

На сутринта замря. Умори се юнакът.
Заспа в градината под млада вишна,
а слънцето в миг кошницата си бутна
надолу и котката в миг се събуди.

Наводниха гласове на птици, които
възторжено поздравиха пролетния ден.
Тъжни очи галеха висините
и в полунощните локви чезнеха безследно.

Как всъщност малко трябва за живота! –
ако имаше вода, светлината щеше
да се издигне нависоко.

ФЕВРУАРИ

Искрите сняг във слънчевата длан
в искри припламват и за миг угасват.
Тъжни брези покрай пътя навят,
хвърлят клони, затънали в снежните преспи.

61

Сняг на покрива – като глазура на торта,
не бързайки, бавно и тихо се плъзга надолу.
По потъмняващата аорта на реката
тук-там ледени плочки плуват ли, плуват.

Е, февруари – неравни пътеки и понякога –
капки, кални локви, виелици ледни.
Рядко слънцето през прозорците гледа,
а преспите са се утаили само леко.

Но сънят на плачещата върба
се нарушава от треперещия пролетен дъх.
Светът в очакване замръзна.
Ние – също.

А това означава – живи сме още!

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Григорий Осипов

62

Григорий Борисович Осипов е роден през 1945 година в село Кесма, Тверска област. Живее в село Исаково, Воскресенски район. Секретар е на управлението на Московската областна организация на Съюза на писателите на Русия, отговорен секретар на списание „Поезия“, професор, академи. Президент на Академия за руска словесност.

Автор е на поетическите книги: „Топящи се души“, „Тихият поглед“, „Единствената тайна“.

Лауреат е на Всерусийската премия на името на Петър Велики, Ф. Тютчев, Н. Гумилъв, Н. Рубцов, В. Цибин и др.

Кавалер на ордена на Светия княз Александър Невски, носител на Златен Пушкински, Тютчевски и Есенински медал, на медал „Ревнител на просвещението“.

* * *

Все по-ясна е в часа на залеза
всеобщата тиха студенина,
а брега на реката наклонен е
под веждата от тънки трепетлики.

Велурени, сиви покриви
и мъртво поле от стърнища –
в далечната страна на уединено място,
където остана сърцето ми.

Където духа тъга и смирение,
и горчивина от живота отминал
под ниската, нащърбена луна,
над диво цъфтящия люляк.

Където смъртният живот е мимолетен
и тъмнината от ъгъла гледа,
а хората не знаят, че вечността
е в покрайнините на селото.

* * *

Студена светлина зората ще разпръсква
и ще излезе страшният звяр на водопой.
Ще взема за водач звездата на Съдбата
и заедно с нея ще се върна в родния край.

63

Непознато пространство ще се отвори
за душата ми, която не се нуждае от много.
И ще запоят в хор небесните птици,
а речните водопади ще оживеят.

И самотните цветя на невидими звезди
ще трептят над по-късната съдба,
ще изпълни сърцето ми с радост и болка
тайната светлина на изгубената мечта.

Превод:
**Валентина
Атанасова**

В парка • Худ. Иван Шишкин

Денис Минаев

64

Денис Викторович Минаев – поет, член на Съюза на писателите на Русия. Роден е през 1977 година. Живее в село Матира, Луховицки район, Московска област.

Автор е на книгите: „Моя родна“, „Поет и есен“, „Аз съм юноша“, „Глухарче“ (стихове за деца), „Стихове от различни години“ (поезия) и др. Негови творби са публикувани в десетки сборници

Денис Минаев е генерален директор на Издателски Дом „Сребърно слово“. Съставител е на серия колективни сборници „Сребърно слово“, от които са издадени вече 10 книги.

Награден е с Големия сребърен медал на името на Н. С. Гумилъв и още много други обществени награди.

МОЯ ПРЕКРАСНА ЗЕМЯ

Прекрасна моя земя, как обичам
на брезите ти пролетното, майско цъфтене!
Приеми днес моите признания.
Пея ти с възторг това стихотворение.

Ти чудна си във времето на ветровете,
безмилостни към завесата на мъглата.
И в белия танц на облаците –
движението на живота е непрестанно.

Тук слънцето и луната
съжителстват на вечерното пано.
От вятъра езерото леко се вълнува
в сънливото си блаженство.

Тук, край дърветата, всеки лис
с вятъра танцува грациозно,
въздухът е опияняващо-чист,
а през нощта – тъй перлено-звезден...

Нека никога не ми бъде отредено
да стана най-великият сред поетите.
Моя земя, каквото и да се случи,
аз ще пиша за твоето великолепие...

СКЪПА МОЯ

Опитвал ли си някога да се събудиш
толкова лесно в нощната тишина,
да галиш косите и нежно да докосваш
момичето, станало твоя жена?

После, когато очите ти свикнат с нощта,
усещаш по-силно, щом видиш милите черти,
че си много, много щастлив,
защото в този свят сте само тя и ти.

Седиш и тихо, колкото е възможно,
галиш с очите си вместо с ръце
и дори да дишаш ти е невъзможно –
на любимата съня не искаш да не смутиш.

Щастлив си ти, защото знаеш,
че под сърцето ѝ, като песен и зов,
спи още някой – мъничкото чудо
на вашата нестихваща любов.

Усещаш очарованието на живота до себе си
и си единственият му защитник и свидетел.
Лежиш и гледаш с поглед, от щастие опиянен,
а мечтите полека ти сгриват сърцето.

Заспиваш. А на сутринта, когато се пробудиш,
поглеждаш своята любимата и изричаш,
прегръщайки я силно и с усмивка:
„Скъпа моя, обичам те!“

Диана Стефанова

66

Диана Стефанова е родена на 20.02.1950 година в с. Крушето, област Велико Търново. Живее и учи в град Русе. Там печата и първите си стихове във вестник „Дунавска правда“. По-късно се премества да живее в град Горна Оряховица.

Член е на ТЛГ „Асен Разцветников“ към читалище „Напредък“ – Горна Оряховица.

Пише стихове от ранните си детски години. Печатала е в регионални и национални издания: „Устрем“, „Борба“, „Звезда“, „Народен глас“, „Народна младеж“ и др. Нейни творби са публикувани в сп. „Пламък“, „Читалище“, „Участие“, алманах „Янтра Хоризонт“.

В творчеството ѝ преобладава любовта към земята и човека. Взира се във вселената и нейната необятност. Опитва се да чете посланията ѝ. Вярва, че словото е светлина, въздух, живот – възражда човешката душа.

Автор е на стихосбирката: „Светлина и бездна“ (2017 г.).

* * *

Всяка нощ се вираш
и казваш:
Прекрасно е лицето ти
сред звездните клони,
или
очите ти са толкова тъжни,
приличат на светеци ручей.
Птица на светлината си.
Ах, студено ми е тук сред звездите.
Искам да съм близо до земята
като дърветата,
камъка,
мравката,
като коренът,
който шепне в нозете ти.
Не звездна,
земна светлина нося в себе си.

* * *

Обичам го този мъж и го мразя!...
Закапах едро и тежко дъждовните капки.
Като змия се огънах,
излях отровата на цялата болка в себе си
и се сгромоляса небето – ранено животно.
Дори и от себе си се изплаших,
когато срещу Господ
снагата си земна възправих
и с най-земния глас,
глас, който няма да срещнеш
ни в рая, ни в ада, извиках:
Господи, не аз, а ти пред сърцето ми
трябва да коленичиш!
Обичам го този мъж и го мразя!
Господи,
и ти ли като всички тук, на земята,
робуваш на своите страсти.
И докато самодоволно ласкаеш себе си
и пируваш с ангели в райското барче,
ние тук се самоизяждаме.

* * *

И все по-плътено мракът ни обгръща.
Поглъща думите.
Не се страхувай
поне сега да ме погледнеш истински.
Но вече толкова е тъмно в нас,
че не можем сами да се познаем.
Дали във себе си ний носим
смелостта и вярата
на първия човек, разпалил огъня.
Да триеш,
да разпалиш две изсъхнали дървета,
по-лесно е понякога,
отколкото искра да пламне
между човек с човека.

Добринa Симова

68

Добринa Йочева Симова е родена в гр. Угърчин, област Ловешка. Завършила е основно образование в родния си град, МГ „Юрий Гагарин“ в гр. Ловеч и Българска филология във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр. Велико Търново, магистърска степен.

От 1986г. до 2000 г. е живяла в гр. Плевен. От 2000 г. и в момента живее в София.

Работила е като учител и журналист във вестниците: „Борба“, „Септемврийска победа“, „Полемика“, сп. „Дружба“. Била е нещатен кореспондент на в. „Българска армия“ и др.

Първото ѝ публикувано стихотворение е „Песъчинка“ във в. „Заря на комунизма“, бр. 43 от 10.04.1976 г. гр.Ловеч, а първите кратки хумористични материали – във в. „Учителско дело“, бр. 30 от 24.08.1976 г. и в. „Студентска трибуна“, бр. 37 от 09.06.1981 г. Тя пише стихове, очеркови скици, проблемни кореспонденции, афоризми, епиграми, фейлетони, SMS-поезия и др.

Печатала е в централния периодичен печат: „Пулс“, „Народна младеж“, „Труд“, „Луд труд“, „Аз буки“, „Учителско дело“, „Стършел“, „Пардон“, „Арт“, „Демокрация“, „Българска армия“, „Всичко за всеки“, „Сега“, „Земя“, „Дума“, „Трета възраст“, „Наука и общество“, „Световен Виц парад“, „Вестник за жената“, „Женско царство“ и др; в списанията: „Пламък“, „Дружба“, „Мизия“, „Шут“, „Военен кореспондент“, „Български воин“, „Армейска младеж“, „Огнеборец“; в лит. сборници: „Романтика“, „Територия на дълга“, „Репертоарен“, „Поетична щафета“, „Позиция“, „Млади учители творци“, „Светулки в тунела“, „SMS-поезия 2007“ (четвърти конкурс, НДК); в антологии: „Летящо гнездо“ и други.

Нейни стихове са преведени на руски език и са четени по Българско национално радио.

Д. Симова е носител на Грамота на МКНП за принос в образователното дело.

Авторка е на книгите:

- „Преглътнат живот“, стихотворения – 1991 г.
- „Само 5 % свобода“, сатирична стихопроза – 1992 г.
- „Любов без подслушване“, стихотворения – 1992 г.
- „Другата любов“, стихотворения – 1993 г.
- „Очи за спомен“, стихотворения – 1994 г.
- „Каймак от мръсници“, сатира – 1994 г.
- „Да ме чака светкавица“, любовна лирика – 2007 г.
- „Празна вилица“, сатира – 2020 г.
- „Магнитна връзка“ – стихотворения – 2021 г.
- „Дъга за вечеря“ – апеви – 2022 г.

ПРЕДИЗВИКАНО

Обичам да вдигам за други наздравица,
а над главата ми вятърът да бучи.
Зад всеки ъгъл да ме чака светкавица
и тишината като след мълния да мълчи.

69

На празник да ме връхлита люта буря,
а в делник да ме изпитва пак съвестта.
Да се мятам подобно лист обрулен
между инерцията на разума и страстта.

Когато обичам – такъв ми е нравът,
каквото мисля, го казвам направо.
Ако един ден намразя – ще проличи,
защото умея да мразя на четири очи.

НЕВИНОВНИ

Къде ли времето-стрела лети?
Годините се скриха в стария часовник.
Не съм виновна аз, невинен си и ти.
И двамата сега сме невиновни...

Приличаме на скитници без път,
без покрив над главата, без постеля.
Преди докрая да ни овъглят,
оставят спомените доживотен белег.

А той е знак за други времена.
Навярно той е лек срещу забрава.
Виж! Пясъчната струйка изтъня.
И златните зрънца се утаяват...

ЗАКЪСНЯЛ ГЪЛЪБ

70

Недей, не ме напускай, настроение,
не си отивай, леко ми е с теб.
Дойде в живота ми със закъснение –
за теб запазих последния билет.

Косата ми от дълго чакане опада...
Усмивката ми се разтвори в мрака.
Безгрижна е душата ми, а страда.
разминах се със любовта във мрака.

Разминах се с онази дива лудост,
която ме изправяше на нокти.
Отиде си внезапно мойта хубост
и младостта от мен като по ноти.

Останаха ми малко стари угризения
за пропилените и страстни нощи.
Но гълъбът дойде със закъснение,
с със скрита и загубена любовна поща.

ЩЕ СЕ НАУЧА ДА ЛЕТЯ

Отдавна се опитвам с усмивка да летя.
Защо желая бързо да ме приземиш?
Та ти си важна част от моята фантазия
и все едно дали се любим или... спиш.

Отдавна искам да съм бяла птица,
на воля да се рея смело в небесата.
Да съм в живота ти аз нежна жрица,
дори на други да пристана на земята.

Накрая аз ще се науча високо да летя.
Така е сиво, скучно, душно на земята.
Но ще са ми нужни моите две крила.
Аз моля те: върни ми свободата!

Иван Антонов

Роден в село Алеково, Великотърновска област на 19.01.1950 год. Завършил Строителен техникум в гр. Велико Търново, специалност „Строителство и архитектура“, а след това – Учителски институт за учители-специалисти по учебна практика – в гр. Ямбол, специалност „Промислено и гражданско строителство“. Работил е като технически ръководител в строителството, бил е директор на Предприятие за селско-стопанско строителство, директор на училище и на Дом за деца и юноши (сираци), както и като учител.

Негови творби са публикувани в списанията: „Армейска младеж“ и „Пламък“; в алманасите: „Янтра“, „Простори“, „Ехо от Мелта“; в антологиите: „Поклон – Русия“, „Приятели с пера от светлина“, „Трапезица“; вестници: „Български писател“, „Словото днес“, „Пулс“, „Новият Пулс“, „Литературен вестник“, „Присъствие“ – орган на ССП, „Учителско дело“, „Неделник“, „Земеделско знаме“, „Ретро“, „Уикенд“ и много други местни и регионални издания.

Автор е на поетичните книги: „Послепис“ (1994), „Когато болката узрее“ (1994), „Разпятие“ (1995) – двуезична, „Надеждата на лудите“ (1997), „Почти дете, жена почти“ (1999), „Есенният вятър на тъгата“ (2008), „Чаша залез“ (2016), „Белези от светлина“, (2019), „Някой разказва“ – юбилейна – лирика (2021).

Носител на наградата „Златно дунавско перо“ – гр. Свищов за цялостно творчество и на награда на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ за поезия, носител на II-ра награда на конкурса „Златно перо“ – гр. Чикаго, САЩ.

Член е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

ОТРОВАТА НА ГНЕВА

Посегнах към съня на угнетените

и змията на гнева сърцето ми ухапа.

Поисках пак назад душата си да върна,

но беше много късно –

тръгнаха към мен очите

на унижените достойни,

затрупаха ме воплите на болките

и бавно пресушиха светлите ми мисли.

А не бе случаен този жест на моята душа!

Тя дълго слушала бе чувствата им,
нелепите измами на незнайните
и знайните гнетители,
духовния разврат на фарисеите.
Тя дълго беше гледала
замлъкващите глътки на бездомните
и ситото презрение в очите на преялите.
Сега сърцето ми е болно
от отровата нелепа на гнева
и не мога вече назад душата си да върна,
назад, в оврага на бездушните

ЕДНА МИНУТА

На Арсений Синджирлиев

Всичко е в една минута:
часовникът заключва своя кръг
и съдбовно време в нея може би е скрито
за утеха, болка, неочакван път.
Една минута може
погледа на дуло да ти подари
и да те целуне с острието безпощадно ножът
или да се спасиш от тях дори.
В една минута огнената злоба
може всичкото добро в света да изгори,
да затвори светлината в гроба
и от нея мрак да сътвори.

Всичко е в една минута:
вик и тишина, безумие и храм,
във душата ти изваян от звездите.
И спасението е навярно там.

В НОЩТА НА КРЪГЛАТА ЛУНА

На Сергей Глебов

73

В нощта на кръглата луна не ще заспиш,
защото ще те вика някой спомен
и ти след него ще заминеш непреклонен,
забравил себе си почти.

Навярно в твоята представа ще блести
една отдавна неумираща усмивка или поглед нежен
и в унеса си няма в този миг да забележиш
как сенките на минали години си пропуснал ти.

И ще пристъпваш като във тревожен сън
по светлината подир лунната омая,
в нощта на кръглата луна не ще узнаеш
съдбовната пътека на илюзията във.

Сърцето твое във нощта на кръглата луна
ще те превърне в музика, в поезия
и няма в нея разумът да е полезен,
защото споменът ще води твоята душа.

Илияна Димитрова

74

Илияна Димитрова е родена на 30.07.1947 год. в с. Коиловци, Плевенска област. Основно образование получава в родното си село. След четири годишен курс на обучение в ТМСС – гр. Бяла е работи като нередовна учителка. През 1970 год. завършва института за учители-специалисти в гр. Ямбол (филиал на Сливенския институт). През есента на същата година е назначена в Техникум по автотранспорт в гр. Левски на учителско място. През есента на 1980 год. се премества в Техникума по автотранспорт – гр. Плевен. Работила е и като възпитател в гр. Пордим в СПТУ, в училището в с. Мечка и в училище „Климент Охридски“ – гр. Плевен.

От 2008 год. е член на Дружеството на краеведите – гр. Плевен. Нейни материали са публикувани в краеведски сборници.

През 2013 година издава книгата си „Работата в основно училище „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Коиловци“, през 2014 година – „17 мига от личните ми вълнения“, през 2016 – „Читалище „Христо Ботев – 27“, с. Коиловци – стожер по пътя към духовно развитие“.

Член е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

КАРТИНИ ОТ ДОБРУДЖАНСКИЯ КРАЙ

Отново искам да споделя с читателя чрез текста, който пиша за личните си впечатления и задоволството, че имах възможността да бъда на няколко забележителни места през тази година.

Въпреки ограниченията, които лично си налагах, а и тези от страна на държавата във връзка с пандемията, успях да посетя крайдунавските градове Тутракан и Силистра, за които бях слушала, чела, но исках лично да видя.

Когато работех в град Левски като учителка, имах за съквартирантки две момичета – едната от Тутракан, другата – от Силистра. Споделяли сме си някои неща за родните места и ми е било много любопитно. Най-сетне през месец май тази година успях да посетя тези градове.

В района им се намира и забележителният резерват „Сребърна“, обявен за такъв през 1948 година, а по-късно е включен и в списъка на ЮНЕСКО. И има защо.

В този район минава и пътят на прелетните птици. Разбира се, някои птици остават да зимуват в България.

Резерватът заема площ от 8,500 дка. Езерото му е свързано с река Дунав и получава свежа вода от нея. В средата на месец февруари пристигат пеликаните – тези забележителни и интересни птици, които достигат височина да 180 см. А при летене дължината на крилете им достига до 3 метра. В костите на пеликаните има кухини. Впечатляващи и красиви са цветовете на тези водни птици. Възрастните пазят усърдно малките пеликанчета.

Резервата е именуван „Сребърна“, защото при пълнолуние повърхността на водата има сребърен отблясък.

Известният френски писател Ги дьо Мопасан, след като посетил „Сребърна“, написал: „Блатото – това е цял отделен свят на Земята. Той си има свой собствен живот, със свои жители – постоянни и странници, със свои гласове и шепоти и най-важното – със своя си тайна“.

Вълнуващо място е този резерват. В просторна зала са монтирани специални устройства за наблюдение живота на пеликаните, прожектират се и филми за тях. Деца, които са посетили „Сребърна“, не само са изразили впечатленията си, но са направили и рисунки на птиците.

Град Тутракан е разположен по поречието на река Дунав. Той представлява високо добруджанско плато с пресъхнали реки и потоци. Там е съществувала римска крепост и по наше време са открити важни находки.

В миналото град Тутракан е бил малко рибарско селище. Основен поминък е бил риболова. Скромнен бил животът на риболовеца, но тези хора са били с твърд характер и много упорити. А лодките им са били с наименование „Тутраканка“.

В днешния Тутракан има Етнографски музей на риболова. Намира се в центъра на града и е един от 100-те национални туристически обекта на България. Запазено е автентично рибарско селище, известно като рибарската махала, с малки къщички и неасфалтиран път. По него се стига до ресторант „Лодката“, където сервират супа от риба, но и други ястия.

Не много далече от Етнографския музей се намира църквата „Св. Николай“. Храмът е с изключителна архитектура.

В центъра на града има паметник на генерал Киселъв, който с боен вик „На нож!“ помита 40-хилядна румънска армия и се счита за победителят на Тутракан.

В рибарската махала има запазени много рибарски работилници. Това е по-основното за този не голям дунавски град.

Град Силистра – тук пристигнахме в късния следобед на 8 май 2021 год. Настанихме се в 5-Звездния хотел „Данубе“ и веднага след това излязохме, за да отидем до Историческия музей в центъра на града, а след това – в Крайдунавската градина, която е на метри от река Дунав. Така, че успяхме да постоим в слънчевия ден на брега и да се възхитим на красивите гледки – първо, на разцъфтелите площи със засадени, различни по цветове теменужки, чийто аромат усетихме осезателно, а след това – и на брега на реката. В Крайдунавския парк имаше много посетители, разлистени дървета, цъфнали цветя и паметници.

Град Силистра е град, който е бил посетен от Лев Толстой, а също – и Суворов. Наименованието Дръстър означава крепост на римски император. После идват славяните. Те престрояват крепостта, така, че тя съществува по време на римляните, славяните, първото и второ българско царство. После, когато идват турците, те отново престрояват града.

Пред МОЛ-а на гр. Силистра се намира част от крепостта като зид.

На 9 май посетихме и крепостта „Меджади Табия“ – турска крепост, която е отдалечена от град Силистра. Тя е много обширна. Името ѝ произлиза от имената на баща и син, които са пребивавали в града. Бащата е бил султан. През 1837 год. е бил в тук. В града има и джамия. Красивите сгради в центъра са Общината, Съдебната палата и Историческия музей.

В тази двудневна екскурзия бяхме за няколко часа и в гр. Русе, а оттам тръгнахме за

село Червен. То се намира ниско, в район с много скали. На една от тях е изградена крепост. До нея се стига по много стъпала.

Крепостта в Червен е от времето на траките, а после – от Първото и Второто българско царство. В някои от тези твърде високи скали има издълбани пещери. В подножието на скалите започват стълбите към крепостта. Беше горещ пролетен следобед. Част от екскурзиантите се изкачиха до крепостта, но други останаха в подножието им, за да си почиват, наблюдавайки течащата наблизо река, освежени от чистия планински въздух.

Нещо важно, което научих там, бе това, че директорът на музея на Толстой идва от Русия в България и носи 2 шепи пръст. Едната оставя при паметника на Толстой, а другата – при крепостта Меджади Табия.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ ЕДНА ЕКСКУРЗИЯ

Маршрутът на екскурзията е: Плевен – София – Самоков – Боровец – връх Мусала – Царска Бистрица. Проведена на 16, 17, 18 юли 2021 година.

Имах голямо желание да посетя Националния исторически музей, да бъда в курорта Боровец, защото семейството на дъщеря ми Галя беше там на почивка и ми разказваха с възторг за това място. То се оказа прекрасно, с много, много борове, откъдето може би идва и името „Боровец“. Освен борове, на това място има още много други забележителни неща. Едно от тях е свежият въздух, вероятно идващ от огромните борове наоколо.

Около седмица преди да тръгна на тази екскурзия гледах филм по телевизията, в който много от сцените бяха заснети в Боянската църква. Оказа се, че тя е включена за посещение в комбиниран билет за посещение заедно с Историческия музей. Бях много доволна, защото, освен църквата, успяхме да разгледаме и големия двор с разнообразна растителност. Катерички скачаха тук-там по клоните на секвоята.

Боянската църква се поддържа от Японското посолство. Тя е много важен исторически обект. През 1979 година е включена в списъка на Световното културно наследство на конвенцията на световното културно и природно наследство. Тя е с универсална стойност и заслужава специално опазване за благо на човечеството и най-вече – на нашия народ. Изградена е през X век. Притежава стенописи от различни периоди, като тези от 13 век, които са с изключителни художествени достойнства, считани за предшественици на Европейския Ренесанс.

Средната част на църквата е най-висока. Изградена е от дарение на севастократор Калоян и съпругата му. Само в тази църква има изображение на Исус като 16-годишен младеж. Хладно е в църквата. Стените са изписани, както и тавана с изображения на Света Богородица, Тайната вечеря, на праотците, цар Фердинанд и съпругата му, цар Константин и царица Елена, св. Йоан Рилски, св. Никола, св. Екатерина, св. Марина и още много други стари изображения, добре запазени, като че ли са направени наскоро. Уникално място, където се разрешава да влизат само по 5-6 човека. С интерес слушах екскурзоводката, гледах изображенията и си припомнях неща относно празници на светци и светици.

След като бяхме в Боянската църква автобуса с екскурзиантите потегли към Историческия музей. Той се намира в обширен двор, в който бяха засадени борове и широколистни дървета по протежение на тротоари, алеи и асфалтови пътища.

Влязохме. Изисквах да сме с маски и започнахме да разглеждаме. Възрастна жена се представи за екскурзовод. Огромни коридори, зали с много експонати. На първия етаж са поставени по-тежките и обемни експонати, отнасящи се за по-далечното минало от живота на хората. Много са залите с експонати от различни епохи – оръдия на труда, накити, съдове. Много финес, красота и блясък имаха златните съкровища и интересни са историите за тяхното откриване. Мислех си за честността и скромността на хората, които са ги открили и подарили на музея.

Разглежданите от мен експонати, подарени на музея от Боян Радев, свързани със спорта, предизвикаха у мен чувства на възхищение, гордост и изненада от многото наредени медали и други значими неща, свързани със спортната дейност на един велик българин, заслужаващ нашето уважение.

В музея има специално място за нашите изследователи на Антарктида. Много снимков материал, един от които – пингвин, който всеки път посреща нашата делегация. Интересен е този случай за отношения между човек и природа.

Имаше снимков материал за добиване на злато и на сол в далечното минало. Трудоемък процес за хората, занимавали се с тази дейност.

На много места в сградата имаше картини, свързани с исторически данни.

На 3-ия ден от тази екскурзия ходихме до Царска Бистрица, която е близо до Боровец. Бях чувала за нея, но няхах никаква представа. Оказа се, че е едно вълшебно място. Вървах заедно с другите от групата покрай величествените борове. По няколко пътечки стигнахме до едни сгради. Едната е била дом на цар Борис и неговото семейство. Разгледахме я само отвън. Влязохме в друга, която беше музей. В нея бяха съхранени снимки, вещи, съдове и др. Там беше и портретът на цар Борис, блестящ от златните нишки, картина, която показва бракосъчетанието на цар Борис и царица Йоана в родната църква, рисуван портрет на Н. В. цар Симеон в цял ръст с костюм, във вид, в който го припознаваме като премиер, рисуван от Жералда Орлеанс.

Много национални носии са наредени на стойки. Видях ефектна детска дрешка – подарък за дете. Извезани са рози и други орнаменти като листа, шевици. Мисля, че е била направена за Симеончо като дете. Впечатлена бях и от порцелановите съдове с големия им обем.

Близо до сградата на музея в по-ниското тече река Бистрица. Наблюдавахме пенливите ѝ води. Приятна гледка за наблюдение и слушане сред величествените борове.

Имаше много млади хора, които се възхищаваха на тази невероятна красота.

Бях очарована не само от тази гледка, а и от малката църква „Св. Йоан Рилски-чудотворец“. Много близо е до мястото с водопада. Вътре беше спокойно, може би от специалната музика, която долавяхме и от въведения начин на самообслужване относно свещите, също и от самата обстановка.

Интересен е и курорта Боровец с огромните си хотели, частни къщи, заведения, гостилнички, ски пистата, многото магазинчета за сувенири, сградата, откъдето посредством лифтове се стига до връх Мусала.

Впечатли ме и град Самоков с неговите забележителни места, които видяхме, с цъфналите рози, с носещия се аромат от липите, които в нашия край бяха прецъфтели.

Благодарна съм за всичко, което видях и с което се обогатих – като познания за история, природни забележителности, видни личности и опознаване на нови за мен места.

Йордан Атанасов

80

Йордан Атанасов е роден в град Брауншвайг – Германия. Има висше икономическо образование, а след това завършва журналистика. Работил е като икономист и журналист. В момента е главен редактор на вестник „Литературен глас“ – Стара Загора.

Има 12 издадени стихосбирки. Автор е на романа „Хамовото семе“ и на сборника с разкази и пътеписи „Пясъчни видения“. Подбрал и издал е две антологии „Поетични гласове – Стара Загора“ и „Поетични гласове – Драганово“. Автор е на книга с хайку „Срички за врабец“ и на поетичната книга „Пазител на вечност“.

Превеждан е на унгарски, гръцки, руски, немски, френски.

Член е на Съюза на българските писатели.

ЛЪЧ

Слънчев лъч между ръцете ми –
неочакван и изгарящ –
ти танцуваш с мен и светиш,
както за самотник свети фара.
Нещо става тука,
във гърдите ми самотни вляво,
някой пинг-понг чука...
Тръпка нова нежност повелява.
И не смея аз да те докосна –
да не счупя всичко:
тишината, тялото ти косо,
този лъч от обич,
който ме разсича.

РОЗА

Лицето ти и лятото
са розови, момиче.
И сенките над миглите.
И полусенките.
Под блузата ти
розови луни надничат.

И розова е, мисля,
и кафявата ти бенка.
Разтворила е вечерта гореща пазва.
И ти – във нея – роза разцъфтяла.
Рисувам те със думи,
но Сатир ми казва:
Откъсвай розата,
додето има дъх и тяло.

ПОД АКРОПОЛА

Гъркини, прилично дебели гъркини
се движат чевръсто във утрото.
С очите – горещи маслини –
говорят. Не хващам от чутото.

Мъжете им, сънени още,
превъртат, чаткат броениците.
Мастикени, снощни
кафето си пият. Кибичат.

Насреща Акрополът, вдигнал
порутени кости,
очаква тържествени мигове
и първите гости.
Феб, богът на слънцето,
засилва стрелите си.

Градът се раздвижва след сън,
гърми от коли и от викове.
Туристи на групи се влачат.
Въздухът грее и пуши...
Атина Палада ги чака.
И куче нагоре колоната води.

История души то, над нея броди...
Туристите ахкат и пъхат,
и чакат ветреца да ги лъхне.
Нощ звездна пак сменя деня,
таверните бълват сиртаки...

Балкански юнак си:
 танцуваш с рускини, с гъркини...
 Осъмваш с една.
 С големи очи – от маслини.

БЛЕДНЕЯТ ОРИГИНАЛИ?!

Бокачо преписа Апулей –
 магарето му златно – не,
 но сцените на секс и мъдрост –
 с красива свобода и го захлупи.
 А Гьоте „Фауст“ от някого превзе,
 тя извиси го философски.
 И по нашите земи се случва – факт.
 Ето, че Леда взела е от Веса зайче,
 и светулка му изпрати, лошо няма,
 от тъмнината да го изведе;
 теле-водещата Беновска имитира
 Грета Тунберг с мимика и лаф:
 „Как смеете..., глупако, политиката...
 Остават преписвачи талантиливи,
 издигнали идеята до Бога,
 бледнеят оригинали.
 (Така ли??)
 Един от мен преписа стих.
 (Не че съм нещо, де...)
 Все едно, отрова пих.
 Дай, Боже, да живея трудът му!
 И аз във него ще съм вписан.
 Додето някой след смъртта ми
 (няма да го чуя)
 във ден случаен тихо ме изрови.
 Алилудя!

Честит 65-годишен юбилей!

Катя Николова

83

Катя Николова е родена в екзотичното село Деветаци, откъдето навярно извира лиричната струя и романтика в стиховете ѝ. Автор е на поетичните книги: „Дуел с дявола“ (1992), „Под жълтия чадър на лятото“ (1998), „Реката на нощта“ (2003), „Юлски ветрове“ (2011). Нейни стихове са публикувани в местния и централен печат, сп. „Ступан“, алманах „Мизия“, сп. „Българска зорница“, издавано в Букурещ, Румъния, сборник с преводи на румънски език на деветима плевенски автори, издаден в гр. Браила, Румъния, алманах „Ирин-Пирин“, сп. „Пламък“, в. „Словото днес“, в литературни вестници и списания, издавани в Русия, между които и антологията „Съзвучие“, на писателите от Плевен и Воскресенск, алманах „Сребърен дъжд“ и др.

Носител е на I-ва награда на националния конкурс на името на Н. Й. Вапцаров, на I-ва награда на Международния конкурс „Лирични гласове“ и на награда на национален конкурс на името на П. П. Славейков.

Носител е на орден „Елена Слободенюк“ на Литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников – гр. Воскресенск, Русия. Почетен член на Съюза на руските писатели към същото това обединение – отделение към Съюза.

По професия е специалист по здравни грижи в клиника „Педиатрия“ при УМБАЛ – Плевен.

Секретар е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

Носител на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ за поезия.

Член на Съюза на българските писатели.

* * *

Прохладата се плъзва
по стъклата.

Дъждът
измива всички наши
вопли.

Заесенява. Капе студ
отвсякъде
и дните се изнизват
странно малки.

Защо ли страдам
 за отлитналите
 птици,
 които южно слънце
 топли –
 нали ще дойдат
 с пролетния вятър
 и пак ще свият своите гнезда
 под покрива ми...
 Прохладата се плъзва,
 повей есенен
 косите ми отмята
 и навява тъжни нотки.
 Загърбвам
 дните летни с неохота.
 И стъпките ми,
 кретайки към бърдото,
 очакват зимната безбрежност.
 Прегърнатата от обич,
 недоспала –
 блаженствам...
 И райски птици
 погледа ми търси...
 по тайните пътеки
 към съня ми.

ОБЛИЧАМ ТРАУРНИТЕ ДРЕХИ НА ТЪГАТА,

след траурните стъпки
 на стиха ми
 се изнизват ден
 след ден...
 Една безумна нощ си е отишла
 неизбежно...
 Мълчание
 белязало е самотата.
 А розите във вазата
 увяхват бавно,
 рисуват полъх от любов...

Ще падне здрач
и клепки натежали ще полегнат
над очите.

След будни вечери,
след толкоз нежност
и копнежи –
пияна от любов
ще е тъгата!

* * *

На Марин Дилков

Изпратиха артиста
с аплодисменти,
когато
най-тежката завеса
падна...
След най-красноречивото мълчание
на хората,
в театъра,
отрупан с хризантеми,
последното си „сбогом“ казваше.
И обичта на хората
извайваше със сълзи –
мозайки,
вместо думи
и послания.

Кънчо Великов

86

Кънчо Великов е роден на 12 октомври 1942 година в село Караисен, Великотърновско. Стихове пише от ранните си ученически години.

Публикувал е поезия, публицистика и есеистика в централния литературен и периодичен печат. Негови творби са излъчвани по Българско национално радио (програма „Христо Ботев“) и по Националната телевизия.

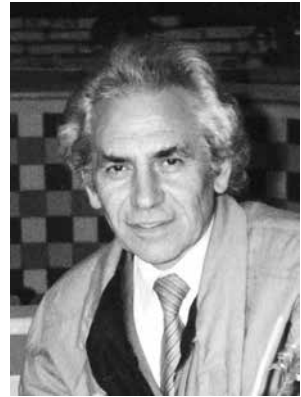
Участва със свои стихове в множество литературни сборници, алманаси и в повече от 20 антологии на българската поезия. Най-новите му публикации са в алманах „Светопис“ – орган на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“, в антология „Созвучие-3“ – издадена в Русия и в Хайку антология, издадена в щата Мериленд – САЩ през м. април 2015 год.

Кънчо Великов е редактор на редица книги. Лауреат е на национални конкурси за поезия. Негови творби са преведени на сръбски, руски и португалски език. Той е член на Съюза на българските писатели, на Българския хайку съюз и на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

Автор е на книгите: „Битие“ (1991 г.), „Спасение“ (1993 г.), „Равновесие“ (2000 г.), „Преди съня“ (2002 г.), „Виното на залеза“ (2005 г.), „Росата на съня“ (2007 г.), „Благослов“ (2007 г.), „Седмият сезон“ (2012г.), „И тече река...“ (2013). „Отражения“ (2015), „Есенна гора“ (хайку – 2016), „Избрани съчинения в 2 тома“ (2017), „Благодаря, Живот!“ – сонетни венци (2019).

Носител е на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ за литературна критика.

Кънчо Великов е член на Съюза на българските писатели и на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

БЛАГОДАРЯ, ЖИВОТ!

Благодаря за радостта и теглилата.

Обида никому аз не дължа.

Герой не бях, преследвах красотата –
единствен щит за дарбата божа.

Ваятел тя е в този свят огромен –
една велика тайна и мечта.

Любов и страст – не са те спомен –
изпитах ги преди безброй лета...

Кажи, животе, още ли дължа?!
Измами ме със не една лъжа,
дарих ти аз години млади, луди.

Ерато – музата, ме съхрани.
Абсурдни истини и рой заблуди
люляха ме през земните ми дни.

ОДИСЕЯ

По пътя на съдбата зла
ако пътуваш дълго,
за любовта ти две очи
тук ще тъгуват мълком.
Не се обръщай! Забрави,
че има път обратен.
Макар и в болка да гори,
сърцето теб очаква.
Завърнеш ли се някой ден
при старото огнище,
не вярвай на тълпата,
че в него няма нищо.

Два въглена под пепелта
за тебе още тлеят...
Дъхни! Пожара разпали
за нова одисея.

СТРАХ

*„Ах, драги мой, не разбирам живота
и се страхувам от него.“*

А. П. Чехов

Страшни са думите, гневно издумани,
страшни като огнен лъх над нежен цвят.
Страшно е всичко, навеки изгубено
в този приказно-весел,
отчайващо-тъжен свят.
Страшно е студеното мълчание на вечността.
Страшно като вик над бездна.
Страшен е черният цвят на пръстта –
някога там неумолимо ще изчезнем.
Страшно е, че вече няма ВЧЕРА
някога да стане ДНЕС.
Даже и врата към тебе да намеря,
няма да ми кажеш: – Влез!
Като златен залез, никога над мен
няма устните ти царствено да слизат.
Няма в утрото на всеки ден
слънцето на твоите очи да ме пронизва.
Друг над тебе има власт и сила.
И ти – нежна богородица, в съня му тих
трайно всеки негов дъх попила –
шепот си, молитва и божествен стих.

СТУДЕНО

Пръстите ми –
десет премръзнали струни,
потрепват в ритъма на косите ти.
Студено е,
студено във сърцата и душите.
Студени погледи,
студени усмивки, зад които
скърцане на зъби се долавя –
свят от вълци-единаци.
А само една дума може да стопли
студеното дихание на зимата.
И ще грейнат цветята на усмивките,
музика ще изпълни простора.
Само една дума.

Приюти ме до сърцето си горещо,
за да повярвам отново,
че не е залязло слънцето
на обичта към хората.

Борова гора, Вятска губерния • Худ. Иван Шишкин

Леонид Дудин

90

Леонид Анфиногенович Дудин е роден в село Харитонов Починок, Костромска област. След завършването на Военно-инженерната академия на името на Петър Велики, работи в предприятия, занимаващи се с усвояването на далечния и близкия космос. За голям личен принос в развитието на космонавтиката е отличен с орден „Петър Велики“, медал „К. Е. Циолковски“, „Ю. А. Гагарин“ и други правителствени и обществени награди.

Работил е като главен редактор на вестник „Наши вести“ и в Белоозьорската телевизия, първият редактор на вестник „Вертикал“ и „Окръг“.

Пише стихове и проза. В последните години видяха свят книгите му: „На върха на пирамидата“, „Изпитатели“, „Главният конструктор“, „Син на руската земя“, „Поехме!...“, „Белоозьорское“ – очерци и истории, „Цветята на България“ (венец от сонети), „Прочети ми стихове, Серафим“ (2107), „Василий Серогодский“ – документална повест (2021) и др.

Действителен член на Академията на руската словесност, член на Международното сдружение на писателските съюзи, член на Съюза на писателите на Русия, дългогодишен ръководител на Воскресенското литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников“ и негов почетен член. Редактор на вестник „Литературен Воскресенск“.

Лауреат на Всерусийската литературна премия на името на М. Ю. Лермонтов, И. Д. Ситин, лауреат на Всерусийската музикална премия на името на Андрей Петров и много други регионални и областни награди.

Награден с Пушкински медал „Радетел на просвещението“, „Златен Есенински медал“, медал „А. П. Чехов“, медал „Елена Слободенюк“, диплом от губернаторската премия „М. М. Пришвин“, „Златното перо на Москва“, Голям сребърен медал „Николай Гумилев“, Почетен губернаторски знак „За труд и усърдие“, Почетен знак на Московската областна Дума „За трудова доблест“, знак на ръководителя на района „За заслуги пред Воскресенския район“, „За отличие в труда“ и много други литературни отличия, грамоти и дипломи.

Ветеран на Военно-космическите сили. Първи почетен гражданин на гр. Белоозьорск.

Носител на званието „Народен поет на Подмосковието“.

Носител на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен за цялостно творчество.

ВОСКРЕСЕНСКО ЛЯТО

*На Анатолий Ивлев
с поклон*

91

Всички градове имат поличби и своя съдба,
собствен статус и собствен дял...
Стоя в средата на воскресенското лято
и се опитвам да хвана небето в длан.

Хвани паяжината, която витае наблизно,
и звъни високо над Москва река,
ти, която дойде на брега под дъгата,
ревниво играейки със себе си под светлина.

Ще се огледам – златните момчета
имат милост – дори златните момичета...
Зад далечните покрайнини на Химкомбината
е лесно, до Рязан, трополят електрички.

Но аз няма никъде да отида, скъпа,
ще остана завинаги в родния край
и песен за любовта, надявам се, ще пея
и неведнъж за теб ще пея, знай.

ЕСЕН НА БЯЛОТО ЕЗЕРО

В широк размах – чист и светъл,
контрастен, пъстър и разумен –
на Бялото езеро дойде есента –
да каже първичната дума.

Лъчите на камбанното слънце леко
по струните на паяжините звънят,
вливат се тихо, почти нечуто, меко
в мелодията на кранове – цели стада.

Под музиката на това тъжно време,
сближаваци се, разминаващи се, както дойде,
комарите се блъскат в прозрачната топка,
без злоба, безмълвни, уморени...

И тогава, бавно присвивайки се,
разстилайки розов балдахин,
уязвимото сиво от метлици узря
предсрочно в дебелиите тръстици.

Нито чайка се вижда, нито мъгла сега,
не пламти и оранжевото платно...
Самолет прелетя и изчезна безследно,
заемайки най-изгодно ниво.

Гората замръзна, без да се крие,
над езерото, отдавайки се на своите грижи.
Стоя и не вярвам: истина ли е,
че тука живях, работих, обичах.

Превод:
Валентина
Атанасова

Лъчезар Селяшки

Лъчезар Селяшки е роден на 26.09.1949 година в с. Сатовча, Гоцеделчевско.

Завършил е Българска филология (втора специалност психология) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Работи като преподавател по български език и литература в СОУ „Св. св. Кирил и Методий“, Сатовча. През месец май 2011 г. е удостоен с най-високото отличие в системата на българското образование – „Неофит Рилски“.

Негови стихове са публикувани в периодичния печат, излъчвани по Радио София, превеждани са на руски, полски и английски.

Автор е на книгите: лирика: „Самотни думи“ (1991 г., подписан с бащиното име Лъчезар Петров), „Сбогом на съня“ (1992 г. – Лъчезар Петров), „Другият глас“ (1998), „Знаци“ (1998), „Петдесет стихотворения“ (1999), „Мама“ (лирическа поема, 1999 г.), „Неутешима игра“ (билингва – на български и на английски език, 2004), „Блестунки – I“ (хайку, 2004), „Геометрия на самотата“ (2005), „Сърцето на камъка“ (2007), „Елегии за четири ръце“ (2008), „Шепа думи“ – избрана лирика (2009, второ издание), „Казано мълком“, „Блестунки – II (хайку, 2010), „Отломки от Вавилон“ (2012), „Съчки в слънцето (2014) и „Словесни кръгозори“ (2019), „Пролетен снежник“ (хайку, 2021).

Проза: „Прикованият Одисей“ – есета, разкази, импресии, фрагменти (2001), „Гластът на мълчанието“ – художествено-документална повест, (2006) „Второ пришествие“, разкази, есета (2008), литературната студия „В поетичния свят на Атанас Далчев“, (2010).

Нови книги: „Блестунки“ (преведена на македонски от Зоран Якимоски, 2011 г.), „Съчки в слънцето“ (лирика, 2014), „Мигавки“ (хайку, 2014 г.), „Първоматерия“ (преведена на полски от Мажанна Келар, 2015 г.). Много преводи от полски език.

Награди: От фондация „Мелнишки вечери на поезията“, от лит. Конкурс „Българин да се наричам“, организиран от НЧ „Просвета – 1865“ – гр. Гоце Делчев и литературен клуб към читалището „Людмил Стоянов“, Втора награда за хайку от фондация „Мелнишки вечери на поезията“, номинация за националната награда „Атанас Далчев“ за студията „В поетическия свят на Атанас Далчев“, I награда за поезия на литературния конкурс „Ний всички сме деца на майката земя“ на НЧ „Хр. Смирненски – 1946“ – гр. София, Почетен диплом за преводаческа работа, издаден по време на VI Фестивал на славянската поезия във Варшава, състоял се през ноември 2013 г.

Член е на Съюза на българските писатели, на Българския хайку съюз, на Съюза на преводачите в България и на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

СРЕД РУИНИТЕ НА ТРОЯ

94

Сред бурени и мак
извира древна тайна.
И гушцер спи край сянка
на капител.
Каква метаморфоза! –
сякаш златен накит –
блести студената му плът
в тревите.

Захвърлен щит – потъва
слънцето в морето.
Защо изтръпна пак, сърце –
какво прочете?...

*Троя, Турция
23 май 2003*

ПРИКАЗКА ЗА ДЪЖДА

След снощния задъхан дъжд,
засял в гората звездна ръж,
пълзи във утрото мъгла,
обгръща нашите тела
в колибата старозаветна
сред мрачни, призрачни дървета.
Дали от ревност бе това,
или от мокрите дърва –
угасна нощното огнище
и в нас се взря – око на хищник.
Мълчим пак, сключили тела –
две бели птици без крила.
О, Боже, ти ли ни наказва –
деца на книжната съблазън, -
та бяхме слепи през нощта
за любовта, за радостта?!

Сърцата ни след този дъжд
покълват като зимна ръж.

А слънцето – все тъй в мъгла –
просветва – божия лула.

ВЕЧЕР В ПАРИЖ

За кой ли път си спомням тази вечер
парижка в късно лято,
тъгата ти внезапна,
милувката?... По булевард крайречен

изгубва се лицето ти, изкусно
отвлича го таксито –
градът космополитен
превръща го в неонов импулси.

А аз – дете, записано в играта –
се мъча да направя
една играчка здрава
от сенките менливи по стената.

Лъчезар Стаменов

96

Лъчезар Стаменов е роден през 1966 год. в гр. Тръстеник, Плевенска област. Завършил е факултет „Приборостроене“ към Техническия университет в гр. Габрово (Специалност „Управление на качеството и метрология“). Занимава се с художествена фотография.

След завършването на университета работи в обединение „Балканкар“ като работник, технолог, конструктор. В момента се занимава с частен бизнес. През 2003 год. публикува първия си разказ „Очаквана среща“. Автор е на книгите: „Ударът“, „Обратна тяга“, „Изчезнали миражи“ и „Свободата на бройлерите“ (2017). Пише театрални пиеси. Пиесата му „Операция за чест“ е представяна от театралния състав в град Тръстеник.

Носител на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – Плевен за преводна литература.

Председател е на обществото на културните деятели в същия град. Член е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

Почетен член е на Воскресенското писателско отделение към Съюза на писателите на Русия – ЛИТО „Радуга“ на името на И. И. Лажечников.

ДОКОСВАНЕ

Нежното априлско слънце галеше с топлите си лъчи зажаднялата за топлина гола, премръзнала планина. Малко планинско селце се беше стушило в ниското между два хълма. През него криволичеше малка рекичка.

По пътя от града се зададе сребрист мерцедес. Премина през тесните улички на селцето и замина в посока кошарите на бившето ТКЗС. Колата забави ход и започна да преодолява неравностите по разбития път. Пътят навлизаше в планината и ставаше все по-лош. В колата пътуваха двама души – мъж с черно кожено яке и момиче с прехвърлена през рамо разкошна руса коса. И двамата мълчаха. Момичето гледаше пейзажа, разкрил се от дясната страна. Пътят криволичеше като змия през вековната дъбова гора. В ниските места течаха планински поточета. Цъфналите джанки край тях ухаеха опияняващо на младост и на любов.

Минаваше следобяд, когато колата стигна до кошарите и навлезе отново в гората по едва забележим, обрасъл с трева път. Той водеше към малка махаличка с поне двеста годишни къщички, отдавна напуснати от обитателите си. Пътят излезе от гората и пред двамата се разкри чудесен изглед към долината. Шофьорът спря колата, за да се полюбуват на

гледката. Стъклото на вратата с тих механичен звук се спусна и в купето навлезе свеж планински въздух, наситен с аромат на цъфнали джанки. Пътниците мълчаха. На ярката светлина се виждаха напрегнатите им лица. Момичето беше просто красиво, така, както може да бъде красива само една влюбена жена. Красива като за първи път разцъфтяващо плодно дръвче. Единствено погледът ѝ беше тъжен. Поглед като на откъсната от любимия си млада циганка. Тя сложи ръката си върху ръката на мъжа и го попита:

– Какво каза на жена си?

Мъжът не помръдна. Той гледаше напред с невиждащ поглед, сякаш не гледаше в пространството, а във времето.

– Каза ли ѝ за мен?

Мъжът продължаваше да мълчи. Затвори очи и каза:

– Какво да ѝ кажа? Знаеш. Да ѝ кажа, че си по-млада от децата ни. Това ли? Не е толкова просто, Ани.

Отново настъпи мълчание. Две отвесни бръчки набраздиха челото на мъжа. Въпреки младежкия му силует, силно прошарената коса издаваше възрастта му – приближаваше петдесет.

Колата потегли по обраслия с трева път и скоро спря пред плетения вратник на схлупена балканджийска къщичка. Мъжът слезе да го отвори. С мъка го отмести, защото целият беше обрасъл с бодлив къпинак. Вкара колата зад къщата. Слезе и започна да отключва ръждивия катинар. Ключът не искаше да превърти. Мъжът се ядоса и изпусна няколко нецензурни думи. Момичето разбра какво става и излезе от колата. Скандално късата му поличка пречеше да се открие още един сантиметър от великолепните ѝ крака. Тя бавно се приближи до ядосващия се мъж. Разкошната ѝ тъмноруса коса достигаше до тънкото ѝ кръстче.

– Тони, дай аз да опитам! – предложи Ани.

Мъжът направи крачка встрани. Едва докоснала катинара и ключът превъртя.

– Знаеш, че в ръцете ми стават чудеса, Тони. Защо не ме извика? – каза със сериозен глас момичето.

Двамата се разсмяха и се прегърнаха. Изведнъж Ани стана сериозна и жадно впи устни в устните на мъжа. Поразен от внезапния порив на нежност, той я хвана грубо с две ръце под кръста. Цялата тръпнеща, тя го обгърна с дългите си крака. Блъснаха дървената скърцаща врата и едва не паднаха в тъмната, прашна и непроветрена стаичка.

Докато вратата се затваряше с безразлично скърцане, от тъмното се чу гласът на момичето, което почти изкрещя:

– Ах, Тони, само с теб ми е хубаво...!

За цял час горските птички спряха да пеят, а само се ослушваха.

Така ги завари вечерта, прегърнати върху дървения нар в малката стаичка. Изморени, но безкрайно щастливи, неспособни да се откъснат един от друг. Завити само с прояденото от молци одеяло, трофей от не-знам коя си война. Скоро изгря ярка луна и освети с хладната си светлина малката къщичка. Ани спеше, притихнала в обятията на любимия си като малко детенце. Тони гледаше в тъмния таван с тревожен поглед. Сноп лунни лъчи се процеждаха през мръсното стъкло на малкото прозорче и осветяваха ангелското лице на спящото момиче. „Струваше ли си да идват чак до тук? Да лъже близките си, че отива да види майка си на село? Какво щяха да кажат стотиците му подчинени, ако го видят сега, да лежи в някаква съборетина на тесен дървен нар, завит с вмирисано на запарена вълна проядено одеяло? „Това Вие ли сте, господин Костадинов – председателят на борда на директорите на холдинга!“ Струваше ли си? Разбира се, че ДА! Хиляди пъти ДА, дори само заради един-единствен миг като този“. Антон обърна глава към момичето с лице, огряно от лунната светлина. Не можа да устои и нежно го целуна по челото. То се размърда като спящо коте, притисна се още по-силно към него и в съня си каза:

– Обичам те!

Мъжът трепна. Откопчи се от тялото на момичето и си нахлузи на голо панталоните. Започна да търси коженото си яке. В него бяха цигарите му. Ани се надигна от леглото и каза:

– Извинявай, скъпи! Казах го неволно. Прости ми!

Антон запали цигара и излезе от стаичката. Мъжът седна на един дънер на няколко метра от къщата. Тогава вратата проскърца и на прага застана Ани. Тя беше абсолютно гола. Лунната светлина се отразяваше в бялата ѝ кожа. С бавни крачки тръгна към Антон. Момичето сияеше с хладна светлина. Кой каза, че няма самодиви! Приблужи се до седящия мъж и го прегърна:

– Тони, прости ми! Казах го в съня си. Не искам да те изгубя! Прости ми, моля те! Чуваш ли, много те моля! – ридаше момичето.

– Казах ти да не се влюбваш в мен, Ани. Любовта носи само страдание. Колко пъти ти го повтарям. Повярвай ми, така е!

– Готова съм да бъда с теб докато смъртта ни раздели!

– Не говори глупости. Когато аз си отида, ти все още ще си млада и красива.

Мъжът стана и прегърна момичето. Подухна хладен планински вентре, напоен с аромат на цъфнали дървета.

– Облечи се, ще настинеш!

– Не ме интересува. Искам да съм винаги с теб, Тони. – простена Ани и още по-силно прегърна любимия си.

На другата сутрин сребристият мерцедес криволичеше по разбития планински път към селото. В него седяха двама души – едно тъжно момиче с разкошна тъмноруса коса и един тъжен мъж на средна възраст.

Кой каза, че не съществува Любов!

Стога, Преображенское • Худ. Иван Шишкин

Любка Ванкова

100

Любка Ванкова е родена през 1939 година в град Плевен.

Завършва девическата гимназия „Анастасия Димитрова“ през 1957 година, Учителския институт „Лазар Станев“ (през 1959 г.) и Софийския университет „Климент Охридски“ със специалност химия и физика през 1966 година. Работи като учител по химия в град Плевен 33 години.

Публикувала е свои стихове в алманах „Светопис“ и в „Карловска трибуна“, където излиза стихотворението ѝ „За апостола Левски“, спечелило награда на конкурса в град Карлово по случай 125-та годишнина от рождението на Апостола,

През 1997 година излиза стихосбирката ѝ за деца „Слънце“, през 1998 година – поетичната книга „Нещо повече от хляба“, през 2004 година излиза книгата ѝ „Спомени от детството“, посветена на 120-та годишнина от рождението на народния художник Ангел Спасов, през 2009 година – поетичната ѝ книга „Букет“, а през 2012 година – по случай 130-та годишнина от рождението на художниците Владимир Димитров-Майстора и на Ангел Спасов излиза книгата ѝ „Двамата майстори – с творчеството неповторими“. Книгата излиза с приложени в нея най-известните творби на двамата художници. През 2021 г. излизат от печат книгите ѝ „Букет“ (лирика) и „Моята родина България“ (стихове за деца).

Носител е на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ за детско творчество.

Любка Ванкова е член на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

СТИХОВЕ ЗА ДЕЦА

ПЕСЕН

Искам песнички да пея
само за добри неща,
в край свободен да живея
и на воля да раста.

„Песента е твоята радост, -
баба тъй ми завеща, -
на живота дава сладост,
с нея гониш самота“.
Нека всеки тъй разбира –
нужна ни е песента!
Нека да звучи в ефира! –
песен ще спаси света.

МОЛБА

(Към Дядо Коледа)

Дядо Коледа, весел и драг,
с нетърпение чакам те пак.
С нови дрешки съм облечен
и стоя, до прозореца долепен.

101

Нарамил си рано торбата,
бързаш с шейна към децата.
Те знаят, че за всяко дете
носиш подаръци ти от сърце.

Като дойдеш пак у нас
във нощта, в 12-ти час,
донеси ми за другар
нов таблет – оригинал!

САМОТА

Безброй са птиците в небето,
които реят се из синия простор,
като тях да литне, мечтае детето,
затворено във къщния си двор.

Игра на воля иска то да има
и мрази своята детска самота,
душата би раздало си за трима,
за да не бъде в тази пустота.

Людмил Симеонов

102

Людмил Симеонов е роден на 21 септември 1950 г. в с. Стежерово, Плевенско. Завършил е българска филология във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Работил е като учител и като редактор във в. „Дунавско дело“ – Свищов. От 1993 до 2014 г. е главен редактор на вестника. Главен редактор на литературно-художествения алманах „Бряг“, издание на Международна фондация „Алеко Константинов“ – Свищов“ (1998, 2003). Негови стихове и прозаични текстове са публикувани във в. „Новият Пулс“, в. „Български писател“, в. „Словото днес“, антологиите „Поети 2013, 2014, 2015“ на СБП и в редица още централни и регионални литературни издания. Автор е на стихосбирките „Лястовици“ (1994), „Вечерен сняг“ (2007), „С дъх на диви ябълки“ (2009) и „Сбогом, Дон Кихот!“ (2016). Носител на приза „Златно дунавско перо“ на Община Свищов, на първа награда в националните поетични конкурси „Николай Лилиев“ и „Мила родино“, носител на I-ва награда на конкурса „Златно перо“ – гр. Чикаго, САЩ и на други награди от национални и международни конкурси за поезия. Член на Съюза на българските писатели и на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

ПАМЕТ

За всичко идва ред да плащаш ти,
защото всичко после се завръща:
тъй любовта, отблъсната преди,
след време ще потърсиш, ала късно.

И болката, узряла в нечий вик,
край който равнодушно си отминал,
в един неподозиран още миг
в сърцето ти ще трепне след години.

Добрата дума, дето си спестил,
ще тегне в гърлото ти като камък.
Трева преразена зад теб лежи.
Тя също има безпощадна памет.

ПРОЗОРЕЦ

Лице на старец зад прозореца
с угаснал поглед, вгледан в нищото.
Лице без чувства и без спомени –
без болка, без тъга, без мисъл.

103

Аз всеки ден все тъй го виждам –
далеч от уличната врява:
животът му си е отишъл,
ала смъртта го е забравила.

ЧОВЕКЪТ С АКОРДЕОНА

На тротоара свири всеки ден –
насыщния изкарва, както може.
Той сигурно със дарба е роден,
но нея кой почита днеска, боже?
Подхвърлят му по някой друг петак –
заслужил си е лептата горчива,
ще преживее някак си все пак,
щом има своите пръсти талантливи
и вярва във красивата измама,
че на човека в този тъжен свят
му трябва малко – хляб и песен само
и само с тях е истински богат.

ЕЛЕГИЯ ЗА БЪЛГАРИЯ

104

Заминаха чедата ти, пропъдени,
повлечени от мътния въртоп.
Но аз оставам тук. И тук ще бъде
последният ми дъх. И моят гроб.
Завинаги при тебе ще остана.
Все някой трябва да те утеши
за твоите несправедливи рани,
за хилядите стъпкани души,
за кръста, който търпеливо носиш,
за твоите покрусени и беда...
И ще кънти докрай у мен въпросът
кой този жребий зъл ти отреди –
чедата ти да бъдат тук излишни,
прегълтнали горчивия си хал,
и само твоите белоцветни вишни
да ронят дебеляновска печал?

В околностите на Гурзуф • Худ. Иван Шишкин

Люлин Занов

Люлин Занов е роден на 21.02.1946 год. в с. Гиген, Плевенска област.

Завършва ВФСИ „Д. А. Ценов“ в гр. Свищов през 1974 год., специалност икономист-застраховател.

От малък е свързан със земята и трудовите хора и затова стиховете му като огледало отразяват техния живот.

Още като студент работи в свищовския вестник „Дунавско дело“, а след това 17 години като главен редактор на районните вестници „Октомврийски пламък“ в гр. Пордим и „Дунавска искра“ в гр. Гулянци.

Дълги години е членувал в Съюза на българските журналисти.

Негови стихове и очерци са публикувани във вестник „Литературен фронт“, „Студентска трибуна“, „Коопертивно село“, сп. „Пламък“, сп. „Жажда“, алманах „Мизия“, алманах „Светопис“, в руските алманаси „Съзвучие“ и „Сребърен дъжд, окръжния и местния печат, четени по БНР, БНТ и радио Варна. Съавтор е на литературния сборник „Хоризонти“.

Автор е на книгите: „Дни бели и черни“, „Между небето и земята“, „Словото, словото...“, „Поетичен калейдоскоп“ и „Синеокият котарак Кефир“ – превод от руски на поетесата Клавдия Павленко.

Превежда стихове от руски език. Негови стихове са преведени на руски език.

Носител е на наградата „Рена Попова“ – 2017 г. и на наградата за преводна дейност „Александър Муратов“ – 2018 г. на Община Плевен и на Дружеството на писателите – гр. Плевен.

Член е на Дружеството на писателите – Плевен.

ЗА БУКВИТЕ

Тридесет букви!
 тридесет гръмки камбани,
 известили
 раждането на рода ни!
 Тридесет жар птици,
 литнали
 през вековете,
 за да ни светят!
 Тридесет Самуилови войници,
 оцелели
 път да ни покажат!
 Тридесет...
 Тридесет богомили,

пръснати по света,
 народите надарили
 с искрици светлина!...
 Тридесет ножа,
 забити
 в гърдите на враговете!
 Тридесет моста,
 извити
 през времената,
 с посоки към нас
 и напред!

СЪРЦЕТО ПОМНИ

„...Сърцето всичко помни...“
Албена Декова

Пристига детството ми отдалеч
 с цвета на писаните стомни.
 Гигенското небе във синя глеч
 сърцето помни, още помни.

И маминото грейнало лице
 под летните звезди огромни,
 отрудените бащини ръце –
 сърцето помни, светло помни.

Макар на възраст, вече беловлас –
 с живот за книги многотомни,
 дочувам от децата топъл глас,
 за тях сърцето ми напомни.

Да, днес ме греят топлите очи
 на моята любов безмерна –
 бунтува се, обича и гълчи,
 но знам до гроб ще ми е верна.

Не спрях Родината да любя аз –
 събитията главоломни
 описвах всеки ден и всеки час –
 за вас сърцето ги запомни!

Людмила Чебишева

Людмила Леонидовна Чебишева е родена и живее в гр. Воскресенск. Член е на Съюза на писателите на Русия. Наградена е със Златен Есенински медал, медал на името на А.П.Чехов, „300 години Михаил Василиевич Ломоносов“, паметен медал „А.С.Грибоедов“. Лауреат е на литературния конкурс „Златен диплом“. Наградена от лигата на писателите на ЕВРАЗИЯ със златен диплом на М.Ю.Лермонтов, Диплом на Московската областна организация на Съюза на писателите на Русия. Получила е диплом и литературна премия на името на А.П.Чехов за вярна служба на отечествената литература. Лауреат на премия от конкурса „Литературен Воскресенск“, лауреат на литературна премия на името на Елена Слободенюк.

107

Автор е на поетичните книги: „Нечаканата глътка – любовта“, „Светлината на душата“, „ Въпреки раздялата и тъгата“ и книга със стихове за деца – „За зверовете и децата“. Публикувала е в антология „Златните строфи на Москва“, „Цветята на големия град“, „Воскресенск – моя светла родина“ и в други периодични издания.

По образование е икономист. Завършила е Московския финансово-икономически институт. Работи в частна фирма.

Носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“ и почетен знак: „За труда“.

* * *

Сърцето с раздялата не се смирява.
Аз в своя дом се връщам като в сън.
Полето шири се във цветни гами
и спуска гроздове рябината навън.

Далечина и синева безкрайна
тъй тихо плават над ръжта...
Любовта е благодатна и омайна,
ако в моя дом я задържа.

Как искам и цветята, и росата
безкрайно на земята да векуват
или пък паяжина хвърковата
под небето нежно да заплува.

* * *

Непоносима болка от разлъка.
В душата отчаяние се влива.
За какво, кажи ми, толкоз мъки,
за какво съдба – така горчива?

Аз не роптая и не се бунтувам,
боя се само в унии да не изпадна.
Как болната душа да излекувам,
та в този свят да не пропадна?

Нека животът да бъде фатален,
но жребият, даден ми от съдбата,
по Божия милост, отсега нататък
да не бъде толкова строг
към мене и душата!

* * *

В отраженията на пурпурния залез,
в аромата на неокосените ливади
се потапям. Отново нанякъде бягам
от себе си, от любовта, от нощната
прохлада.

Присъни ми се: с теб през топло лято
при високите брегове на реката
плувахме до зори в тревата,
обгърнати на ливадите от аромата.

Сърцето завладяващо, тревожно
на вятъра трепери. Само аз и ти.
Дъжд от глухарчета разкошно
обсипа ни от глава до пети.

Превод:
Валентина
Атанасова

Мара Девия

Мара Девия (Марийка Маринова Йоцова) е родена в с. Щръклево, Русенско.

Живее в гр. Плевен. Майка е на три деца.

Автор е на книгите: „В звездния салон“, „Мъдрост от небето“, „Теди и Кристи“, „Облаче“, „Щръклево, Щръклево“, „Земята плаче“, „Вой на ранена вълчица“, „Есенно листо“, „Двубоят“, „Мрак и слънце“, „Смелостта на съня“, „Стихове за внучета“, „Мисли за мисълта“.

Вземала е дейно участие в работата на Съюза на независимите писатели и на Дружеството на писателите – Плевен.

Публикувала е в алманах „Мизия“, алманах „Светопис“ и в руските литературни издания: алманах „Клуб на егоревските литератори“ и антология „Съзвучие“ – орган на ЛИТО „Радуга“ на името на И. И. Лажечников – град Воскресенск, Русия.

Член е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – град Плевен.

НА КЛАДАТА

Горя на кладата на своето изкуство.

Животът надделява с грубостта си.

Поставя в кладата ми съчка подир съчка.

Не тлеят чувствата.

Изгарят чистите ми тайни.

Не пишех йероглифи.

На свой език говорех.

Откровенията ми не чухте,

а огънят ми ви изплаши.

Тревите ще се чудят в утрото,

защо не сте ме искали.

Лечители ще търсят билката –

да ме върнат във Вечното.

Днес съм жертва на изкуството

в пламъци нечувани, но истински.

* * *

Ще ме чуете!
Дори когато гръм удари
и мълния разцепи небосвода.
Гласът на Бога в мен ще заговори,
а аз ще го повторя.
Ще ме чуете след изповед.
В мълчание...
В незнание ще тръпнат
умовете,
а гребенът на морската
вълна
ще отговори с бурята.
Привечер, коленичила
в молитва, ходатайствена
за другите
и себе си,
че прошка търся...

Ще ме чуете!

* * *

В планетарен порядък
се движеха дните ми.
Сториха много неща
ветровете и бурите в тях.
Чудо днес се случи, явление –
слънчево затъмнение.
Едно небесно откровение,
че Животът е буря
и... вдъхновение.

Маргарита Чапанова

Маргарита Любомирова Чапанова е родена на 04.03.1960 година в гр. Славяново. Средно образование завършва в Математическа гимназия „Гео Милев“, а висше – в Биологическия факултет на СУ „Климент Охридски“. Паралелно с математиката, биологията и химията отделя време за рисуване и писане на стихове. Родното ѝ място я среща и с най-важния човек в живота ѝ – Божидар Чапанов, с когото създават от една страна – семейство с двама прекрасни сина, а от друга – творчески екип. Взаимно се допълват и стимулират при създаването на песни и химни, при изнасянето на концерти. В национален конкурс „Поезия 2002“ на фондация „Т. Сент“ – София, получава награда за най-зряла поезия. През 2004 година издава стихосбирката „С тебе“. Седем от стихотворенията ѝ Божидар превръща в песни („Храмът“, „С тебе“, „Метаморфоза“, „В любовта“, „Страдаща душа“, „Еволюция“, „Химн за Христо Ботев“). През 2013 година получава трета награда в международния конкурс на Марсианско общество, гр. София – „Когато хората пораснаха“ за стихотворението „Марсианско дете“. Или, накратко казано – учител по биология, който навлиза в духовни хоризонти.

СЛИВАНЕ В БЕЗКРАЯ

Отдавна денят от нощта се смени.
Над тебе се смее звезда искряща –
планетата с Малкия принц. Погледни...
Хей... там... във безкрая... Тъга ме обхваща.

Щурците свирукат. Къде си сега,
мой принце, в пустиняща търсещ надежда?
За нас в мрачината пулсира звезда,
тя нашия шифър от чувства превежда.

Изпращам по нея послание – зов.
Дали ще откликнеш? Очаквам, немея.
И в миг заискрявам обляна с любов.
Ти мой си. И скачам, и тичам, и пея.

Ти мой си дори и далече от мен
и аз те обичам неземно щастлива.
Щом нещо от тебе е нещо от мен,
чуѝ – аз съм щастлива, щастлива, щастлива.

Светлинни сигнали ни сливат в нощта.
Излъчват ги нашите звездни зеници.
Стопява се мрака. Сияе зора.
Политат в простора две влюбени птици.

МЕТАМОРФОЗА

Аз съм синя премръзнала птица,
с нелетящи отдавна криле.
Аз съм пълна с изстрадани истини
и едно голямо и пусто сърце.

Насочваш прожектори силни към мен.
Аз треперя ненужна, забравена.
Не храня надежди във бъдния ден,
а ти носиш във себе си слънцето.

Бързаш да влезеш в мойта обреченост.
Почакай да скрия поне страховете.
В космически хаос припламвам
и разпуквам в цвете, нежно цвете.

НАЙ-ГОЛЯМОТО БОГАТСТВО НА ЗЕМЯТА

(Съвременна притча)

113

Попитали мъдреца:

- Кое е най-голямото богатство на Земята?
- А вие как мислите?
- Красотата.
- Здравето.
- Любовта.
- Златото, парите, дрехите,...
- Водата, въздуха, храната,...
- Да, прави сте, но само донякъде.

Красотата може да е до време или пък да е вътрешна, скрита.

Здравето е ценност, но колко хора със загубено здраве удивляват със силата на духа си!

Любовта е прекрасно усещане, но с колко заблуди и недоразумения е свързана!

Парите позволяват разкош, но водят и до най-голямата деградация.

Златото издържа на разрушителното действие на киселините, но притежава ли живителната слънчева енергия?

Дрехите оформят визията, но може ли да компенсират липсващия интелект?

Храната, водата и въздухът поддържат живота, но само с тях бихте ли се чувствали щастливи?!...

– Ами тогава кое е най-голямото богатство на Земята?

– Най-голямото богатство на Земята са талантливите и способни хора. Те са мотора на развитието на света. Те търсят нови пътища, сътворяват новия ред, преобразяват света и го превръщат в едно по-хармонично и вдъхновяващо място. Те са в основата на прогреса.

Марина Золотова

114

Марина Ивановна Золотова е родена през 1960 година в град Воскресенск. Работи във Воскресенската кръвопреливаща станция и в здравпункт ООО „Воскресенск-хлеб“. Член е на управлението на Воскресенското литературно обединение „Радуга“. Публикувала е в сп. „Поезия“, във в. „Наше слово“, „Искра-ТВ“, в литературния алманах „Воскресенск – моя светла родина“, в антология „Златни строфи на Подмосковието“, „Съзвучие“, в поетическия сборник „Литературен Воскресенск“.

Автор е на книгите със стихове: „Щастлива съм“ и „Любовта винаги е малко на света“, на книгата със стихове за деца: „На моите любими малчугани“, преведена и на български език.

Член е на Съюза на писателите на Русия. Солистка на творческата група „Бяла свещ“.

Лауреат на премия на името на А. П. Чехов и на премия на Губернатора.

Наградена е със Златен Есенински медал и с медал на името на Елена Слободенюк.

Носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“.

СЛЕДИ

Бавно изтривам следите,
твоя образ изтривам от паметта си.
Аз съм сълза, аз съм капка роса –
разтварям се в болката от миналото.

Парче от отминалата любов
ще се превърне в пепел, в сива пепел.
Оставам тук, не ме търси, не чакай моя зов,
вятърът ще раздуе болката по целия свят.

Ще помита, разтърсвайки листата,
разрошвайки роклята ми за сбогом,
крадешком ще въздъхна тъжно,
стискайки разпятието в юмрука си.

Подобно тебешир на черната дъска,
гумичката бързо изтрива строфи,
какво ми предстои тепърва?
Само въпроси и многоточие...

ПЕСЕН НА ДУШАТА

Тя влезе в кръга,
приковавайки вниманието.
Тъга в очите ѝ,
светлина от усмивка.
И запя, разбираемо –
за болката на душата,
продължила много години.

115

Звуците ставаха
все по-силни и силни,
хората се събраха все по-наблизо,
песента разказваше за раздяла,
планирана предварително.

– Чия е песента?...
– Не сме я чували преди...
– Много тъга...
– Но пък е хубава!...
И прелетя песента
над покривите,
шумолейки в листата.

СЪЖАЛЯВАМ

Когато ти мълчиш за любовта,
се притеснявам и се разболявам,
и дори гняв изпитвам, колега мой...
Но това ще го преодоля.

В неспокойни сънища отминава нощта,
дните като ято птици отлитат,
аз и ти сме абсолютно същите –
откровени до неприличие.

Знам как, и кой,
и къде раждат се думите,
таят се, топят се,
но доверявайки се само на теб,
съжалявам за това
с радост най-чиста.

* * *

Ти си моят спомен,
а забравата е пресечната точка
на паралелите.
Ти си едновременно радост и изненада –
моето златно сечение!

Нови песни на моето вдъхновение,
ранно утринно откровение,
непроменящо се обкръжение –
моето златно сечение!

Огорчение, умиротворение,
болка, съмнение и лечение!
Мрачната тъмнина и осветлението
на пресичането са паралелите!

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Марина Кабанова

Марина Николаевна Кабанова живее в град Белоозьорск, Воскресенски район. Член е на Съюза на писателите на Русия. Член на Литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников. Печатала е в периодичния печат, в алманаси в Русия и зад граница. Автор е на поетическия сборник – „Аз – големият случай на малката ми дъщеря“ и „Тръстичка“. Тя е един от авторите на поетическия превод на стиховете на българския поет Иван Дочев от книгата „Прозорец на любовта“. Член е на редакционния съвет на алманах „Воскресенск – моя светла родина...“, на литературно-художествения алманах „Белоозьорски свят“ и „Ручейче“. Два пъти е лауреат на конкурса „Литературно Подмосковие“. Дипломант на областната губернаторска премия на името на Р. Рождественски (2007).

117

Дипломант на литературната премия на името на А. П. Чехов (2008). Наградена е със Златен Есенински медал и медал на името на Елена Слободенюк (2013).

Депутат в съвета на депутатите на областното образование „Градско селище Белоозьорско“.

Носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“.

* * *

В тържествената строгост на октомври
навлизам като в непознат за мене дом.
Там летния си пир си спомням мълчешком.
Затихна всичко и прозорците са мокри.

Надрани от печал огледала –
събуждащо се езеро, с лед натоварено.
Към гърлото се приближава стон задавен:
„О, младост, тук ли си? Или пък си била?“

Аз бродих ли по тези брегове обрулени?
И търсех ли любов между брезите,
не бягах ли и след дъгата упорито,
заложила на вярата, а не на думите?

Отиде си хазяйката. Ключът е в мен.
Домът почистен – спретнат и лъчист.
И слушам как последният жълтеещ лист
пронизва тишината сред въздух заледен.

IM MEMORIAM

Невяна Маркова

119

Невяна Бенова Маркова е родена през 1938 год. в с. Девенци в семейството на учители. Завършила е висшето си образование във ВИИ „Карл Маркс“ – гр. София. Работила е като плановик в ОКС – гр. Враца, като учител в гр. Стара Загора и като научен работник в бившия Научен институт по търговия – гр. София.

Нейни стихове са публикувани във вестниците: „Трета възраст“, „Ретро“ и „Минаха години, а също така – и в алманах „Световис“.

Автор е на книгите: „Девенци – път към вековете“ – проза, „Завръщане“ – избрани стихотворения, на трилогията „Творческият живот на една българка“, книга със стихове за деца „Моята родина България“ (съвместно с Любка Ванкова), „България е жива“ – лирика, „Стихотворения за малки и големи деца“, „Обич“ (На Девенци – с поклон) и „Творческият живот на една българка“ – трилогия и др.

Невяна Маркова е член на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

СЕЗОНИ

Плаче есента и сълзи рони
върху тъмни, голи дървеса,
вятърът тъжовни листи гони
под притихналите, сиви небеса.

А гората сънища сънува,
че дошла е вече пролетта...
Колко дълго още ще бленува
за простор и светла красота?

Зимата тъй скоро ще пристигне –
да покрие есенната кал,
Снежко бели преспи ще издигне
и светът отново ще е бял...

Ще прелитат снежни топки бели
сред игри и весел детски смях,
и децата – птици полетели
на шейните, цели в снежен прах...

Черен гарван гледа от високо,
 кацнал на оголения клон,
 после литва в туй поле широко,
 за да търси някъде подслон...

Ех, ти, пролет, ех, ти, топло лято,
 где сте вие в този ден и час?
 Чакаме ви като шумно ято –
 пак с любов да дойдете при нас!

* * *

Обичам те, моя стародавна Родино,
 с планини и реки, гори и поля,
 с градовете, залети с неонова светлина,
 които даряват любов, красота!
 Посрещат ме приветливо китни села,
 дворове, грейнали с пъстри цветя.
 Тук птиците будят с песни деня,
 приветстват нашата родна страна...
 Какво богатство!

Какво изобилие!

Каква красота!

Вълшебна си, моя Родна Земя,
 белязана с жестока и трудна съдба!...

Това е земята на Ботев и Левски,
 тя е моята родна страна,
 със своите танци и песни
 позната далеч по света.

Народът ни с тях е живеел
 и радости, скърби делил,
 от радост и мъка той пеел,
 красивите песни редил...

Олга Малцева-Арзиани

Олга Малцева-Арзиани е руски филолог, поет, преводач, журналист.

Родена е в гр. Москва. Пише разкази и стихове, а плод на множеството ѝ пътешествия са нейните пътеписи. Дълги години е живяла и работила в България.

Понастоящем работи над преводи на стиховете на български поети. За приноса ѝ в укрепване на дружбата между руския и българския народ е наградена у нас с почетна грамота „Св. Георги Победоносец“.

Автор е на много публикации по вестниците в Русия и България. Нейни стихове са печатани в редица сборници в Москва и България.

Занимава се и с концертна дейност, както в Русия, така и в България. Нейните стихове правят впечатление на композитора Елена Василиевна Кожуховская и на изпълнителя Михаил Александрович Крюков, които създават по тях музикални произведения. Тя е автор на текста на детския мюзикъл „Кутрета“, музиката към който е дело на Е. В. Кожуховская и М. А. Крюков.

През м. октомври 2007 год. в Международния фонд за Славянска писменост и култура „Св. Кирил и Методий“ бе осъществен юбилеен концерт на Олга Малцева-Арзиани.

121

АХ, КАКВА ВИЕЛИЦА НИ ЗАЛЯ ПРЕЗ ФЕВРУАРИ...

Ах, каква виелица ни заля през февруари,
о, какви снежни преспи под краката ни хвърли!
О, какви шарки върху стъклото ни старо
с четката виелицата за нас нарисува...

О, какви снежинки по къдриците блестяха,
о, в какъв валс виелицата ни завъртя...
Носехме се през бурите, непознаващи страх,
о, какъв февруари, колко щастливи бяхме!

Отново и отново, боси, понесохме се през снега,
отново с лудата виелица да се прегърнем в танц...
Никога на никого аз няма да те дам!
Заедно с теб да се насладим на февруари!

О, каква снежна буря ни заля през февруари,
о, какви снежни преспи в краката ни хвърли!
О, какви шарки върху стъклото ни старо
с четката си виелицата за нас нарисува...

БРЕЗОВАТА РУСИЯ Е ТОЛКОВА ЧИСТА...

Брезовата Русия е толкова чиста,
със снежнобял воал покрита,
очите ѝ – бездънни и лъчисти,
за нежност и любов открита...

Брезовата Русия тъй е ярка,
храмовете в сиянието на любовта искрят.
Всички пътници приветливо посреща,
като приятели родни, чакани дълго от път.

Брезовата Русия е толкова чудна,
душата пълна е със светлина сребриста,
украсена със храмове древни,
облечена в нежност и любов най-чиста.

Брезовата Русия толкова е силна,
земя на брезите – вечно непобедима.
Свята Русия, Русия любима,
ние с гордост изричаме твоето име!

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Олга Новикова

Олга Александровна Новикова е родена в гр. Воскресенск. Работи като фелдшер в „Бърза помощ“. Член е на Съюза на писателите на Русия. Член-кореспондент е на Академията на руската словесност. Фотохудожник. Отговорен секретар на вестник „Литературен Воскресенск“.

Автор е на стихосбирките: „Ще назова любовта с твоето име“, „Маков цвят“, „Протоиерей Александър Сайгушев. Житие“, „Стихове и картинки за момчето Димка“ (стихове за деца).

Публикувала е свои стихове в списание „Поезия“, „Съюз на писателите“, алманах „Мизия“ (България), „Подмосковски поетични съзвездия“ (България), „Съзвучие“, алманах „Воскресенск – моя светла родина...“, „Белоберъзов свят“. Дипломант е на губернаторската премия на името на Р. Рождественски. Лауреат е на конкурса „Литературен Воскресенск“, на името на Елена Слободенюк, премия за принос в развитието на духовната традиция на Подмосковието „Фонд социални инициативи „Здравето на нацията“. Наградена е с медал „Майстор на словесността“ на Международната федерация на руско-езичните писатели, Златен Пушкински медал „Радетел на Просвещението“, „За жертвено служение“ в името на св. Благоверний княз на Русия Борис и Глеб, Златен Есенински медал, медал на името на А. П. Чехов и на името на Елена Слободенюк.

Носител на званието „Заслужил поет на Подмосковието“. Носител на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен за поезия.

ТРИ ДНИ В КОИЛОВЦИ

(Откъс)

Късно вечерта се върнахме в очакващото ни с топлина Коиловци.

Върнахме се в дома на Стефан пак цялата компания. Излизайки от колите, спрели под големия разклонен орех, без да се наговаряме, запяхме: „Ой, рябина кудрявая, белые цветы...“, а после „Белеет ли в поле пароша...“, „Ех, дороги, пыль да туман...“, „Подмосковные вечера...“, „Расцвели яблони и груши...“, и мелодията на всяка една от песните беше позната на всички, и думите се произнасяха изведнъж, сякаш изстрадани от всеки...

Коиловци отдавна спеше, беше топло и тихо, и само ние не бързахме да ставаме, сякаш се бояхме, че нещо няма да допеем, че нещо няма да доизкажем...

Леонид Дудин, малко встрани, преминавайки в шепот, четеше:

Същите дървета и поля...

Само руското поле различно е.

*Но и тукашното ми е скъпо,
скъпа до болка земя.*

*От нея никога не си тръгвай,
не опитвай да я напуснеш.*

*Съчетава последният маршрут
събитията в своя ред.*

Ти, България, си Русия за мен.

*По прапра... по родители,
по внуци.*

*Нека твоята земя бъде постеля
за мен,*

сякаш е земята на Русия.

* * *

На селския въздух се спи така сладко, и когато слънцето още едва се е показало, вече не ти се иска да спиш. Топлите дни продължават. Излизам на улицата и разглеждам отново и отново градината. Цветята весело протягат нагоре копринените си главички, плувайки под слънцето, сякаш чувстват скорошното придвижване на студа... Стефан всеки път, ходейки около тях, ту оправя клончетата им, ту ги полива с лейката и обязательно ги съпровожда с ласкав поглед.

А какво чудо е този орех! Тук аз станах свидетел на раждането на новите плодове. Дебелата зелена обвивка на ореха неравномерно се разпуква, като черупката на кокоше яйце, а там, вътре, съвсем невзрачно сиво-кафяво детенце-орех, омотано с тънките власинки на майчината обвивка. Това не е ли чудо?

Когато всички станаха, Стефан покани мен и Люда да разгледаме избата му. Имаше с какво да се похвали. Порядъкът, който цареше при Стефан навсякъде и във всичко, цареше и тук. На рафтовете имаше спретнато подредени буркани с конфитюр, кисели краставички и всичко това завързано, надписано. Явно в домакинството му помагат дъщеря му и синът му. Но колко добре бяха се справили!

– Ой, Стефане, какво е това? – възкликнахме ние с Люда, едновременно обърнали внимание на един и същ предмет, окачен на стената, с овална форма в долната част и продълговат нагоре.

– Кратуна, това е кра-ту-на.

– Какво е то?

Той свали от стената кратуната и я протегна към нас. Плътна и тънка коричка, а вътре явно празна, така я определихме ние по звука. Оказа се, че този плод в момента е изсъхнал. А по-рано, поясни Стефан, кратуната се е почиствала отвътре и се получава черпак, който се ползва в домакинството. Тук се съхраняваха също и сухи треви, подредени в порядък по гредите. След посещението в избата нас ни чакаше екскурзия до града...

В улично кафене ни чакаха Валя и Катя. Поседяхме малко под сянката на чадъра и тръгнахме на разходка по забележителните места на Плевен. По време на разходката срещнахме приятели – Венета Николова и нейния съпруг – Геннадий Николов, с които си поговорихме.

Наблизо беше домът-музей „Цар освободител Александър II“.

А под открито небе на огромен камък бяха изсечени думите: „Музей на освобождението – Плевен 1877“.

„В резултат на петмесечни епични боеве руската и румънската армия разгромиха и плениха турската армия при Плевен, командвана от Осман паша и освободиха града на 10 декември 1877. В тази къща на 11 декември 1877 година руският император Александър II идва при пленения Осман паша. Тук се е помещавал щабът на М. Д. Скобелев от 11.12. до 22.12.1877 година.“

Без да бързаме, обходихме експонатите от времето на войната.

В кестените, нажежени от слънцето, трепкаха разноцветни листа, димяха млечно-розови съцветия.

А сред тях – паметниците на „Император Александър II – 1818 – 1881“, „Генерал Едуард Иванович Тотлебен“, „Генерал Михаил Дмитриевич Скобелев – 1843 – 1882“.

Спомних си:

*Отдавна заглъхнаха оръжията,
но битката на техните победни дни
не престава да слуша сърцето
и новите истории за нея.
Какви са били генералите –
не ние трябва да съдим,
не сме съдили ние...
Загиналите не познават срама,
те не знаят вина.
Но знаят, че в плевенските каньони,
на Шипка и сред равнината
славянският дух на знамената
могъщ, висок, непобедим е.*

Обхождайки местата на бойната слава, еднакво прекланяме глави и ние, и нашите плевенски приятели, дълбоко чувствайки нашата обща неразделимост...

Вечерта отново се събрахме у Стефан: моята „незабравима приятелка“ Валя, Лъчезар и Жана, Катя. Всички бяхме в добро настроение. Стефан сам приготви прощална вечеря, нагости ни, и въпреки нашето старание да му помагаме, основно той свърши всичко. Оказа се, че умее да готви много вкусни ястия!

Ах, този Стефан! Голям майстор е във всичко!

Разглеждахме забележителностите в помещенията на неговия дом. Стените са украсени с картини, женски и мъжки портрети, диви птици, рисувани картини, където можеш само да се догаждаш за изображението, щампа „Момче, свирещо на кавал“. На пода – ваза с цветя, найлонови панделки, детски играчки, стара керосинова лампа, истински паяк в истинска паяжина, стара закачалка с различни шапки и шапчици.

Изобилието на тези забавни вещи, приятната дружеска компания, топлата вечер, играещите наоколо котета, играещите на светлината на улицата пеперудки – всичко това създаваше необикновено светла атмосфера на общуване. Подред четяхме стихове, вдигахме тостове, шегувахме се и се смеехме. Дълго, дълго пяхме песни, общи, еднакво любими на нас и на нашите български приятели. Дудин чете свои стихове за България от „Сонетния венец“. И въпреки факта, че за мен и за Люда той надписа свои книги точно тук, точно тук той им ги подари и съвсем разбираемо те изчезнаха.

Не искахме да говорим и мислим за политика, искахме просто да знаем, че един на друг сме си много скъпи.

И нашите думи, и нашите погледи бяха искрени и говорехме само за това, че утре, отпътувайки оттук, ще отнесем със себе си топлината от сърцата на Стефан, на Валя, на Лъчезар, на Катя и Жана и на още много приятели от Плевен, завинаги оставяйки една частица от своите души тук, в дома на Стефан и на незабравимото Коиловци.

Превод:
Валентина
Атанасова

Павлина Петкова

Родена през 1964 год. в град Бяла, Русенска област. Израснала в с. Босилковци. В момента живее в град Бяла.

Завършила ТЗ „Асен Златаров“ – град Русе.

Работи като началник зърнобаза.

Нейни творби са публикувани във вестниците: „Нива“, „Бряг“, „Светли струи“, „Литературен глас“, „Новият Пулс“, „Монт прес“, „Кил“, „Вестник за жената“, „Смях“, „Кураж“, „Практична домакиня“, „Втора младост“, „Пенсионери“, „Уикенд“, „Ретро“, „Лична драма“, „Клуб 100“ и др.; в алманасите: „Ирин-Пирин“, „Кулски поетичен панаир“, „Листопад на спомените“, „Планински ритми“, „Кубрат – сатирична антология“, „Поезия – Бяла“, „Дни на културата – Бяла“, „Приятели на поезията“, „Нова българска литература“ (проза, 2015), „Отражения“, „Крайречни гласове“ и др.

127

Автор е на следните стихосбирки: „С крилето на птица“ (2001), „Между изгреви и залези“ (2009), „Паяжина от лъчи“ (2010 – съвместно издание с Иван Северняшки), „Кръговрат на чувствата“ (стихове и хайку, 2011), „Душата ми е влада“ (2014), „Тайнопис по небето“ (хайку, 2015) – „Волтова дъга“ – sms-поезия (2016), „Знак за жена“ (2016), „Евина дъщеря“ (лирика, 2020), „Обичаме те, Юлия!“ (второ преработено и допълнено издание, 2020), „Река многоцветна“ (2021) и „Слънчеви камбани“ (2021).

Член на Конфедерацията на българските писатели и на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – град Плевен.

ДУШАТА МИ Е ВЛАДА

Всеки ден свойта обич
изпепелявам.
Калявам я в бурното море –
живот...
От незатихналите стъпки
на нощта
букет от чувствабирам.
От висини и спадове
на своя ден
градя обичта си към теб,
към утрешния ден.
Вехти,
прашни спомени измитам.

Полуистини, полулюбви
на забрава обричам.
Препъвам се в своя корен
и все към теб летя...

ТИЧАМ СЛЕД ВЯТЪРА

дочувам те дълбоко в съня си
как свириш
на арфа.
Чезне душата ми нейде
по горски пътеки,
пътува.
В бяла риза облечена,
тичам след вятъра.
Вървя все към теб
и към теб.
Горски феи край мене кръжат
и преграждат пътя ми.
Търся дирите в мрака.
Викам, а гласът ми потъва
в дълбоката бездна
на времето.
Ехото отнася думите.
Душата тлее.
Следвам звука
на арфа.

ТЪРСЯ ТЕ В СЪНИЩАТА

и несбъднатите желания,
в капките дъжд,
измили прага на дома ми.
Търся те в стъпките
на отминали любви...
Мисълта ми лети
с лъчите на слънцето.
Какво си? Смях сред листата
на грейнала круша,
шепот в прохладата на май
или поглед на невинно дете?
Зима приближава
с побелели върхове.
Търся те! Търся те,
мой миг неизживян.

129

Мелница в полето • Худ. Иван Шишкин

Сергей Глебов

130

Сергей Иванович Глебов е роден през 1972 г. в гр. Воскресенск. Първите публикации на стиховете му са от 1990 год. След завършването на Литературния институт „Горки“ свързва своя живот с журналистиката: работи като кореспондент във Воскресенската кабелна телевизия, в телерадиокомпанията „Регион“, във вестник „Куйбишевец“. Печатал е в местния периодичен печат, във в. „Пионерска правда“, в алманах „Воскресенск – моя светла родина“, „Белоберъзов свят“, антология „Златни строфи на Подмосковието“, сборник „Литературен Воскресенск – 2007“, антология на писателите от България и Русия „Съзвучие“.

Автор е на книгите: „Цар Агей“ и „Твоя силует в ивица светлина“ – 2019. Член е на Съюза на журналистите и Съюза на писателите на Русия, член на литературното обединение „Радуга“ на името на Иван Лажечников. Награждаван е с медал на името на Елена Слободенюк.

Носител е на званието „Заслужил поет на Подмосковието“.

ЖАЖДА

За какъвто и кръг
да съм бил предназначен,
не бих направил и крачка назад.
Всичко се оказва така –
а можеше ли иначе да бъде?
Раят не е паднал – пътят води в ада.

Престъпен, но и щастлив, мигът
е жаден капките да улови.
И звуците- стон, не са скрити
в силата, а и аз не се стопявам!

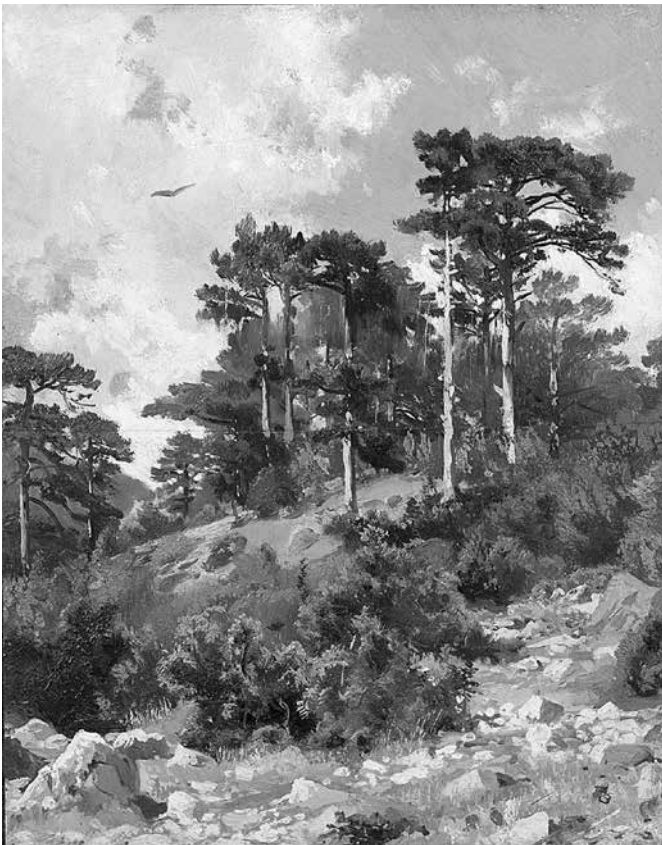
За да почувстваш жаждата и ти,
жарта на устните си ще предам
на твоята власт.

Моля се (въпреки, че съм грешник):
„Боже всемогъщи! Нека щастието
да открадна поне за час, поне за час!“

С копнеж тя среща пролетта,
прозорците си няма да затвори,
припомнила си топъл ден от есента,
и отново ще бъде сама.

Споменът ѝ връща срещи,
тя не угасва – гаснат свещите.

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Горски пейзаж • Худ. Иван Шишкин

Сергей Антипов

Сергей Сергеевич Антипов е роден през 1973 година в Москва. През 1997 г. завършва Московския държавен инженерно-физически институт (МИФИ). Автор е на седем книги, последната от които „Небесното дихание на любовта“ (2017). Член на Управлението на Московската областна организация на Съюза на писателите на Русия. Награждаван е със златен Пушкински медал „Радетел на просвещението“ от Академията на Руската словестност, голям сребърен медал на името на Гумилъв и златен Есенински медал от Съюза на писателите на Русия, лауреат на премията „Златно перо на Москва“ и е дипломант на губернаторската премия на името на Роберт Рождественски.

Автор е на книгите: „Линията на любовта“ (2012), „Срещу щастието“ (2012), „Небесното дихание на любовта (2017), „Аз пиша...“ – лирически миниатюри (2018) и др. Последната му книга е „Алфизика. Петокнижие“ (2022).

Член на Федерация „Айкидо Айкикай“ – Московска област.

Член на попечителството на съвета на журнал „Поезия. Век 21 и от Рождество Христово“.

ТИК-ТАК...

Тик-так: някой доволно потърка ръце
в предчувствие за пълни джобове.

Тик-так: той е толкова цинично хитър,
че във всички вижда глупави овце.

Тик-так: след като проникна в мозъка
с празни слова,
той много хора заблуди,
тик-так: плачът на малките ще го отпрати,
защото никой няма да накаже изрода!

Тик-так: той внезапно се разболя
и портите последни в миг видя,
тик-так: много дълго Господ го търпя,
нека да свърши! И времето спря...

Тик.....

ИДИ И СЕ МОЛИ

134

Мокрите листа по обувките се лепят,
локвите наблизо са, на пътя,
искаш просто да отидеш и да се помолиш,
просто се помоли, и просто иди.

Студът е в сърцето, душата е спряла,
мокри от дъжда – големите мечти,
много в живота вече „било е“,
много... Само, надявам се, – не ти.

Временен студ в измъчено сърце,
временно – всичко, не и Бог в душата.
Ще отида да се стопля с молитва,
вярвайки, че „отгоре“ вече е свършило...

СТЪЛБА

Давя се в октомврийската киша,
давя се и добре, нека...
А в сърцето ми – от паметта парчета –
просто болезнена, нежна тъга...

Може би един ден всичко ще се промени:
доверявам се послушно на Съдбата,
защото Съдбата за мене е стълба
направо към Щастието, към Любовта и към теб!

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Стефан Генов Митев

Роден 20 юли 1949 в с. Могилино, област Русе. Живее в гр. Горна Оряховица. Художник – графика, масло. Музикант – синтезатор, акордеон, конги, вокал. Член на СБП (Съюз на Българските писатели) от 2002 г.

Автор е на книгите:

„Дъх на ден“ – стихове

„Съвсем нашенски етюди“ – сатира

„Ако заспи Бог“ – стихове

„Вечерни таковости“ – сатира

„Око в рая“ – разкази

„Разместени струни“ – стихове

„Аз съм вятърът, ти си реката“ – лирика

„Безкраен танц“ – роман

„Между брега и небесата“ – тристишия

„Небесни истории“ – разкази

„Врабци и други моржове“ – гатанки, стихове и песни за деца;

„Вечният филм“ – разкази (2019);

„Хаотичните пътища на един дух- роман (2021).

Подготвен за издаване: „Гравитацията“ – фентъзи-роман

„Музика по реката“ мисля, че е новата му книга от 2022!

135

Член на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр Плевен и на Съюза на българските писатели.

ОРАНЖЕВО ДЖАКУЗИ

Пазарската ми найлонова чанта, задоволена донякъде, излезе от де-нонощния магазин и заплува по вечерния вятър по посока към дома. Аз само я придържах леко – като плувец, който се е хванал за делфин.

– Ей, Цар! – простреля ме в гръб гласът на Емил Царя. – Къде се губиш, вчера начупих телефона...

– Тук съм, Царю, ей ме на, цял на лунна светлина, защо ти е трябвало да чупиш уреда?

Стиснах грапавата му лапа и го пернах по рамото.

– Съжалявам, че не можах да дойда миналата вечер на поетичната сбирка – рече той, – задържаха ме в Захарния, една тръба се беше спукала и ме накараха да я сменям...

– Наложило се, останал си...

– Там е работата, че много често започна да се налага да оставам, а за плащане на извънредните часове се ослушват. Мънкат и го усукват, не мога вече да ги трая. Иде ми да им хвърля чукалата и да изчезна, ама

къде да отидеш, брат, все за хилави стотинки?.. На сбирката дойде ли някоя нова поетеса, завъртя ли се купонът?

Емо пооправи по навик тъмната скромна перука над симпатичното си задебеляло лице без вежди и мигли, заметна назад сакчето си и погледна нагоре към обещаната луна.

– Завъртя се, Царю – отговорих му, – но не купонът, а един голям винт за дърво в дясната задна гума на колата, пък резервната ми беше на среща с вулканизатора.

– Браво... Ами свободен ли си в неделя вечерта?

– Да, мисля.

– Рожденият ми ден. Хайде да се съберем в тесен кръг – аз, ти, Цар Марко и баща ми, как намираш идеята?

– Добре, благодаря, Емо, ще дойда – рекох му.

Бяхме на разклона за моята улица, почти в края на града, северния край. Не се задаваха коли, в лунния пейзаж на тази януарска вечер наоколо се разхождаше само вятърът.

Тройката „царе“ не бяхме се събирали повече от година да провеждаме целonoщни спорове по граматични и музикални въпроси и да правим лицеви опори по улиците в ранни утринни часове.

– Ти как си със светлините? – рече Емил.

– На левия фар дългите са изпушили...

– Ха, ха! – изсмя се той като Алф. – За тунела ми е думата, Цар.

– О, светлините в тунела ли? Ами мигат някъде в дъното, значи идват. Баща ти как е?

– Бива го засега. Оправяме се – той с мизерната си пенсия плаща данъците, аз с мизерната заплата осигурявам нещо за хапване. Разбутахме отделените, бяхме спестили за паметник на майка... Такива, наши си работи. Търсиш ли ми китара?

– Търся по обявите, но са скъпички.

– То каква ли музика ще излезе, я ми виж пръстите, на кебапчета заприличаха... Скапан живот, брат... Ти го знаеш, извинявай, че ти надувам главата с глупости.

– Отчупи си хляб. Топъл.

– Аз съм си сложил в сака. Цар, трябва да бягам, че закъснявам за нощната смяна. Ще гледаш ли как се затъмнява тая отгоре?

– Даже бях забравил.

– Тоя номер не го е правила от двацет и четири години, нали знаеш?

– Четох по вестниците.

– Луноподвластна ти е зодията, да не лудясаш! Чао, Цар, ще те чакам в неделя!..

„Да не лудясах!.. От луна не ми се е случвало“ – мислех си. Тупкането на Емовите обувки затихваше надолу по улицата към „Колдас“ и Захарни заводи.

Топло. От години не е имало такъв януари, плюс седемнайсет стигна днес. Измамените кокичета, минзухари и теменужки от дни танцуваха под музиката на вятъра – последният сигурно си е представял, че е Пролетта от „Сезоните“ на Вивалди.

Иначе – обикновена нощ. Деветата от новата 2001 година.

Луната горе е голяма, блестяща, с характерните петна, наподобяващи лунен бохем, гмурнал се в бяло джакузи, готов да загребе с шепа близките звезди отдясно.

Вратата на терасата зад гърба ми е отворена и от телевизора извира коментаторски гласове – обсъждат съдържанието на обеднен уран в американските омиротворителни бомби, хвърлени по Косово, Сърбия и Черна Гора. (Това, дете през ноември една от тези бомби беше разпиляла частно землище край София, било само грешка – американският бомбардировач не можал да уцели Белград).

Фокусирам се пак върху луната.

Джакузито започна да посивява отдолу нагоре, сивото започна да оранжавее и на киснатият там задържа позата си зад цветната сянка...

Синът ми извика долу, от неосветената улица (уличното осветление от година насам репетираше за лунното затъмнение):

– Много силно си се загледал, тате! Ще падне ли нещо от горе?

– Това, дете го нямаме ли? И да падне, няма да е наблизко, ще се поизпотим докато стигнем до там да го вземем!

Може и да не ме е чул, защото се беше затичал... досетих се – към една своя луна-състудентка.

А край тази отгоре остана тънък ореол: отляво сребристо-бял, отдясно мътно-оранжев, със светъл отблясък в средата. В този момент луната приличаше на уголемено мътно-цветно стъклено топче от онези, дете си играят с тях децата.

Няколко разпухани тъмни овни се опитаха да сдъвчат картината, но не успяха – небесният пастир ги смуши и ги подгони на североизток.

Кръглата сянка се изниза бавно вдясно-нагоре и накрая джакузито светна пак с цялата си белота. А онзи или онази вътре остана все така – с ръка към звездите, сякаш иска вече да умири аплодисментите им за разкошното затъмнително представление. Облегнах се на парапета на терасата и се опитах да имитирам позата на лунния бохем. Оказа се, че ръката ми не сочи никакви звезди, а накривения керемиден покрив на съседната къща.

Помислих си: *Под това покрив самотната баба Кина може би сега почиства трохите след вечеричката си или пък вече прави предсънни опити да пропъди върколака на последното си кърваво преживяване...*

Преди Коледа трима млади взломаджии бяха я пребили и изгърбушили къщицата да търсят нещо. Полицията не ги откри..

В очите ми изплува вечер от последния гроздобер. Синът на баба Кина беше дошъл да ѝ помогне да приберат недоокраденото грозде от лозето ѝ, после се почерпихме на малката масичка под тяхната асма.

В късния час, когато вече си тръгвах, видях майката вътре в полутъмната кухничка – притиснала длани пред гърдите си, шепне нещо на Богородица с Младенеца над почернялото месингово кандило. Жълтото пламъче на кандилото се поклащаше – или от молитвата, или от от въздуха през отворената врата – и профилът на белокосата глава потрепваше самотно в околния мрак като призрачна луна...

„Да не лудясаш!“ – разпиляха се някъде из главата ми Емовите думи, докато гледах пак нагоре.

Луната там грееше спокойно и вече не приличаше на джакузи, а повече на далечно човешко лице, което ме гледа въпросително.

IM MEMORIAM

Стефан Моллов

139

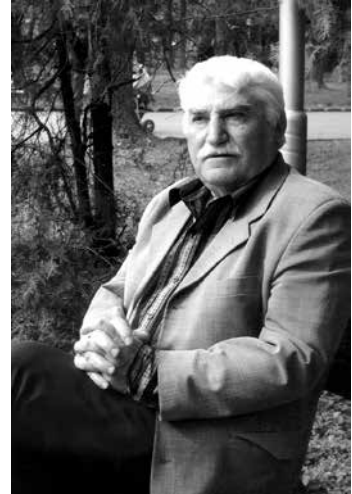
Стефан Колев Моллов е роден на 05.09.1939 г. в с. Коиловци, Плевенска област. Бил е председател на Дружеството на писателите – гр. Плевен. Член е на Съюза на българските писатели.

Автор е на книгите: „Бягство от рая“ – хумористична проза, „Вечерен празник“ – поезия, „Един мъж в женския затвор“ („Каратпринт“, Плевен, 1999 г.), художествен документален роман, „Трохи за тълпата“ (ИК „Хр. Ботев“, 2000 г.), поезия, „Жената и Иисус Христос“ – християнска публицистика, „Усмивки в сълзите ми“ – поезия, „Духовен споменик за Божия църква 1919–1990“, „Утринни дарове“ (2009), проза, „Бяло утро“ (на румънски език), поезия, „Кръстна обич“ – поезия, „Хроника на едно председателство“ – документалистика (2016).

Носител е на орден Елена Слободенюк, Почетен член е на Литературно обединение „Радуга“ – гр. Воскресенск – отделение към Съюза на писателите на Русия.

Носител на наградата на името на Н. В. Ракитин на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – Плевен за литературна документалистика.

Председател е на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен, Р България.

ДА УБИЕШ АНГЕЛА СИ

(Разказ)

Заглавието предизвиква различни помисли и разсъждения. Много време се въртеше в главата ми. Свързвах го с общението, привързаността, съжителството, молбата ми към Бога за децата – моите и чуждите. Тревогата съм я изразил в стихотворна форма.

ИЗМАМА

*Заспиваме, прегърнали децата си –
потънали в безгрижния си сън,
защипали със зъбки
медените майчини камбанки,*

*подгонили с очите си врабците
към облака,
същинска заешка опашка,
възседнал комините на бялата им
стриха –
с оная чаровна песничка,
че еднакво милеем за децата:
чуждите като своите.*

*Заспиваме, прегърнали лъжата си –
търкаляна с години под езика ни,
подобно стъклено бонбонче –
че еднакво милеем за децата:
чуждите и своите.*

*Заспиваме, прегърнали заблудата –
разплакана със сълзите на вятъра,
напоена със думите на дъжда,
едва поръсил пепелта на сухата земя –
че еднакво милеем за децата:
чуждите и своите.*

През 2000 година, в зала „Люмиер“, София пастор Павел Игнатов, Главен старейшина на Божията църква, пред 700 души мои верски съмишленици, представи романа ми „Един мъж в женския затвор“. С присъщото си ораторско умение и дар слово, той си послужи с думите, изречени от големия руски писател Достоевски, че е престъпление човек да предизвиква отронването и на една детска сълза. Думите на пастор Игнатов, тази авторитетна, силно вярваща в бога, духовно просветена и многостранно развита личност, преминала през всички етапи на моралните и физически гонения, тормози и страдания в годините на комунизма, не бяха случайни, проповедно подхвърлени слова. Смесълът им се отнасяше пряко и косвено до моя роман, отразяваха една частица от моето вълнение, какъвто е случаят с невръстния ми герой Василчо. И затова, когато скришом извъртах поглед към залата, ме впечатляваха просълзените очи на десетки богомолки.

Моята тревога, за която по-нататък в повествованието ще стане реч, е за отнемането на детски живот. Едва ли трезво мислещ човек ще допусне в ума си подобно ужасяващо злодеяние. Ала реалната действителност, хилядолетната човешка история, опровергава това.

По убеждение съм потомствен евангелистки християнин и всичко, което се случва в живота, го свързвам с прилагането или отхвърлянето от човеците на християнските ценности. Кой, как и по какъв начин прилага и изпълнява правотата на Свящото Евангелие. И затова при мене доброто се олицетворява с бога, а злото – със сатаната. От моите дядовци – Стоян Тинчев и Стефан Моллов, (с божията благословия и благодат доживяха до дълбока възраст), преминали през множество духовни и житейски изпитания, приех в ума и сърцето си безброй мъдрости и предания. Ще спомена някои от тях, които звучат като легенди и са свързани с темата за децата.

– Децата, – казваха те – са нашите земни ангели. Дечицата, които си отиват рано от тоя земен свят при Бога, са небесните ангели. Всеки от нас, живите, си има свой ангел-пазител, закрилник и спасител. Който погубва дете, убива ангела си. Всеки сам избира, с ума си, дарен му от Бога, на кого да слугува – на Господа или на Сатаната. Във вечния огън – пъкъла ли да гори или да продължи живота си в рая. Господ, чрез словото си, ни е предупредил, че е милостив, но и строг съдия. „Внимавайте, човеци, в живота си! Да не би, поради вашия неразумен живот, да излея гнева си върху най-невинните, най-обичаните измежду вас до девето коляно!“ Нека не се чудим и маем за спождащите нам нещастия...

Тези премъдрости, колкото и да звучаха парадоксално и невероятно за невярващите в Бога, за мене са житейска пътеводна звезда. Страх Божий! Не искам аз да съм причината поради неразумния си живот, Господ да излее гнева си върху най-невинните ми наследници до девето коляно. Да не бъде за всички ни!

Много пъти съм се запитвал – има ли оправдание за онези, които са отнели детски живот, изтъквайки различни причини? Неволно се случило. Катастрофа. Военни действия. Заповед на висши служители и военни началници. Не! Няма оправдание. За подобни сатанински престъпления мястото на убиеца е в огнения пъкъл. Единствен Бог помилва убиеца на дете, повярвал в неговото истинско покаяние.

Знам десетки случаи за умишлени, предумишлени и други подбуди за убити деца. Ще се спра на един от тях, оставил дълбока следа в съзнанието ми.

През месец септември 2004 година гостувах в град Кавадарци, Република Македония, като участник в първата плевенска писателска делегация. От седмия ден на месеца, празникът на града, до седемнадесетия се провеждаха Тиквешките празници на гроздобера. Участвахме и ние, плевенчаните, в голямата веселия. Имаше и други колеги-писатели от Тиквешкия район: Прилеп, Неготино, Щип, Проби Щип, Свети Никола, Радовиш, Велес.

Съгласно програмата, най-напред посетихме манастира „Свети Николай“, който се намираще на шест километра от града. В малката църквичка запалихме по свещичка, помълчахме пред иконите, в двора на манастира се фотографирахме за спомен. Домакините ни нагостиха в манастирската трапезария. Македонските колеги бяха щастливи като ни черпеха с прочутото си в целия свят кавадарско вино. На тиквешка земя се отглеждаха най-сочните лозови масиви. „Вино и ракия в Кавадарци се произвеждат откакто свят светува“ – хвалеха се кавадарчани.

Вкупом литературната група тръгна надолу по поречието на река Луда Мара, която в она момент ми изглеждаше натъжена и сърдито удряше буйната си пенлива грива ту в единия, ту в другия бряг. Ядът и негодуванието си го изразяваше на свой си, речен език, от който нищо не разбирах. Накъде ни водеха гостоприемните домакини, не знаех, макар че редом до мене вървяха кавадарските творци Милка Миндева, Надица Тренчева, Любчо Иванов, Александра Христова, близначките Христина и Джорджица Косовски. Докато си казахме по някоя и друга весела приказка, стигнахме до голямата поляна. А наред поляната беше издигнат голям възпоменателен комплекс. От изписаното със златни букви върху гранита научих, че на това място на 14 юни 1942 година са разстреляни 12 момчета от българските окупатори. Почувствах се не на себе си. Краката ми се подкосиха. Тялото ми се разтрепера и започнах да се олюлявам. Трудно запазвах равновесие, можеше да се строполя на земята. С очите си потърсих сестринската помощ от колежката по перо Катя Николова. Тя по професия беше медицински работник. Катя беше побледняла. Срещнахме замъглените си погледи. Не можехме да отроним и думичка... За първи път научавах, че българите са били окупатори и убийци на невинни деца.

– Стефане! Стефане, братко! Нямах вина... Било е военно време – отляво и отдясно чувах успокоителните гласове на Христина, Джорджица, Томе, Любчо...

По-късно научих, че по традиция, след края на Втората световна война, всяка година на това място младите кавадарски поети се събирали и рецитирали стихове, посветени на разстреляните 12 дечица. В името на вечната им памет.

След рецитала споделих с мнозина, че и в България по време на фашизма бяха избивани деца на партизани и ятаци, какъвто е и случаят с Ястребино. Там е изграден възпоменателен мемориал и децата от цяла България провеждаха тържества в тяхна памет. Ала в мене се загнезди самообвинението за моето историческо невежество. Нищо не знаех за злодеянието на българската войска и нейните командири по време на

войната. Пазило се било в тайна. Разказваше ни се само за героизма и величието на българската армия. Питах се: що за „героизъм“ е този с разстрела на децата, обвинени, че бащите им преминали на страната на съпротивата срещу фашизма? О! Сатана! Разсъждавам от позицията на евангелски християнин. С убеждения против военщината, обучаването и носенето на оръжие, както и участието във военни действия. Продължавах да си говоря на ум. До какво падение, ти, Сатана, си докарал военния цинизъм! Да изпитваш наслада, радост и удоволствие от злодеянията на земните ти предани люде! И то българи да изпълняват гнусните ти дела – детеубийства, братоубийства... И ти, Сатана, с ехидната си усмивка да се наслаждаваш на безразсъдството им...

След завръщането си от Кавадарци, за успокоение на тревогата си и подведен от хуманни чувства, споделих преживяното с колеги, приятели, близки, семейството. И най-вече – с внучетата. Разказах за българския „героизъм“ в някои вестници и телевизии. По-късно на тази тема разговарях с поетесата Милка Миндева и с Богдан Йовановски, директор на Дома за култура в Кавадарци. От тях научих, че за разстрела са били изведени в местността 18 деца – 12 момченца и 6 момиченца. Срещу насочените дула на пушките на специализирания военен взвод, писъците на момичетата през оная кървава нощ, пред погледите на смълчаните звезди, са били толкова ужасяващи, че палачите ги оставили живи. А може би, за свидетели, да разкажат на поколенията за „героичните“ им подвизи.

Когато гостувах в дома на Милка Миндева се запознах с нейната съседка – прегърбена старица. Тя беше едно от оцелелите момиченца. За преживения от нея ужас не отронихме нито дума. Представих си оная непрежалима скръб след разстрела на децата, повалила до смърт майките, бащите, бабите, дядовците – цяла Македония.

Българското правителство след края на войната, е предало на съд полковника, издал заповедта за избиване на децата. Майките на разстреляните 12 момченца убили полковника. За войниците, изпълнили заповедта на полковника, съдбата продължава да стоварва възмездието си... Тежко и горко на най-невинните, на най-обичаните им потомци.

Стефания Цанкова

144

Стефания Цанкова е завършила българска филология и история във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Специализирала е библиотекознание и библиография.

Автор е на 20 книги за деца и възрастни, издавани в периода 1989–2017 г.

Приказната ѝ книга „Покровители на император Дунав“ е отличена с диплом от двуезичния вестник „Виена днес“ (Wien heute) през 2013 г., за принос в защитата чистотата на река Дунав.

Тя е лауреат на няколко международни конкурса в Италия, град Лече, спечелени във времето от 1997 до 2004 г. от Европейския център „Алдо Моро“.

Творбите ѝ са превеждани на чужди езици, излъчвани са в програми на радиото и телевизията.

Публикувала е в множество национални и международни издания.

Като учител по български език и литература става носител на отличието „Неофит Рилски“ и на националното звание „Учител на годината“ за 2008 г. за иновативна педагогическа дейност.

Тя е Доктор хонорис кауза на Института по екология „ИГАПЕ“, Скопие, Македония за литературен принос в екологичното възпитание на подрастващите.

Удостоена е с отличия от Американския биографичен институт (ABI), със седалище Северна Каролина, от Световната академия за мир (PWPA) – за литературен принос в екологичното възпитание на подрастващите, от Културно-просветните дружества „Ереван“ за литературен принос в добросъседските отношения между България и Армения, вписана е в книгата „Кой кой е в България“ и други.

Член е на Съюза на българските писатели и на Съюза на българските учени.

Дългогодишен учител по български език и литература.

ДЪЖДОВНА СЪМ

Понякога живея в дъждовете,
щом въвн изящно, песенно ваят,
във локвички, които нощем светят
и правят от водата бляскав свят,
в пътешките невидими от време,
във мокрите листенца на брези...
Отново добринките ми поемат

и с дъжд заливат болки и сълзи,
пренасят светлини и забрава
и ласкав миг, от струи осветен.
Дъждовна съм – във капкова държава,
валяща през нощта обичен ден.
Превръщам в ритъм даже пътя кален
със ноти от капчуковия пулс.
Дъжда вдъхнете! Той е уникален –
дарявам ви най-сладкия му вкус!
От облак и небе, от юг и пролет
се сипе дъжд със звънкия си зов.
Това е моят код – щастлив и волен,
за светлата възможност от любов.

БЕЛЕГ

Каквото и да правиш – съм насреща –
една такава – търсеца и дива.
Усмивната. Щастлива. Неизбежна.
Аз идвам и когато си отивам.
Излъчвам светлина. Взривявам мрака.
Попадам във съня ти, за да питам:
След белега какво е по-нататък?
Защо усещам неговият ритъм?
Виж, мислите ни нежно се прегръщат.
Не в сън вървят – в реалностите сини.
И без да питат – те ни правят къща
и топят любовта – да не загине.
Отмина много, малкото остана.
Върви до мене – търсещата, дивата!
Щом видиш белег, имало е рана,
а раната е белег, че сме живи.

Тя е чедото смело, златокоската ми чудесна!
Тя сбъдва мечти звездочели и е моето равновесие!
Тя постига всичко, което се страхувах да си помисля.
Тя е моят звън от куплетите и надежда разлистена.
Тя ме вдига, когато се спъна и придържа грижовно.
Тя изважда от сърцето ми тръни с обичта си синовна.
Аз съм нейната майка, която е слух, очи, интуиция....
Аз съм тихата помощ потайна с две криле на орлица.
Аз съм прошката и сълзата, за бедите – преграда.
Аз съм пътят, посоката и камък, на който присяда.
Тя е светлоока зора. Бог награди ме със нея!
Просто е моята дъщеря и е поводът да живея!

ЕЖЕДНЕВИЕ

Слънцето будя. Разсънвам росата.
Обич раздавам щедро със шепи.
Изгрев посрещам нежнопламтяща.
С котки гальовно и утринно шепна.
Истини ваят житейски завои.
Сигурност здрава е често нетрайна.
Нечии радости също са мои.
Всеки човек е загадка потайна.
Късам минути на малки парченца.
Искам за всекиго време да има.
Днес ще съставя деня от сентенция-
близо до лято, далече от зима.
Вечер затичвам по пътя обратен.
Залез изпращам до късно да свети.
С пулса си пъстър приспивам цветята
и се прибирам в дома си – сърцето.

НАДЕЖДА

*„Всичко, което си изгубил,
се връща при теб под друга форма.
Руми*

147

Щом нещо си е тръгнало – това е хубав повод.
Най-сигурните истини остават си до тебе.
Недей тъгува! Виж, пътува нежно слово –
предвестникът за друго, добро летоброене,
в което ново чудо внезапно ще се случи –
с въздишки на щурчета, с усмивчици зад шепа.
Сърцето си разхвърляно събирай във юмруче
и знай, че щом изгубваш – намираш си подкрепа.
Видя ли, че е лесно! Но трябва да забравиш
лица и телефони с лъжовен звук и блясък.
Дори да си самичък, по-силен си тогава –
със устрема на цвете, което ще порасне,
от нещо позабравено, което се завръща
със друга, жива форма – разцъфнала и свежа.
Недей тъгува! Ето – спасена и могъща
изгубената Обич се връща във Надежда.

Татяна Деглина

148

Татяна Евгениева Деглина е родена през 1970 година в столицата на Киргизия – Фрунзе (Бишкек).

Завършила е Химическия факултет на Киргизкия държавен университет. От 1994 год. живее в град Воскресенск. Работи като преподавател в гимназия № 1.

Публикувала е свои творби във вестник „Наше слово“, на литературния сайт на интернет, в алманах „Светопис“ и др.

Член на Съюза на писателите на Русия.

В ЧЕТИРИ ВЕНЧЕЛИСТЧЕТА

Люлякът
чрез четири венчелистчета
се провря
през стената на отчуждението,
откъдето избухна
пролетният дух...

И домът ми леко се завъртя,
забравяйки за единството
на сенките.

Той се примири, решил,
че е обречен на безнадежността
на безизходните задачи...

Но няма стена!
И на силно рамо
около петото венчелистче
с надежда плаче...

КАКВО ОСТАВА ОТ МОРЕТО?

Какво остава от морето?
Вкус на сол по устните,
думите „помниш ли“ в разговор,
ехо в плюшените планини,
мирисът на борови дървета,
плясъка на ресторантски песни,
изгорени есенни листа
и волния меден блясък.

149

Сънят за насладата,
снимка в рамка,
дивият вятър, слепият дъжд
и несбъднатия спомен
за нашето щастие с теб...

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Изглед от брега • Худ. Иван Шишкин

Юлия Мусатова

150

Юлия Мусатова е завършила филологическия факултет на Московския университет, специалност „История на руската литература“. Работила е като кореспондент и водещ на програма „Новости“ в телевизия „Останкино“.

Автор е на документални филми. Била е редактор в журнал за култура „Belle“ и в списание „Литературен обзор“.

Автор е на книгите: „Ин и Аз“, „Нека някой ме чуе“ и др. През 2022 година излиза от печат новата ѝ книга с поезия и проза „Изгоряла пътека“.

Член е на Съюза на журналистите в Русия. Живее в Москва.

ИЗПРАЩАНЕ НА ЛЯТОТО

О, как красиво лятото заспива
със шал зелен, праметнат през главата,
от слънчев дъх земята се опива,
прикрила се между тревата!

Пулсиращ кехлибарен сок
подхранва плодовете сочни,
преди да дойде есен тук –
да обезсили плодородна почва.

Дъхът на зимата – едва забележим –
усеща се във въздуха премрежен.
Труда на лятото непрежалим
ще оплете в дебели мрежи.

Безмълвни дървеса ще оголеят,
заспали под зелената кошуля,
ще клекнат, покле ще се слоят
под шум от есенната шума.

Денят щастливо днес премина,
ще рукнат утре капките въздесъщи,
а вятърът изви се и застина
под навеса на дървените къщи.

ПРОСТИ МИ

Прости ми, че не те послушах
в градината, където люляк цъфнал се люлее.
На пейката, под старата ни вишна
не чух сърцето ти – как пее и копнее.

151

Аз слушах само огнените трели
на славей гласовит през пролетта.
Движението капеше над мене –
как ме вълнуваше това?

Дали сега до тебе ще достигна
през пътища, през минали несгоди?
Или ще се втурна – бяла, снежна буря,
за да те избавя от тревоги.

Но всичко ни чака в градината, там,
с пламтящата пейка и на портата
с люляк немеещ.
Не чуваш ли мойто сърце?
Как още копнее... И пее...

АХМАТОВА В ЧЕРКИЗОВО

Тя поздрави пътеката в зори,
разтваряща се във мъглата над реката.

Молеше Господ за син, за добро,
намирайки покой в камъните
на църковния двор.

А погледът ѝ търсеше далечните поля,
където тревата бе смачкана от кавалерия.
Но не. На Коломна древната земя
не прие Ахматовата орда.

Превод:
Валентина
Атанасова

Юрий Фокин

152

Юрий Фокин е роден в град Воскресенск. Има завършено висше юридическо образование. Сътрудничи на вестник „Искра-ТВ“, където води рубриката „Заедно с природата“. Във вестник „Наше слово“ публикува очерци и разкази.

Със своите фотографии илюстрира книгите на воскресенските и плевенските писатели. Негови фотографии са помествани в алманах „Воскресенск – моя родина светла...“ и в книгата на плевенската поетеса Валентина Атанасова „Подмосковски поетични съзвездия“. Публикувал е в списание ГУВО МВД „Охрана“, вестник „Московски комсомолец“ и „Наша губерния“.

Нееднократен лауреат е на конкурс за документални и художествени фотографии на сътрудниците на ОВД ГУ МВД Русия, гр. Москва.

Участник в първия фестивал на православните СМИ, посветени на Деня на славянската писменост и култура (2005).

Дипломант е на Епархиалния фотоконкурс „Православно Подмосковие“ (2007 и 2008). Член е на редколегията на приложението на вестник „Наше слово“ – „Литературен Воскресенск“.

Член е на Литературно обединение „Радуга“ на името на И. И. Лажечников.

Член е на Съюза на журналистите на Русия.

ТАМ, КЪДЕТО...

С предвечния си огън ни зове Творецът
при светлината на небесния чертог,
където извисен високо е дворецът му.
И моят път ме води към самия Бог.
Безначален и безкраен път дълбок.

НА ВРЕМЕТО РЕКАТА

О, накъде тече на времето реката
и изворът къде е?
Да прекося водата ѝ
аз искам. Но мост къде белее?

Отвѣд навярно е векът му златен
във царството на мир и благодат.
Аз знам, че пътищата там са непознати.
Но не зная – чака ли ме някой в онзи свят.

* * *

Къде да намеря истинската светлина?
Изворът ѝ чист къде бълбука?
И на познанието в цветната страна
къде се кълнът пука?
Навярно там расте цветът –
на Твореца наш във висината.
Началото е там и краят –
всѣщност земният ни път –
под блясъка на небесата.

* * *

От небесната вис
в късната есен
светлина се изви,
от звездите донесена.

И звездите оттам
в светлината нетленна
гледат ни тихо в нощта
от безкрайната Вселена.

И завещават ни те:
внуците да не са роби,
вярата в тях да расте,
че са деца и на Бога.

ЦИКЪЛ СРЪБСКИ ПОЕТИ

154

Рефик Мартинович

Рефик Мартинович е роден в Сърбия, в Тутина, където живее и в момента.

Професор по философия и известен поет не само в Сърбия, но и в много страни по света.

Пише предимно любовна лирика. Издал е пет поетични книги. Стиховете му са преведени на почти всички светски езици.

Представен е в 16 светски и около 50 международни сборника и антологии.

Носител е на около 50 различни награди и призове. Неговата поезия присъства в почти всички литературни списания.

Той е любим поет на младите хора.

ОЧАКВАНЕ

Нощната тишина
се спуска бавно –
мека като сено –
и събирам отрязаните парчета
от календара на младостта.
Като рядка птица
се връщам в гнездото си.
... Колко е болезнено да знам,
че те няма.

Тази вечер идва
като някаква странна соната –
отдалеч да помирише липите –
тази соната сме ние.

Ще умра заедно
с твоите зрели надежди,
а черешите ни чакат
и горещият вятър духа,
и райският аромат на липи
ме води към теб.

Прегръщам те, както някога,
когато ръцете ни горяха в безпокойство,
а от мокрите ни тела
блещукаха отблясъци на копнеж.

155

Ще те чакам в сенките
на чуждата младост,
защото чакането е красиво,
когато има надежда.

Нека поне уханието на липа
ми напомня за теб
и за миговете, когато сме бдели
в грешните нощи до първи зори.

Все още сънувам дълбините
на твоите давещи се очи
и моите въздишки,
и пълната луна, която
се спуска върху реката,
да освети леглото ни
от зелена трева,
докато листата шепнат на клоните;
и свежестта на нощта.

Ти си само полу-моя
и знам, че няма да дойдеш...
... като хималайско цвете
някъде между надеждата и смъртта.
Отнето е времето, прекарано
в усилие да го задържиш
в кутия за рязане...
Чакането е хубаво,
когато има надежда.

Превод:
Валентина
Атанасова

ЖАДНИ ПТИЦИ

156

Над градината на мечтаните спомени
първите лястовици пият перлената роса
на белите лалета,
които ти обичаше да береш,
когато те отваряха короните си през април
и когато дойдоха сълзите на ранната пролет
и ние стоплихме мразовитите нощ
с дълги целувки.

Боже, колко любов имаше
в моята и твоята душа,
докато слушахме белите зори
и вървахме боси на разсъмване
по пътеките между миналото
и тези разбити дни,
които бих искал да забравя.

Ела тази вечер,
когато всички птици заспят
и реката заглуши мелодиите си...
Ще те чакам с притаени, сладки надежди.
В дълбините на душата си търся
затворено училище, където са скрити
тайните на чакането.

Тази вечер пак ще търся
сенките на изгубени моряци
без кормчия и пристанище,
в стари спомени,
които бурите и бъчвите отнасят.

Тази вечер ще слушам, скъпа,
песните на жадните птици и тишината,
които умират в нощта,
защото истинската любов е сладка и сърдечна,
а стиховете ми тази вечер
са изтъкани от болката, от проклятията
и сълзите на момичетата...
Защото бяхме грешници,
затова дълго ще пеем
песни за жадните птици.

157

Превод:
**Валентина
Атанасова**

Утро в боровата гора • Худ. Иван Шишкин

Славица Агич

158

Славица Агич е родена през 1958 год. във Влаисавлевич, Бачка Паланка.

Пише поезия, проза, афоризми, сатира и разкази за деца.

Автор е на поетичната книга „Градината на живота“ и на книгата с афоризми „Цвет без мирис“.

Нейни стихове са преведени на чужди езици, представени в няколко антологии и сборници. Многократно е награждавана за поезия в страната и в чужбина.

Член е на Сдружението на писателите в страната и в УСКОР – Белград, а също така – и в Писателския клуб ДИС – Бачка Паланка.

Живее и твори в Бачка Паланка.

ТЕ КАЗВАТ

Казват, че любовта
не е в нечий ръце,
а в нечия душа.
Може би,
но когато ръцете ти
се затварят около мене,
чувствам,
че Вселената се срива.

Още казват,
че целувката не означава любов,
но когато устните ти
започнат да обичат моите,
всички съмнения, страхове, въпроси
изчезват, следите се губят.

И нека казват, нека говорят –
сърцата ни, телата ни
водят разговори,
които могат да правят заедно,
без да е необходимо
да разбират никой друг.

ПЕСЕН ЗА ТЕБ

*„Ти си моят момент и моята мечта,
и моята сияйна дума в гората,
моята стъпка и моето блудство,
ти си само красота, колкото и тайна,
и само истина, колкото и да си нетърпелив.“*

159

(Йован Дудич – „Женска песен“)

Нито съм аз,
нито съществувам.
Аз съм само намек за зората,
лек контур за зората на нюанса,
ти си моят миг и момент.

Ти си всичко, което исках от раждането,
усмивка на зората
и дъха на измамно сърце,
което струи като огън,
който тече през тялото ми
след това внезапно пътуване,
и моята сияйна дума в гората,
моята стъпка и блудство.

И точно така,
създадох те за себе си,
в мислите си с картинка,
опиянена от лице –
в твоя поглед искри блестяща звезда,
ти си само красота, колкото и тайна.

Ето, сега съществуващ,
там си, броиш нощите с мен,
тогава аз вече съм любов,
а не само блудство.
И истина за това
колко силно копнееш за мен.

ПЪТЕКИТЕ НА ДЕТСТВОТО

160

Вървя по старите пътеки
и храня душата си,
вървя по пътеките на детството,
възвръщайки своите сили.

Душата се изпълва с щастие,
дробовете набъбват от копнеж и тъга,
усещам силен удар в гърлото си
на връщане към старите летни мечти.

Стомахът ми леко трепери,
очите гледат благо,
върщам се там, където
всичко ми е красиво и скъпо.

Вървя по старите пътеки,
където седи старият градинар.
Всичко ми е хубаво, огромно,
цялото ми ходене и задоволство си струват.

Леко, внимателно краката ми стъпват така,
сякаш се страхувам, сякаш внимавам
да не наруша младостта
на моя отъпкан път.

ЦИКЪЛ ХУМОР

Иван Антонов

161

АФОРИЗМИ

Ако човек не е поне малко суетен, значи е напълно отчаян от живота.

Истината е по-малката сестра на лъжата. Нея всички я пощипват, но малцина я зачитат.

Няма такава възможност човешкото ЕГО да мине през трупа на обществено необходимото поведение.

В духовното пространство е тъжно да си пътешественик на къси разстояния.

Ние, хората, трябва да помним винаги, че отминалото време ни създава, а бъдещото време ще ни съди.

Там, където господар е бездарието, почтеността е само робиня.

Човечеството обеднява – вече 2000 години си създава само пороци.

Съвестта е инструмент за собствена употреба.

Примитивният ум няма минало и бъдеще, защото живее само в собственото си битие.

Човек се ражда с неясни възможности и умира с ясни невъзможности.

Йордан Бъчев

162

Роден е в гр. Славяново, община Плевен. Завършва средно образование в родния си град. Военна служба отбива в ШЗО – гр. Силистра. През 1965 год. завършва Учителския институт „Лазар Станев“ в гр. Плевен. В същата година е назначен за учител по история и български език в основно у-ще „Св. св. Кирил и Методий“ в село Нова Черна, Силистренска област, а от 1968г. до 1971 г. е и негов директор. През 1971 – 1972 г. е учител в с. Изгрев, община Левски. От 1973 г. до 2004 г. е възпитател, учител по Начално военно обучение и преподавател по български език и литература в родния си град, където се пенсионира.

Печатал е стихотворения и епиграми във в-к „Трета възраст“, „Пенсионери“, „Минаха години“, „Ретро“ и в-к „Смях“, а също така и в алманах „Светопис“ – орган на МТС „Сцена на духовността“ – Плевен.

През 2010 год. издава книгата си с епиграми – „Бодливи слова“. Втората му книга е „Изстрадани истини“ (2013), следват: „Глас народен“ (2016) и „Живот разнолик“ (2017).

Йордан Бъчев е член на МТС „Сцена на духовността“ – гр. Плевен.

СЛЕПИ И ГЛУХИ

Днес на площадите
излязоха младите,
но старите пушки
си правят оглушки.

Властта им като бетон –
не чуват народния стон.
Народ разединен
не вижда бял ден.

ОСТАВКА

Днес по улици, по площади
и стари, и млади
дерат гърла – викат „оставка“.
Те за власт дават заявка,
но само изборният глас
реално дава власт.

163

ОПТИМИСТИЧНО

Да бъдем живи и здрави,
да носим вяра в сърцето,
България ще се оправи
и ще я гледаме от небето.

ОЧАКВАНЕ

„Леви“... „десни“... „леви“... „десни“ –
като стари градски песни.
Нови партии с нов рефрен
чакам всеки божи ден.

ЦИФРОВИЗАЦИЯ

България – богата техническа нация,
прахоса 17 милиона за реклама
на новото чудо цифровизация.
Постижение голямо – бият се в гърдите,
но за стотици хиляди телевизия няма
и вечер гледат само звездите.

ЗА ДОВЕРИЕТО БЕЗ ЗАВЕРКА

(За книгата на Добринна Симова – „Празна вилица“)

В настоящите размирни времена една жена да дръзне да пише политическа сатира е въпрос на избор, на строга оценка и самопреценка, но и на талант.

Да бичува обществените недъзи може всеки, но колко по-стойностно и общополезно, а и по-приемливо за читателя е това да става по възможно най-художествения за случая начин.

В своята сатирична книга „Празна вилица“ авторката Добринна Симова е успяла талантливо да защити своята гражданска и човешка позиция, заклеявайки отрицателните явления в днешния ни живот.

Нейната дарба ни би учудила никого, от тези, които я познават. Тя пише много отдавна. Постиженията ѝ в областта на поезията са на завидна висота като художествено ниво, което тя потвърждава непрекъснато с книгите си: „Преглътнат живот“, „Другата любов“, „Любов без подслушване“, „Очи за спомен“ и „Да ме чака светкавица“.

В своите хумористични и сатирични книги („Само 5% свобода“, „Каймак от мръсници“ и настоящата – „Празна вилица“) тя се стреми към това – да не сваля летвата, а напротив – да я издига все по-нагоре. И успява.

Нейните епиграми не само ни карат да се замисляме. Те с малко думи задоволяват нашата вътрешна същност, нашите възжелания и стремежи. Чрез нетрадиционни похвати, като например, метода на противопоставянето, тя успява да изгради една цялостна картина на поведение и образ на представителите на псевдодемокрацията у нас:

АДАПТАЦИЯ

„Интересът клати силно феса!“

Наобратно истината бързо среса!

Фалша, лицемерието, лъжата, кариеризма, както и чуждопоклонничеството силно възмущават авторката:

КАРИЕРИСТ

Все тъй лъска лидерски подметки,
тайно си е купил европейски четки.

Угодничеството Добрина Симова също ненавижда и го заклеявява, като по този начин показва отношението си към властимащите и към техните верни слуги:

БЕЗПЛАТЕН КЕФ

Парадира, че е учил само за политически шеф.
Скъсаха се пред камери да му правят безплатен кеф...

или

ДОВЕРИЕ БЕЗ ЗАВЕРКА

„Скъсаното ще се зашие, счупеното ще се залепи,
но излъганото Доверие кой и как ще ни завери?“

В тази своя книга Добрина Симова ясно и безапелационно показва отношението си към управляващата върхушка в България – алчността, безпардонността и незагрижеността към населението в страната са водещите мотиви за разобличаването на властимащите. Авторката е гневна, непримирима и убийствено сатирична, заклеявявайки тези пороци:

КОРУПЦИОННА ТРЕСКА

„Корупция тресе България като в земетръсна зона,
а Те се държат пред народа като ощипани кокони.“

Нейното чувство за достойнство и справедливост се бунтува непрекъснато пред всички нередни явления в днешна България.

Добрината Симова е автор със силно заявено присъствие в културния ни живот. Тя не е от тези, които перефразират чужди мисли. Тя има свой собствен почерк.

Пожелавам на новата ѝ книга „Празна вилица“ безброй почитатели и попутни ветрове в океана от книжна продукция!

На добър час!

Валентина Атанасова
08.01.2020 год.

Благовеста Касабова

166

Благовеста Касабова е родена в гр. Козлодуй. Завършила е Девическата гимназия в гр. Плевен и българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“. Изявен литературен критик.

Автор е на повече от 15 книги, между които: „Калина Малина“, „Дълг и слава“, „Първообраз на света“, „Ръми в душата ми“ (първо издание, за Мара Белчева), „Богородица на свободата“ (за Баба Тонка Обретенова), „Чудотворката“ (за Фани Попова-Мутафова), „Минало неотминало“, „Обич за обич“ (литературна анкета с Евтим Евтимов), „Неделна книга“ (в съавторство с Нина Андонова), „Обратната страна на медала“, „Отмъщението на Щастливеца“, „Вечери на Кръста“ – I, II и III част, „Споделено“ и др.

ЛЮБОВТА Е ТАЛАНТ

– Г-н Евтимов, след като неотдавна отбелязахте седемдесетгодишния си юбилей, останахте ли верен на всеизвестния стих „Стига за еми, стига везни, искам обич за обич“?

– Не личи ли? Цял живот останах верен на любовта и поезията, цял живот пишех (и още пиша) за тях. Нито те ми изневериха, нито аз. Защото, както е известно, аз си останах еднолюб и не потърсих тежките заместители. И затова навярно, вместо интимна лирика, създадох своята – Евтимна. Но по отношение на някои приятели и писатели се получи обратното. Много от тези, на които подавах ръка в трудни моменти, сега се опитват да ме подминат. Аз не искам много от тях – поне едно „здравей“, едно „как си“ – но какво друго да направя? Никога не съм искал отплата за нещо, което съм направил за някого – достатъчно ми е едно човешко уважение. Никак не е леко на този, който е обичал повече от другия. И затова към известното вече „Искам обич за обич“, в друго стихотворение добавих:

*Единият обиква малко повече
и повече след време го боли.*

– Ако Отец Паисий обикаляше още Българско, какво щеше да открие днес в българската кръв?

– Може би пак щеше да повтори онова страшно питане: „О, неразумни юроде, поради что се срамиш да се наречеш болгарин?“... Защото,

при сегашното обезбългаряване, този въпрос става много по-актуален, отколкото някога. Колко хора, българи по рождение, през последните петдесет години се отказаха от своя род и не само продават, но и предават България на различни чуждоземни господари. Може би щеше да се съгласи с това, което написах в едно стихотворение:

*Дано спасим душите от измама
през този късен, кръстопътен час.
Предишната Византия я няма,
но има византийци между нас.*

Ако беше чул предложението на един лъжеавстрийски учен да сменим кирилицата с латиница, щеше три пъти да се обърне от мъка в гроба. Навярно десет пъти щеше да се преобърне в своя незнаен гроб, ако беше видял как президентът Петър Стоянов преди време удостоява същия австриец с високо държавно отличие и изразява своето съпричастие с това предложение, без народът да го е упълномощил. Затова народът му го върна тъпкано.

– Вие сте един от най-големите съвременни майстори на любовната лирика. Провеждате многобройни срещи в цялата страна. Имат ли според Вас младите хора интерес към стихотворенията за любовта?

– Зависи от стиховете, посветени на това чувство. Ако си спомняте, навремето в младежкото издателство издадохме две поетични антологии на любовната лирика – на българската и световната. Знаете ли, и сега се намират читатели, които често ме питат защо не се преиздават отново. Любовта е талант. Който може да обича, не може да не си припомни някой любовен стих на Яворов и Дебелянов, а и от други автори, и да намери нещо свое в тях. Любовта и поезията имат не само едни и същи корени, но и едни и същи крила.

За популярността на моите любовни песни допринасят много и музиката на Тончо Русев, и изпълненията на Веселин Маринов, както и на много други изпълнители. Може да прозвучи предизвикателно за нечии уши, но моите „любовни книги“ се продават на концертите между сто и двеста екземпляра, а в градове като Варна и Пловдив – над петстотин. Някои омаловажават този факт, под предлог, че това се дължи на естрадното присъствие, но нека не забравят, че те са подложени на изпитание редом с музикалните албуми на популярния изпълнител. Как се устоява на такава „съперничество“. И най-важното – тези песни се запяват от хиляди млади хора. Повече, какво?

– В голяма част от поетичното Ви творчество любовта е свързана с виното, лозата и жената. Защо?

– Как защо? За мен любовта е вино, виното е любов, а двете заедно означават поезия и живот. Не съм откривател на тази тема, далеч преди мен има Омар Хаям и Хафез, други примери могат да се намерят и в нашата поезия. Аз просто търся себе си чрез тези поетични размисли за любовта и виното. Нима любовта и виното не са онази прекрасна магия, която озарява душата на човека? Не обичам да смесвам питиетата, когато съм седнал на маса. Но когато се слоят виното и любовта, тогава човек се докосва до чудото, наречено творчество. Може би това пожелавам на себе си:

*Виното горчиво ме опива,
както любовта на този свят,
затова на мене ми отива
още сто години да съм млад.*

– С какво сте се примирили и с какво не сте? Помъдрияхте ли на тази възраст!

– Примириявам се с мисълта, че вече съм човек на години, но не мога да се примиря със себе си. Все по-често си задавам въпросите: сега накъде; защо не протегнах ръка на тази мечта; защо изпуснах този звезден миг... Или изобщо, връщайки се назад – а и напред в живота си, понякога се питам: затова ли всичко е било? За какво съм живял? И понеже не чакам друг да ми отговори, търся своето спасение на белия лист. А белият лист е люлка и гроб за всеки творец и между тях няма видима граница. Не знаеш кога си на едната страна, кога си преминал на другата.

– На кого можете да простите – или сте простили, и на кого не можете?

– Не съм Господ, да издавам присъди. Само Той може да наказва и да прощава. А дали съм помъдрял на тази възраст, не мога да кажа. Навярно понякога оглупявам, понякога подивявам. И тогава сядам пред белия лист и – каквото сърце покаже. Често някои ме питат – защо не спра да пиша любовни стихове, достатъчно съм писал, трябвало да си почина. Аз пък отговарям – с нови стихове. И когато понякога мисля за смъртта, не си я представям като черна вещица, а като красива жена. Ще се усмихне влюбено и ще ми каже: ако си се уморил да пишеш любовни стихове на земята и да любиш, ела с мене на небето, там също има поети. Ще тръгна след нея щастлив, както на земята винаги ме води любовта. Аз съм луд човек и съм готов да повярвам на тази измислица, защото

ако нея я няма, за какво съм живял на земята. Може би – добър или лош, това, а не самият живот, ме е направило поет.

– Има ли нещо в нашето житие-битие, което да Ви измъчва?

169

– Само белият лист, той ще ме измъчва и на небето, защото аз цял живот го измъчвам на земята. И няма да се откажа от него. Дано само да не съм го осквернил с лоша дума. Само пред него съм стоял милион пъти повече наведен, отколкото пред Господ.

– Ние сме малка, бедна, неуредена държава. Бъдещето ни е неясно. Има ли вече смисъл от труда и таланта на твореца?

– Ако този въпрос го зададете на всички пишещи братя, навярно всеки от тях ще каже „не“ и ще замълчи. Самият факт, че не малко даровити творци след промените престанаха да пишат, говори много повече, отколкото очаквате аз да ви отговоря. България сега не е даже държава, а как тогава да стане родина на всеки българин. Причината според мен се крие в това, че даже през петвековното турско робство тя не е служувала толкова много на чужденци, колкото след своето освобождение и досега. Това е страшното. И въпреки тези тежки размисли, аз мисля, че има нужда от труда и таланта на твореца. Словото е езикът на един народ, държавата може да се разтури, но докато знае своя език, тя може да възкръсне от забравата и да каже своята дума. Тогава навярно пак ще стане родина на всеки, а всички ние – нейни деца.

– Имате ли близки, а и по-далечни планове. И какви са те?

– Не обичам нито да планирам, нито някой да ме планира. Подчинен съм отдавна на небесната канцелария и не зная какви са нейните планове за мен. Затова бързам да подреда това, което съм написал досега, да отсея зърното от плевата и да изпия още една чаша горчиво вино за моята годишнина.

2004 г.

Продрум Димов

170

Продрум Димов е роден в с. Лисичево, Пазарджишка област. Понастоящем живее в гр. Пазарджик, където дейно ръководи Клуба на дейците на културата, осъществявайки десетки срещи между творци и почитатели на словото, срещи, без които животът едва ли би имал своята поетична обогатеност.

Изумителни са талантът и работоспособността на този труженик на перото. За 20 години – 48 книги, 20 от които – за деца, сред тях са: „Рой звездици“, „Весело утро“, „Моята България“, „Чудното прозорче“, „Щъркът пак затрака“, „Скандал в гората“, „Весела иглика“ и др.

Продрум Димов е автор също така и на сборници с разкази, три стихосбирки за възрастни, очерци и интервюта, между които „Споделено завинаги“ и „Щрихи на нашето време“.

Плод на дългогодишното му творческо сътрудничество с редица известни български писатели е поредицата от художествено-документални книги, между които „Докосвания“ – за Дамян Дамянов, „Незаглъхващи мигове“ – за Христо Радевски, „Струйки от чистия извор“ – за Яко Молхов, „Иван Диневков отблизо“, „Мигове с Евтим Евтимов“, „Нестихващ огън“ – за Константин Величков и др. През 1998 г. излезе книгата му „Горещи години“, през 2011 – „Попътни срещи“ (сборник очерци за известни български интелектуалци), същата година излезе и книгата му „Размисли по големия път“, през 2012 – „Резонанси“, „Пътуване към острова на духа“, „Докоснати светове“ (2013) и през 2014 – „Път в безпътищата“, „Страници от духовното ни съвремие“ (2015), „Барометри на духа“ (2015), „Непомръкващи зари“ (2016) и др.

Издан е и книга с епиграми и сатирични стихотворения със заглавие „Надпревара“ и с любовна лирика – „Ако те няма“.

„Ако упоритостта и талантът имаха едно име, то ще е Продрум Димов“ – казва за него писателят Димитър Кралев.

Продрум Димов е член на Международно творческо сдружение „Сцена на духовността“ – гр. Плевен и на Съюза на българските писатели.

150 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА КОНСТАНТИН ВЕЛИЧКОВ

(Из книгата „Нестихващ огън“)

Някои наши съотечественици не познават добре неговото житейско и творческо дело.

Всъщност кой е Константин Величков?

Роден е през 1855 г. в Пазарджик, където израства в изключително родолюбива възрожденска атмосфера, която може би определя цялостното му духовно развитие. Още като ученик в родния си град младият Величков обичал много да чете и рисува, с което правел силно впечатление сред близките си и своите учители. И неслучайно, когато цариградското правителство поискало от Пазарджик да изпрати свой ученик

да учи на държавни разноски в новосъздадения султански лицей, организиран модерно изцяло по френски образец, ръководителите на града изпращат именно него като рядко надарено момче. И така от 1868 г. жадният за знания младеж навлиза в нов свят, бързо обогатява своята душевност, запознава се с редица видни българи, сред които през 1872 г. среща и бъдещия си голям приятел – Иван Вазов.

В лицей младият пратеник от България навлиза неудържимо, с неутोलим интерес в света на френския език и литература, чете в оригинал произведения на Юго, Мюсе, Ламартин, Андре Шение... Тук прави и първите си успешни преводи от френски автори. Плод на дръзновените му творчески усилия е появата на първия му по-значим оригинален труд – драмата „Невянка и Светослав“, написана и излязла от печат в имперската столица през 1872 г.

През 1874 г. Величков завършва курса на лицей, завръща се в родния си град, където веднага е назначен за учител в местното класно училище. Неговото присъствие в родното му място дава живот и на читалище „Виделина“, където оглавява с голямо желание, незабавно, и с ентузиазираното си участие организира поставяне на пиеси, които будят родолюбиви чувства сред народа, подготвяйки го за назряващите битки с поробителите. Друмевият „Ивайло“, Шилеровите „Разбойници“ и други актуални за епохата драматични творби допринасят за покачване градус на политическото напрежение и подготвят почвата на големия революционен подем. И когато през февруари 1876 г. Бенковски пристига в Пазарджик, Величков става един от най-верните му сподвижници.

По време на кървавия и жесток погром на въстанието Величков е заловен, малтретиран и изтезаван от развилнелите се поробители заедно с повече от седемстотин арестанти в затворите на Пловдив и Одрин. В османските тюрми той ще стане свидетел на неописуеми зверски издевателства със задържаните му сънародници. Но в същото време ще почувства в себе си още по-силно дълбоката си обич към обикновените трудови хора, прегърнали горещо голямата освободителна идея. Тежките преживявания той ще пресъздаде по неповторим начин в забележителната си повест „В тъмница“, която е безспорен шедьовър наред със „Записките“ на Захарий Стоянов.

Излязъл от турските зандани през късната есен на 1876 г., Величков не престава да работи за великата национална идея и посреща възторжено вестта за обявяването на Руско-турската освободителна война през 1877 г. А когато освободителите минават Дунава, той незабавно се озовава в Свищов, за да приобщи с Вазов своите усилия към голямото съдбоносно историческо дело на времето.

След Освобождението Величков своевременно намира място сред най-ревностните първостроители на освободеното ни отечество. Като депутат в Областното събрание на Източна Румелия в Пловдив, по-късно и директор (министър) на народното просвещение в областта, той се проявява като изключително надарен оратор, пламенен защитник на своя народ и смел публицист. Редактира вестник „Народний глас“, списанията „Наука“ и „Зора“, в които освен остри политически статии публикува и свои нови литературни творби.

Съединението на Княжество България с Източна Румелия през 1885 г. му отрежда ново депутатско място в Народното събрание на обединеното отечество. Но идването на власт на Стамболов през 1886 г. подлага на жестоко преследване русофилските среди и това заставя Величков да предпочете доброволното изгнание – отначало в Австро-Унгария, а по-късно в Италия и Турция. Плод на пребиваването му в страната на Апенините са прекрасните „Писма от Рим“, които Вазов пръв издава у нас през 90-те години на XIX в. По-късно, в продължение на шест години, Величков се установява в Цариград, като известно време работи и като учител в българската гимназия в Солун. Това време големият родолюбец оплодотворява с низ от дълбоко преживени поетически творби. Една значителна част от тях намират място във вълнуващите му „Цариградски сонети“. С това той се явява и като един от родоначалниците на българския сонет.

Където и да се намира, пропъденият изгнаник непрестанно мисли за съдбата на своя народ и родина. И затова през 1894 г. си поема животен дъх, когато научава за падането от власт на режима на Стамболов и незабавно се връща в многострадалното си отечество. Избран е за народен представител и назначен за министър на обществените сгради, а впоследствие поема ръководството на Министерството на народното просвещение. С това се слага началото на поставянето на съвременни европейски основи на родното образование и култура. По негова инициатива през 1896 г. се създава първото у нас рисувално училище, което прераства по-късно в Национална художествена академия.

Като държавник полага огромни усилия за осигуряване на стипендии на млади и талантиливи българи да се учат в чужбина, а също така и за създаване на подобаващи условия за националното ни театрално дело.

Будната му гражданска съвест обаче не може да приеме ширещите се неправди в държавата ни. Величков напуска демонстративно правителството на Константин Стоилов. Работи известно време като посланик в Белград, след което се отдава изцяло на литературна дейност. Изпаднал

в недопустима мизерия, заболява, продава всичкото си имущество и заминава на лечение във Франция.

На 3 ноември 1907 г. големият български държавник и писател издъхва в Гренобъл. Угасва завинаги едно голямо българско сърце, далеч от родината, отдадено на нея от ранния си изгрев до мъчителния залез.

За съжаление изминават вече близо сто години от неговата преждевременна кончина, а нито един от домораслите ни държавници и политици не стори нищо за увековечаване с някакъв възпоменателен знак паметта на този достоен българин в Гренобъл.

В. „Вяра“

Дъб • Худ. Ивон Шишкин

ЕДНИ КАФЯВИ ОЧИ

(Разказ)

Есето печели награда в литературен конкурс за къс разказ на Община Силистра: „Реката на живота“

Слънцето докосваше нежно с последните си лъчи хълма. Вече беше време този огнен рицар да отстъпи място на красивата си сестра и да потегли към други земи, далеч, далеч от тук. Реката отдавна бе загубила погледа на своя любим, който вечно се рееше в небесата, но продължаваше да тече, защото знаеше, че на следващия ден ще го види отново и той ще я обгърне със силните си ръце, ще влее топлина в сърцето и вените ѝ, и тя отново ще оживее. Реката го знаеше, но Вяра – не.

Отдалеч почти не се забелязваше заради сенките, които хвърляше дървото. Но тя бе там, отпуснала се върху тревата, безжизнена, и се вираше в спокойните води, които носеха... Какво всъщност носеха те? Сега носеха болката, страданието и горчивината от изминалите дни. Натякваха ѝ, че тя е жива, а може би не трябва да е така. Но преди, не много отдавна, тази река ѝ носеше щастие, тук тя е прекарала най-хубавите моменти от живота си, тук тя се бе почувствала истински жива. Какво се бе променило?

Едни кафяви очи. Толкова дълбоки и чисти, че можеше да потъва до неузнаваемост в тях. Те я гледаха, но тя не ги виждаше както преди. Просто ги усещаше по кожата си, по лицето си, по устните си.

Клепачите ѝ започнаха да натежават и тя не им се възпротиви. Остави ги, докато тъмнината не я обгърна в студената си прегръдка. И тогава го видя. Усмивваше му се и се вираше в блясъка на очите му, който винаги го имаше, независимо от всичко. Цветът им бе като на млечен шоколад. Толкова примамващ и опияняващ.

В следващия миг вече всичко бе различно. Усети как удря главата си някъде, не знаеше точно къде. Пламъците обхванаха колата като голям

октопод, който обвива пипалата си около жертвата. Малки искри заподскачаха игриво и просветваха ту тук, ту там. Димът в колата ставаше все по-гъст и на Вяра ѝ беше все по-трудно да диша. С последни усилия пое поредната глътка въздух, която по-скоро я водеше по пътя на смъртта, отколкото по пътя на живота, и го погледна с очи, изпълнени със страх. В неговите обаче се четеше единствено любов, безгранична и всеотдайна. И може би още нещо, но тя не успя да го разчете. Тъмни сенки заиграха пред нея и Вяра все повече се оплиташе в тях, а те не ѝ позволяваха да изплува, влачеха я към дъното.

Когато се събуди в болницата, усети как нещо в нея се пръсна на хиляди парченца. Това бе сърцето ѝ. Някои от тях се забиха толкова дълбоко в плътта ѝ, че надали някога щеше да успее да ги извади. Нямаше нужда някой да ѝ казва, тя знаеше. Блясъкът от красивите кафяви очи бе изгаснал и никога нямаше да се запали отново.

Вяра се изправи и отиде до реката – тази, в чиито води течаха нейните два живота, предишният и този. Свали пръстена си и го хвърли във водата, която нежно обгърна ръцете си около него и го понесе към един нов свят, непознат и далечен.

– Докато те пазя в сърцето си, ти винаги ще си жив! – прошепна тя.

А вятърът пое на крилата си поредната сълза и полетя с нея, може би към него.

ЦИКЪЛ ПЛЕВЕНЧАНИ НЕ ЗАБРАВЯТ.....

176

СПОМЕН ЗА ПОЕТА ЗЛАТАН ДАНЕВ

Златан Данев е роден на 25 юли 1935 година в с. Байкал, Плевенска област. Учи в Плевенската мъжка гимназия, а след това в Строителния техникум в гр. Враца. Висшето си образование завършва във Воронежкия строителен институт (Русия). В строителната му биография поезията присъства неизменно, до последния му дъх. Свои стихове е печатал в сп. „Пламък“, „Септември“, „Български воин“ и във в. „Литературен фронт“, „Пулс“, „Народна армия“, „Вечерни новини“, „Български строител“. След тежко боледуване умира на 15 юли 1992 година.

Чест прави на неговата чудесна съпруга Румяна Данева, която издаде посмъртно стихосбирката му „Спасена песен“. Така тя спаси творчеството на Златан за следващите поколения. Защото си заслужаваше, тъй като Златан Данев беше прекрасен човек и талантлив поет, който ние, плевенските пишешци, ще помним завинаги и ще рецитираме неговите стихове. Той беше един рицар на доброто и се бореше за него.

И както казва Вера Стефанова в предговора на книгата му: „Той остава на Хълма на незабравените. И там, където се пресрещат ветрове и светкавици, където светят звезди и петят невидими птици, там е неговият Дух.“

Предоставям на читателите на алманах „Светопис“ няколко негови стихотворения:

ЩАСТЛИВИТЕ НЕ ПИШАТ СТИХОВЕ

Щастливите не пишат стихове.
В страданието песента се ражда.
Поетът знае що е скръб и жажда,
и болката на чужди грехове.

Поетът не избира своя кръст –
дали Голгота или връх в Балкана.
Поетите са като жива рана,
в която времето поставя пръст.

Поетите са вик и свобода –
от дявола и Бога прокълнати.
Понякога умират непризнати,
но винаги оставили следа.

Щастливите не пишат стихове.
Пари събират, почести и слава.
Но идва ден – народът ги забравя,
зачерква ги от своите редове.

Щастливите не пишат стихове!

СЛЪНЧЕВА ЗАРЪКА

Златно жито като мисъл
ще будува във пръстга.
В туй, което съм написал,
потърсете красота.

Потърсете обич, вяра.
Покорени висоти.
Студ от нощите полярни.
Въглен от горчиви дни.

Потърсете мойта мъка,
със която съм богат.
Мойта слънчева заръка
за един прекрасен свят.

СПАСЕНА ПЕСЕН

От студ под ноктите ми пари.
Сълза в очите ми тече.
Притихнало до тротоара –
едно премръзнало врабче.

Синът ми кротко се надвеси
и в шепи взе го мълчешком.
Спасена песен. Жива песен
ще огласи и моя дом!

ПЪРВА ЛЮБОВ

На Румяна

178

Магията на твоите очи
владее ме със силата на мрака.
В сърцето ми до корен ще горчи
любов, която в себе си изплаках.

Поет съм се родил – не ме вини,
че неразумно в този свят живея.
Като стотинки земните си дни
за твоята любов ще разпиля.

*Материала подготви:
Валентина Атанасова*

Зимен пейзаж • Худ. Иван Шишкин

ЦИКЪЛ НОВИ КНИГИ.....

1. Валентина Атанасова – „Две звезди“ – стихове за деца (2021) и „Сянката на сърцето“ – лирика (юбилейна, 2021);
2. Благовеста Касабова – „Споделено“ – Разговори с български творци (2019);
3. Иван Антонов – „Някой разказва“ – лирика (юбилейна, 2021);
4. Кирил Назъров – „Девет приказни поеми за малки и големи“ – за деца (2020);
5. Кънчо Великов – „Благодаря, Живот!“ – сонетни венци (2021);
6. Лъчезар Селяшки – „Пролетен снежник“ – хайку (2021);
7. Любка Ванкова – „Букет“ – лирика (2021) и „Моята родина България“ – стихове за деца (2021);
8. Невяна Маркова – „Стихотворения за малки и големи деца (2019), „Обич – на Девенци – с поклон“ – избрани стихове (2019) и „Творческият живот на една българка“ – трилогия – проза (2020);
9. Павлина Петкова – „Обичаме те, Юлия!“ – 2-ро преработено и допълнено издание (2020), „Река многоцветна“ (2021) и „Слънчеви камбани“ (2021);
10. Продрум Димов – „Нестихващ огън“ – Книга за Константин Величков (2017) и „За него, Живота!“ – за поета Никола Й. Вапцаров (2020).

ХУДОЖНИК НА БРОЯ

180

Иван Шишкин

Шишкин е роден на 25 януари 1832 година в Елабуга, Вятска губерния (днес република Татарстан). Завършва Московското училище по живопис, скулптура и архитектура (1852–1856). Продължава обучението си в Императорската художествена академия (1856–1860). Занятията в академията не са му достатъчни и той усърдно рисува етюди от натура в околностите на Санкт Петербург и на остров Валаам. Още първата година в Академията му присъждат два малки сребърни медала за една класна рисунка и за един пейзаж от околностите на Санкт Петербург. И накрая – през 1860 г. получава голям златен медал за два пейзажа от местността Куко на остров Валаам.

Заедно с последната награда получава и стипендия за пътуване зад граница. Така Шишкин заминава за Мюнхен, където посещава ателиетата на известни художници, сред които на Бено Адам и Франц Адам, ползващи се с голяма известност заради картините си с животни. През 1863 година заминава за Цюрих, където под ръководството на професор Рудолф Колер, считан по онова време за един от най-добрите художници на животни, рисува от натура. Прави екскурзия до Женева с цел запознаване с работите на Франсоа Диде и Александър Калам, а след това заминава за Дюселдорф и рисува по поръчка на Н. Бикова „Пейзаж от околностите на Дюселдорф“, по-късно пренесена в Санкт Петербург, която му носи званието академик.

През 1866 година Шишкин става член на Императорската художествена академия на Санкт Петербург. Зад граница Шишкин се занимава и

с рисуване с перо. Тези произведения предизвикват въодушевлението на чужденците и някои са изложени в Дюселдорфския музей, редом с рисунките на първокласни европейски майстори.

За известно време Шишкин живее и работи в Швейцария и Германия, благодарение на стипендията от Санктпетербургската художествена академия. При завръщането си в Петербург, той става член на Передвижници и Обществото на руските акварелисти. Взима също участие в изложбите на Академията по изкуствата, Всеруската изложба в Москва (1882), Нижни Новгород (1896) и Световното изложение (Париж, 1867 и 1878; Виена, 1873). Методът на рисуване на Шишкин се основава на аналитично изучаване на природата. Художникът става известен със своите горски пейзажи и също като изявен автор на гравюри.

Иван Шишкин притежава дача във Вира, южно от Санкт Петербург. Там той създава някои от най-хубавите си пейзажи. Творбите му са забележителни с поетичното обрисване на сезоните в горите, дивата природа, животните и птиците.

Умира през 1898 година в Санкт Петербург, докато работи по нова картина. Погребан е в Тихвинското гробище.

СЪДЪРЖАНИЕ

В памет на Стефан Моллов	5
Аз никога няма да те предам. <i>Валентина Атанасова</i>	6
В памет на Стефан Моллов. <i>Виктор Лисенков</i>	7
Пътуване до Рязанската земя. <i>Олга Новикова</i>	15
Поезия. <i>Андрей Ливен</i>	19

СЦЕНА

Театърът на Валентин Серов. <i>Светлана Панчева</i>	21
Художествено защитени творби. <i>Кънчо Великов</i>	25

ЦИКЪЛ ПЛЕВЕНСКИ И ВОСКРЕСЕНСКИ АВТОРИ

Андрей Лисенков	37
Ани Тобиева	40
<i>Честит 70-годишен юбилей!</i> Валентина Атанасова. Объркана душа ...	42
Вера Кошелкова	46
Виктор Лисенков. Септемврийска вечер във Воскресенск	48
Виктория Маринова	51
Галина Глебова	54
Галина Голова	56
Галина Самусенко	59
Григорий Осипов.....	62
Денис Минаев	64
Диана Стефанова.....	66
Добриня Симова.....	68
Иван Антонов	71
Илияна Димитрова. Картини от Добруджанския край	74
Впечатления от една екскурзия.....	77
Йордан Атанасов.....	80
<i>Честит 65-годишен юбилей!</i> Катя Николова	83
<i>Честит 80-годишен юбилей!</i> Кънчо Великов.....	86
Леонид Дудин.....	90
Лъчезар Селяшки	93
Лъчезар Стаменов. Докосване	96
Любка Ванкова. Стихове за деца	100
Людмил Симеонов	102

Люлин Занов.....	105
Людмила Чебишева	107
Мара Девия.....	109
Маргарита Чапанова. Най-голямото богатство на Земята.....	113
Марина Золотова.....	114
Марина Кабанова.....	117

IM MEMORIAM. Невяна Маркова 119

Олга Малцева-Арзиани	121
Олга Новикова. Три дни в Коиловци	123
Павлина Петкова.....	127
Сергей Глебов.....	130
Сергей Антипов.....	133
Стефан Генев Митев. Оранжево джакузи.....	135

IM MEMORIAM. Стефан Моллов. Да убиеш ангела си 139

Стефания Цанкова.....	144
Татяна Деглина.....	148
Юлия Мусатова.....	150
Юрий Фокин	152

ЦИКЪЛ СРЪБСКИ ПОЕТИ

Рефик Мартинович.....	154
Славица Агич	158

ЦИКЪЛ ХУМОР

Иван Антонов	161
Йордан Бъчев. Афоризми	162

ЦИКЪЛ КРИТИКА И ПУБЛИЦИСТИКА

Валентина Атанасова. За доверието без заверка.....	164
Благовеста Касабова. Любовта е талант	166
Продрум Димов. 150 Години от рождението на Константин Величков.....	170

МЛАДИ ДАРОВАНИЯ

Деница Заркова. Едни кафяви очи.....	174
--------------------------------------	-----

ЦИКЪЛ ПЛЕВЕНЧАНИ НЕ ЗАБРАВЯТ

Спомен за поета Златан Данев..... 176

ЦИКЪЛ НОВИ КНИГИ 179

ХУДОЖНИК НА БРОЯ

Иван Шишкин 180